

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 31 päivänä elokuuta 2011

986/2011

Laki

porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista

Annettu Helsingissä 26 päivänä elokuuta 2011

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tavoitteet

Tämän lain tavoitteena on parantaa porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen rakennetta ja toimintaedellytyksiä sekä edistää näitä elinkeinoja harjoittavien elinkeinotoimintaa ja poronhoito- ja luontaiselinkeinoalueen kehittämistä asuinalueena kestävän kehityksen periaatteita noudattaen.

Lain mukaisissa toimenpiteissä on kiinnitettävä erityistä huomiota saamelaisten mahdollisuuksiin alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kulttuurimuotoonsa kuuluvia elinkeinoja saamelaisten kotiseutualueella.

2 §

Sovelamisala

Tätä lakia sovelletaan porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen rakenteen ja toimin-

taedellytysten parantamiseksi ja kehittämiseksi myönnettävään tukeen, joka rahoitetaan kokonaan tai osittain Euroopan unionin varoista tai yksinomaan kansallisista varoista.

Maatalouden rakenteen parantamiseen myönnettävistä tuista säädetään maatalouden rakennetuista annetussa laissa (1476/2007). Tätä lakia voidaan kuitenkin soveltaa, jos porotalous- tai luontaiselinkeinotilalla harjoitettavasta muusta alkutuotannosta kuin porotaloudesta saatava tulo alittaa vähimmäismäärän, joka on edellytyksenä tuen myöntämiseksi mainitun lain nojalla. Alkutuotannosta saataviin tuloihin ei tällöin kuitenkaan lueta metsätalouden tuloja.

Porotaloustuotteen ja muun maataloustuotteen ensiasteen jalostukseen ja markkinointiin sekä porotalous- tai luontaiselinkeinotilan toiminnan laajentamiseen porotalouden tai muun luontaiselinkeinon ulkopuolelle myönnettävistä tuista säädetään maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetussa laissa (1443/2006). Tätä lakia sovelletaan kuitenkin paliskuntien teurastamojen peruskorjausinvestointeihin ja sellaiseen tilalla tapahtuvaan toimintaan, joka on tarpeen eläin- tai kasvituotteen valmistamiseksi ensimyyntiä varten.

Lakia ei sovelleta tukeen tai korvaukseen, joka myönnetään maataloutta harjoittavalle tuotantotoiminnasta luopumiseen. Lakia ei sovelleta hankkeeseen tai toimenpiteeseen, jota on tuettu kolttalain (253/1995) nojalla.

Lakia ei myöskään sovelleta Euroopan unionin rakennerahastojen tai Euroopan kalatalousrahaston varoista rahoitettavaan tukeen eikä sellaiseen Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan alaan kuuluvaan toimenpiteeseen, johon voidaan myöntää tukea muun kalatalouden tukea koskevan lainsäädännön nojalla.

3 §

Tukijärjestelmät

Tässä laissa tukijärjestelmällä tarkoitetaan:

- 1) elinkeinonharjoittajan investointitukea;
- 2) nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea;
- 3) elinkeinonharjoittajan asunnonrakentamistukea;
- 3) paliskunnan investointitukea;
- 4) paliskunnan aitojen kunnossapitotukea;
- 5) vapaaehtoista velkajärjestelyä;
- 6) tutkimusrahoitusta; ja
- 7) erityisiä etuuksia.

4 §

Maantieteellinen soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan tuettaessa porotalouden harjoittamista poronhoitolaissa (848/1990) tarkoitetulla poronhoitoalueella.

Muihin luontaiselinkeinoihin kuin porotalouteen tätä lakia sovelletaan Enontekiön, Inarin, Utsjoen ja Savukosken kunnissa sekä Muonion, Kittilän, Sodankylän ja Sallan kuntien niissä osissa, jotka ovat Kajangin, Tepaston, Pomovaaran, Peurasuvannon, Savukosken Seitajärven, Ruotsukaisen, Pulkkaviidan ja Ylirovanvaaran muodostaman rajaviivan pohjoispuolella. Jos rajaviiva kulkee taloryhmän läpi, sovelletaan lakia koko taloryhmään.

5 §

Suhde Euroopan unionin lainsäädäntöön

Tätä lakia sovelletaan Euroopan unionin

kokonaan tai osaksi rahoittamien tukien myöntämiseen, maksamiseen, seurantaan, tarkastukseen ja takaisinperintään, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

Tukea myönnettäessä sovelletaan myös, mitä valtiontuen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista maatalousalalla ja muiden elinkeinojen alalla Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään tai määrätään ottaen kuitenkin huomioon, mitä porotaloudesta erikseen on sovittu Suomen liittyessä Euroopan unioniin.

Valtiontukea koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta tämän lain mukaiseen tukijärjestelmään annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Tukijärjestelmän käyttöönottamisesta ja kestosta säädetään valtioneuvoston asetuksella Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamia taikka kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskevan Euroopan unionin lainsäädännön, muita elinkeinoja koskevan lainsäädännön sekä valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämissä rahaston käyttösuunnitelmassa tukijärjestelmän rahoitusta varten osoitettujen varojen rajoissa.

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *porotaloudella* poronhoitolaissa tarkoitettua poronhoitoa;

2) *luontaiselinkeinoilla* poronhoitoa, kalastusta ja metsästystä, muun luontaiselinkeinojen ohella harjoitettavaa pienimuotoista maa- ja metsätaloutta sekä muuta luonnon jatkuvaan tuottokykyyn perustuvien luonnonvarojen hyödyntämistä, kuten ammattimaista marjastusta ja sienestystä;

3) *luontaiselinkeinoon liittyvällä elinkeinolla* sellaista elinkeinotoimintaa, jota harjoitetaan luontaiselinkeinojen ohessa siltä osin kuin se koskee elinkeinoissa tarvittavien välineiden valmistusta ja kunnostamista, luontaiselinkeinoa hyödyntävää palvelutoimintaa taikka luontaiselinkeinoista saatujen tuotteiden jalostamista;

4) *porotaloustilalla* porotilalain (590/1969) tai porotalouslain (161/1990) no-

jalla perustettua taikka niiden, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) tai tämän lain nojalla rakentamiseen myönnettyllä tuella rahoitettua porotalouden harjoittajan asuinpaikaksi tarkoitettua tilaa taikka muuta yhden tai useamman kiinteistön tai kiinteistön osan tai tuotantorakennuksen ja sen maapohjan muodostamaa, porotalouden harjoittamisessa käytettävää toiminnallisesti ja taloudellisesti itsenäistä poronhoitoalueella sijaitsevaa yksikköä, jota hallitaan yhtenä kokonaisuutena omistuksen tai vuokrauksen perusteella;

5) *porotalousyrityksellä* elinkeinotoimintaa, jossa harjoitetaan yksinomaan porotaloutta taikka porotalouden ohella porotaloudesta saatujen tuotteiden jalostusta tai niihin liittyvää palvelutoimintaa;

6) *luontaiselinkeinoilalla* luontaiselinkeinolain (610/1984) nojalla perustettua, lisäaluetta antamalla muodostettua taikka mainitun lain, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain tai tämän lain nojalla rakentamiseen myönnettyllä tuella rahoitettua luontaiselinkeinojen harjoittajan asuinpaikaksi tarkoitettua tilaa taikka muuta yhden tai useamman kiinteistön tai kiinteistön osan tai tuotantorakennuksen ja sen maapohjan muodostamaa, luontaiselinkeinojen harjoittamisessa käytettävää toiminnallisesti ja taloudellisesti itsenäistä 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua alueella sijaitsevaa yksikköä, jota hallitaan yhtenä kokonaisuutena omistuksen tai vuokrauksen perusteella;

7) *luontaiselinkeinoyrityksellä* elinkeinotoimintaa, jossa harjoitetaan yksinomaan yhtä tai useampaa luontaiselinkeinoja tai luontaiselinkeinojen ohessa 3 kohdassa tarkoitettua toimintaa;

8) *saamelaisten kotiseutualueella* saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitettua aluetta;

9) *rahoituksella* avustuksena, lainana, muuna luottona tai pääomasijoituksena yritykselle annettua pitkäaikaiseen käyttöön tarkoitettua pääomaa;

10) *julkisella rahoituksella* Euroopan unionin, valtion tai muun julkisyhteisön varoista myönnettyä rahoitusta tai rahoitusta, josta on päättänyt julkinen taho;

11) *yksityisellä rahoituksella* muuta kuin 10 kohdassa tarkoitettua rahoitusta;

12) *tuella* tämän lain nojalla Euroopan unionin varoista taikka valtion talousarvioon sisältyvistä tai maatilatalouden kehittämissä rahaston varoista myönnettyä avustusta, korkotukea, valtionlainaan liittyvää tukea sekä tukea, joka sisältyy maatilatalouden kehittämissä rahaston vastuulla myönnettyyn takaukseen, tai muuta etuutta, joka myönnetään tämän lain nojalla;

13) *muulla tuella* muuta kuin 12 kohdassa tarkoitettua Euroopan unionin, valtion tai muun julkisyhteisön tai julkisyhteisön käytettävissä olevista varoista myönnettyä avustusta, korkotukea, korkoetuutta, valtioneustusta tai, jos valtioneustukseen on erikseen sisällynyt laskennallinen tuki, valtioneustuksen laskennallista tukea sekä muuta lainaan tai takaukseen sisältyvää tukiosuutta sekä mitä tahansa muuta hakijan saamaa tai hakijalle kuuluvaa tai muun viranomaisen tai julkisyhteisön myöntämää tukea tai etuutta, joka on kohdistunut hakijan porotalous- tai luontaiselinkeinoyritykseen kustannusten vähennyksenä, käyttöoikeutena tai muulla tavoin muodossa, joka ei ole yritystä varten myönnettyä rahoitusta; tueksi ei kuitenkaan katsota verovähennyksiä, ellei vähennys kuulu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan mukaiseen hyväksytyyn tukijärjestelmään;

14) *tuettavalla toimenpiteellä* porotalouden tai muun luontaiselinkeinojen aloittamiseen tai harjoittamiseen liittyvää toimintaa, johon tukea on haettu tai johon tuki on myönnetty;

15) *investoinnilla* rakennuksen, rakenteen tai rakennelman rakentamista, laajentamista, peruskorjaamista tai hankkimista sekä muuta käyttöajaltaan pitkäaikaisen aineellisen ja aineettoman omaisuuden hankkimista;

16) *hyväksytyllä luotonantajalla* maatalouden rakennetuista annetun lain 52 §:n 1 momentissa tarkoitettua luotonantajaksi hyväksyttyä luottolaitosta;

17) *keskusrahallaitoksella* maatalouden rakennetuista annetun lain 52 §:n 2 momentissa tarkoitettua luottolaitosta tai muuta yhteisöä, jonka Maaseutuvirasto on hyväksynyt toimimaan keskusrahallaitoksena.

Edellä 1 momentin 4 ja 6 kohdassa kiinteistön osalla tarkoitetaan määrää osaa ja määrää.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään siitä, milloin maa- ja metsätaloutta pidetään pienimuotoisena ja milloin porotaloustilana tai luontaiselinkeinotilana voidaan pitää rakennuskelpoista kiinteistöä, sekä porotaloustilan ja luontaiselinkeinotilan enimmäiskoosta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan myös tarkemmat säännökset luontaiselinkeinoon liittyvistä elinkeinoista.

2 luku

Tuen rahoitus

7 §

Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa on osoitettu tarkoitusta varten myöntämisvaltuus tai määräraha.

Tukea ei voida myöntää siltä osin kuin julkisen tuen osuus tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista ylittää Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn julkisen tuen enimmäismäärän. Jos kysymys on ohjelmaan perustuvasta tuesta, tukeen sisältyvän julkisen rahoituksen määrä ei saa ylittää ohjelmassa määritetyn julkisen rahoituksen enimmäismäärää.

Tämän lain mukaista tukea myönnettäessä otetaan tuen enimmäismäärän vähennyksenä huomioon samaan hankkeeseen myönnetty muu toimenpiteen rahoittamiseen myönnetty tuki.

Tuettavan toimenpiteen rahoitustavat on ilmoitettava. Rahamääräisen suorituksen lisäksi yksityisenä rahoituksena voidaan hyväksyä vastikkeetta tehty työ tai tuotantopanoksen luovutus.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään vastikkeetta tehdyn työn tai tuotantopanoksen luovutuksen käyttämisestä yksityisenä rahoituksena.

8 §

Ohjelmaan sisältyvä tuki

Ohjelmaan sisältyvään tukeen sovelletaan,

mitä maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetussa laissa (532/2006) säädetään.

3 luku

Tuen saamisen yleiset edellytykset

9 §

Tukemisen tarkoituksenmukaisuus

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että toimenpiteen tukeminen kokonaisuutena arvioiden on tarkoituksenmukaista. Tukea myönnettäessä on erityisesti otettava huomioon toimenpiteen vaikutukset elinkeinon harjoittamisen jatkuvuuteen ja elinkeinonharjoittajien toimeentuloedellytysten parantamiseen.

Saamelaisten kotiseutualueella voidaan ottaa taloudellisten seikkojen lisäksi huomioon toimenpiteen merkitys saamelaisalueen poronhoitoon ja muiden luontaiselinkeinojen harjoittamiseen kokonaisuutena.

Tukea ei kuitenkaan myönnetä, elleivät jäljempänä säädetyt tuen myöntämisen edellytykset täyty.

10 §

Tuen saaja

Elinkeinon harjoittamiseen ja vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn liittyvää tukea, asunto-rahoituksen tukea sekä erityisiä etuuksia voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle. Palikunnalle voidaan myöntää investointitukea ja poroaitojen korjaustukea. Tutkimusrahoitusta voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle, yksityis- ja julkisoikeudelliselle yhteisölle sekä säätiölle.

Tukea voidaan myöntää samaan toimenpiteeseen useammalle luonnolliselle henkilölle yhdessä, jos nämä kaikki täyttävät tuen myöntämisen edellytykset. Vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn liittyvää tukea voidaan kuitenkin myöntää, jos veloista pääosin vastuussa oleva täyttää tuen myöntämisen edellytykset.

Luonnollisen henkilön on tukea hakiessaan oltava 18 vuotta täyttänyt. Maan tai kiinteistön hankintaan taikka asuinrakennuksen rakentamiseen, laajentamiseen tai peruskorja-

ukseen ei myönnetä tukea 60 vuotta täyttäneelle eikä muuta tukea 65 vuotta täyttäneelle. Vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn liittyvää tukea voidaan myöntää kuitenkin ikärajoista riippumatta.

Paliskunnalle voidaan myöntää tukea vain, jos se täyttää poronhoitolaissa sille asetetut velvoitteet.

11 §

Tuettavan toimenpiteen aloittaminen

Jollei erityisestä syystä muuta johdu, porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittajan taikka paliskunnan investointitukea, asunnonrakennustukea tai tutkimusrahoitusta ei myönnetä sellaiseen toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu. Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea voidaan kuitenkin myöntää enintään 18 kuukauden kuluessa porotalouden taikka muun luontaiselinkeinon harjoittamisen aloittamisesta.

Edellä 1 momentista poiketen paliskunnalle voidaan myöntää tukea myös sellaiseen investointiin, jonka toteuttamisen aloittaminen on ollut välttämätöntä muulle taholle kuin porotalouden harjoittajalle aiheutuvan vahingon estämiseksi tai paliskunnasta riippumattomasta syystä tuhoutuneen tai rikkoutuneen aidan korvaamiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, milloin toimenpide katsotaan aloitetuksi, ja siitä, milloin jo aloitettuun toimenpiteeseen voidaan erityisestä syystä myöntää tukea.

12 §

Luvat ja rakentamissuunnitelmat

Jos tuettava toimenpide edellyttää luvan hankkimista viranomaiselta, tuen myöntämisen edellytyksenä on luvan esittäminen.

Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy rakentamisinvestointi, hakijan on lisäksi esitettävä rakentamista koskeva suunnitelma, josta käy ilmi rakentamisinvestoinnin toimivuus, tarkoituksenmukaisuus ja ympäristöön sopivuus.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset rakentamista koskevan suunnitelman sisällöstä.

Maa ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää rakentamisinvestoinnin teknisistä, taloudellisista, toiminnallisista sekä turvallisuuteen ja ympäristöön liittyvistä seikoista.

13 §

Tuen vähimmäismäärä

Rakentamisinvestointiin ei myönnetä tukea, jos hakemuksen perusteella tuen määrä olisi enintään 1 000 euroa. Muissa toimenpiteissä vastaava määrä on 500 euroa.

14 §

Tuettavien toimenpiteiden valinta

Tukea myönnetään 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa rajoissa ensisijaisesti sellaisiin toimenpiteisiin, jotka merkittävästi edistävät 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita ja, jos tuki sisältyy ohjelmaan, ohjelmassa asetettuja tavoitteita.

Jos hakemus koskee investointien tukemista, tuettavien toimenpiteiden valinnassa voidaan ottaa huomioon seuraavat seikat:

1) tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan taloudellisiin edellytyksiin vaikuttavat tekijät;

2) toimenpiteen vaikutukset tuen kohteena olevan porotalousyrityksen tai luontaiselinkeinoyrityksen talouteen;

3) toimenpiteen vaikutukset tuen kohteena olevan porotalousten tai luontaiselinkeinotilan tuotanto-olosuhteisiin työympäristön, luonnonvarojen kestävän käytön tai eläinten hyvinvoinnin kannalta.

Jos hakemus koskee nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea, tuettavien toimenpiteiden valinnassa sovelletaan 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua perustetta. Jos hakemus koskee asuntorahoitusta, tuettavien toimenpiteiden valinnassa otetaan huomioon 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu peruste sekä tuen vaikutukset hakijan asuinoloihin.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tuettavien toimenpiteiden valinnassa käytettävistä perusteista.

4 luku

Elinkeinon harjoittajaa koskevat edellytykset

15 §

Elinkeinon harjoittaminen

Tukea voidaan myöntää hakijalle, joka harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan porotaloutta porotaloustilalla taikka porotaloutta tai muuta luontaiselinkeinoa luontaiselinkeinotilalla niin, että hän saa siitä pääasiallisen osan toimeentulostaan. Vähintään 80 eloporoa omistavan henkilön katsotaan kuitenkin saavan pääasiallisen osan toimeentulostaan porotaloudesta. Muun luontaiselinkeinoa harjoittavan on saatava vuotuisista tuloistaan luontaiselinkeinoista vähintään määrä, josta säädetään valtioneuvoston asetuksella ja jonka Maaseutuvirasto määräyksellään vuosittain tarkistaa yleistä ansiokehitystä vastaavaksi.

Paliskunnan työntekijämäärän lisäämiseksi voidaan vähemmän kuin 80 eloporoa omistavalle, joka ei ole täyttänyt 40:tä vuotta ja joka sitoutuu tekemään poronhoitotöitä määräjän, myöntää tukea. Hyväksyttävistä poronhoitotöistä päättää paliskunnan hallitus siten kuin poronhoitolaissa säädetään. Tarkemmat säännökset tuesta ja sen myöntämisen edellytyksistä sekä eloporojen määrää korvaavista poronhoitotöistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään siitä, milloin tukea voidaan erityisestä syystä myöntää irtaimiston hankintaan ilman, että hakijalla on porotalous- tai luontaiselinkeinotilaa.

16 §

Hakijan tulot

Hakijan on oltava hänen saamansa tulot huomioon ottaen tuen tarpeessa. Tuloina voidaan ottaa huomioon myös hakijan puolison tulot. Puolisoiden hakiessa yhdessä tukea otetaan huomioon kummankin puolison tulot yhteensä.

Puolisolla tarkoitetaan tässä laissa elinkeinonharjoittajan aviopuolisoa tai henkilöä,

jonka kanssa hän asuu samassa taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään hakijan ja hänen puolisonsa enimmäistuloista sekä niistä tuloista, jotka otetaan enimmäistuloissa huomioon. Enimmäistulot voidaan eriyttää tukikohteittain. Maaseutuvirasto tarkistaa määräyksellään enimmäismäärän vuosittain yleistä ansiokehitystä vastaavaksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös tuloista, joita ei oteta huomioon kokonaistuloissa.

17 §

Ammattitaito

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on tuen kohteena olevaa elinkeinoa koskeva riittävä ammattitaito. Jos hakija on nuori elinkeinon harjoittamisen aloittaja, jolla ei tukea haettaessa ole riittävää ammattitaitoa, tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hän sitoutuu täyttämään hakijan ammattitaitoa koskevan edellytyksen 36 kuukauden kuluessa tuen myöntämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset riittävästä ammattitaidosta.

18 §

Asuminen

Tuen myöntämisen edellytyksenä on että hakija asuu poronhoitoalueella tai, jos tukea haetaan muuhun luontaiselinkeinoon kuin porotalouteen, 4 §:n 2 momentissa tarkoitettulla alueella.

19 §

Porotalous- ja luontaiselinkeinotilan sijaintipaikka ja yhteisön kotipaikka

Jos porotalous- tai luontaiselinkeinotila muodostuu yhtä useammasta tilasta tai tilan osasta, porotaloustilan tai luontaiselinkeinotilan katsotaan sijaitsevan siinä kunnassa, jossa sen asuinrakennus sijaitsee tai, jos rakennetulla porotalous- tai luontaiselinkeinotilalla ei ole asuinrakennusta, jossa sillä oleva rakennus tai rakennukset pääosin sijaitsevat. Jollei

kiinteistö ole rakennettu, sen katsotaan sijaitsevan siinä kunnassa, jossa pääosa kiinteistön alueesta sijaitsee.

Porotaloustilan on sijaittava poronhoitoalueella ja luontaiselinkeinotilan 4 §:n 2 momentissa tarkoitettulla alueella. Jos kysymys on ohjelmaan perustuvasta tuesta, porotaloustai luontaiselinkeinotilan on sijaittava ohjelman soveltamisalueella. Jos hakija on yhteisö, tämän kotipaikan tulee sijaita Euroopan unionin alueella.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, missä porotalous- ja luontaiselinkeinotilan katsotaan sijaitsevan.

20 §

Porotalouden ja muun luontaiselinkeinon harjoittamiseen käytetyn tilan hallintaa koskevat edellytykset

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija hallitsee tuen kohteena olevaa porotalous- tai luontaiselinkeinotilaa omistuksen tai vuokrasopimuksen perusteella. Jos tuen kohteena olevan tilan hallinta kuuluu yhteisesti kahdelle tai useammalle, muuta tukea kuin elinkeinonharjoittajan aloitustukea voidaan myöntää, jos nämä hakevat tukea yhdessä ja vähintään kolmasosa porotaloustilasta tai luontaiselinkeinotilasta on sellaisen porotalouden tai muun luontaiselinkeinon harjoittajan hallinnassa, joka täyttää 15—18 §:ssä säädettyt edellytykset.

Jos sellaista porotalous- tai luontaiselinkeinotilan osaa, jota varten haetaan tukea rakentamisinvestointiin tai jolla on olennaista merkitystä tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan jatkuvuuden kannalta, hallitaan vuokrasopimuksen tai kiinteistön hallinnan jakamista koskevan sopimuksen perusteella, tuen myöntämisen edellytyksenä on, että sopimukseen perustuva oikeus on kirjattu. Vuokraoikeuden tulee lisäksi olla siirrettävissä kolmannelle kiinteistön omistajaa kuulematta, ja sen voimassaolon tulee jatkua vähintään 10 vuotta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hallinnan arvioinnista yhteisomistustilanteissa.

21 §

Tuen kohteena olevaa elinkeinotoimintaa koskevat edellytykset

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että porotaloustilalla harjoitetulla poronhoidolla voidaan osoittaa olevan edellytykset jatkuvaan kannattavuuteen. Vastaava edellytys koskee luontaiselinkeinotilalla harjoitettua poronhoitoa ja muuta luontaiselinkeinoa. Jos hakemus koskee elinkeinonharjoittajan aloitustukea, edellytyksiä arvioitaessa voidaan ottaa huomioon tuen kohteena olevalla tilalla harjoitettavat luontaiselinkeinoon liittyvät elinkeinot. Jos tukea voidaan myöntää ilman, että hakijalla on hallinnassaan porotaloustila tai luontaiselinkeinotila, tai jos hakemus koskee asunnon rakentamista, laajentamista tai peruskorjaamista, hakijan on osoitettava kykenevänsä tuloillaan sekä julkisen ja yksityisen rahoituksen avulla vastaamaan hankkeen toteuttamisesta ja sen rahoituksesta johtuvista kustannuksista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan sekä porotalous- ja luontaiselinkeinoyrityksen toimintaedellytyksiä arvioitaessa käytettävistä perusteista.

22 §

Elinkeinosuunnitelma

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää tuen kohteena olevaa porotalouden harjoittamista koskevan suunnitelman (*elinkeinosuunnitelma*), johon on sisällytetty myös luontaiselinkeinoon liittyvien elinkeinonjen tiedot haettaessa tukea tilanpidon aloittamiseen. Elinkeinosuunnitelmaan on sisällyttävä 15—21 §:ssä säädettyjä edellytyksiä ja tuettavaa toimenpidettä koskevat tiedot. Lisäksi suunnitelmaan on sisällyttävä toimenpiteeseen nähden tarkoituksenmukaisessa laajuudessa porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen harjoittamista koskevat tavoitteet, keinot tavoitteiden saavuttamiseksi sekä arvio toiminnan kehityksestä.

Elinkeinosuunnitelmassa on esitettävä 17 §:n 1 momentissa tarkoitettun sitoumuksen täyttämiseksi suoritettavat toimenpiteet.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset elinkeinosuunnitelman sisällöstä.

23 §

Porotalous- ja luontaiselinkeinotilan tuotanto-olosuhteet

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuen kohteena olevassa porotalousyrityksessä tai luontaiselinkeinoyrityksessä noudatetaan sellaisia asianomaista tuotannonalaa koskevia pakollisia vaatimuksia, jotka perustuvat ympäristöä, hygieniaa ja eläinten hyvinvointia koskevaan Euroopan unionin ja kansalliseen lainsäädäntöön. Hakijalta voidaan edellyttää selvitystä vaatimusten noudattamisesta. Tarvittaessa vaatimusten noudattaminen voidaan todeta tuen myöntäneen viranomaisen tai eläinlääkärin suorittamalla tarkastuksella.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään vaatimusten noudattamista koskevasta selvityksestä.

5 luku

Elinkeinon harjoittajan investointituki

24 §

Elinkeinonharjoittajan investointituen edellytykset

Porotalouden harjoittajalle voidaan myöntää tukea porotaloudessa tarpeellisiin investointeihin, jotka lisäävät tehokkuutta, parantavat laatua, turvaavat toimintaedellytyksiä tai helpottavat elinkeinon sopeutumista uusiin olosuhteisiin tai vaatimuksiin. Tukea voidaan myöntää sekä irtaimen että kiinteän omaisuuden hankintaa koskeviin investointeihin. Vastaaviin tarkoituksiin voidaan myöntää tukea myös muun luontaiselinkeinon harjoittamisessa tarpeellisiin investointeihin.

Tukea voidaan myöntää 1 momentissa tarkoitettusta investoinnista aiheutuviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuksiin. Hyväksyttävien kustannusten enimmäismäärä voidaan määrittää investoinnin kohteeseen sovellettavien maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettyjen yksikkökustannusten

avulla. Jollei yksikkökustannuksista ole säädetty, voidaan edellyttää selvitystä kustannusten perustumisesta tavanomaiseen hintatasoon.

Investointituella tuettavasta toiminnasta ja hyväksyttävistä kustannuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

25 §

Investointituen määrä

Investointituki myönnetään prosentuaalisena osuutena tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista. Tukea voidaan kohdentaa sekä tuen muoto, taso ja enimmäismäärä määrittää kohdealueen, elinkeinon, tuen kohderyhmän tai kohteen perusteella ottaen huomioon 1 §:ssä säädetyt tavoitteet, porotaloudessa tai muussa luontaiselinkeinossa vallitseva markkinatilanne ja tuen rahoitukseen käytettävissä olevat varat. Toimenpidettä voidaan rahoittaa avustuksella, valtionlainalla tai korkotukilainalla.

Investointituen tasosta ja enimmäismäärästä, tuen muodosta sekä siitä, milloin valtionlaina voidaan myöntää kokonaan tai osaksi ilman tavanomaista pankkitoiminnassa käytettyä vakuutta, annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella Euroopan unionin lainsäädännön asettamissa rajoissa.

6 luku

Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustuki

26 §

Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustuen edellytykset

Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea voidaan myöntää porotalouden harjoittajalle, joka saa hallintaansa porotaloustilan ja joka ensimmäistä kertaa ryhtyy poronhoidosta vastaavaksi elinkeinonharjoittajaksi. Tukea voidaan myöntää myös muun luontaiselinkeinon harjoittajalle, joka saa hallintaansa muun luontaiselinkeinon harjoittamiseen soveltuvan tilan ja ryhtyy ensimmäistä kertaa porotalouden yhteydessä muun luontaiselinkeinon harjoittajaksi.

Aloitustukea ei myönnetä sille, joka tukea hakiessaan on täyttänyt 40 vuotta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset aloitustuella tuettavasta toiminnasta.

27 §

Aloitustuen määrä

Aloitustuki voidaan myöntää kiinteänä tasamääräisenä tukena tai prosentuaalisena osuutena tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista taikka näiden yhdistelmänä. Tuen muoto, taso ja enimmäismäärä voidaan määrittää kohdealueen, tuotannonalan tai tuen kohderyhmän perusteella ottaen huomioon 1 §:ssä säädetyt tavoitteet, porotaloudessa ja muissa luontaiselinkeinoissa tuotannonalalla vallitseva markkinatilanne ja tuen rahoitukseen käytettävissä olevat varat.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tuen muodosta ja enimmäismäärästä Euroopan unionin lainsäädännön asettamissa rajoissa. Aloitustuen tasosta ja hyväksyttävistä kustannuksista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella edellä tarkoitetuissa rajoissa.

7 luku

Elinkeinonharjoittajan asunnonrakentamistuki

28 §

Asunnonrakentamistuen edellytykset

Asunnonrakentamistukea voidaan myöntää porotalouden tai muun luontaiselinkeinon harjoittajalle sellaiseen investointiin, jonka tarkoituksena on porotaloustilan tai luontaiselinkeinotilan asunto-olojen parantaminen. Tukea ei myönnetä, jos samaan tarkoitukseen voidaan myöntää muuta tukea julkisista varoista.

Asunnonrakentamistuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuen kohteena olevaa asuntoa käytetään hakijan, tämän perheen-

jäsenten tai tilan sukupolvenvaihdoksen yhteydessä elinkeinon harjoittamisesta luopuvan henkilön vakinaisena asuntona, jos luopuja on tällöin pidättänyt itselleen oikeuden asua tilalla. Asunnon tulee olla kooltaan ja varustelultaan tarkoituksenmukaisessa suhteessa edellä tarkoitettuun käyttötarkoitukseen sekä sijaita elinkeinon harjoittamisen kannalta tarkoituksenmukaisesti. Lisäksi tuen tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa voidaan ottaa huomioon asuinrakennuksen vaatimat tie-, sähköistys- ja vesihuoltojärjestelyt.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tuen myöntämisen edellytyksistä, tuen kohteena olevan asunnon koosta ja käyttötarkoituksesta sekä hyväksyttävistä kustannuksista.

29 §

Taloudellinen tarkoituksenmukaisuus

Asunnonrakentamistuen myöntämisen tulee olla hakijan taloudelliset olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaista. Tällöin tarkastellaan hakijan ja hänen puolisonsa kонаistuloja.

30 §

Asunnonrakentamistuen määrä

Asunnonrakentamistuki myönnetään asuntorakentamisesta ja siihen liittyvistä sähköistys- ja vesihuoltotoimenpiteistä aiheutuviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuksiin. Tuki myönnetään prosentuaalisena osuutena tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista. Hyväksyttävien kustannusten enimmäismäärä voidaan määrittellä investointin kohteeseen sovellettavien maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettävien yksikkökustannusten avulla. Jollei yksikkökustannuksia ole annettu, voidaan edellyttää selvitystä kustannusten perustumisesta tavanomaiseen hintatasoon.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset hyväksyttävistä kustannuksista sekä tukitasosta, tuen määrästä ja sen muodosta.

8 luku

Paliskunnan tuet

31 §

Paliskunnan investointituki

Paliskunnalle voidaan myöntää tukea investointiin, joka on tarpeellinen sellaisen poronhoitoon liittyvän tehtävän suorittamiseksi, joka poronhoitolaissa säädetään paliskunnan velvollisuudeksi tai joka muuten on paliskunnan poronhoidossa tarpeen.

Investointitukea voidaan myöntää:

- 1) poronhoidossa tarpeellisen aidan rakentamiseen ja peruskorjaamiseen;
- 2) teurastamon peruskorjaamiseen;
- 3) poronhoidossa tarpeellisen muun rakennuksen kuin teurastamon rakentamiseen, laajentamiseen ja peruskorjaamiseen;
- 4) teurastamon tai muun rakennuksen, rakenteen tai rakennelman käyttämisessä välttämättömän tie- tai vesihuoltoliittymän tai vastaavan muun liittymän hankintaan ja rakentamiseen;
- 5) sellaisen irtaimiston hankintaan, jolla helpotetaan poronhoitotöitä, mahdollistetaan investointien käyttäminen tai vähennetään poronhoidosta aiheutuvia kustannuksia.

Tukea ei myönnetä valtakunnan rajalle rakennettavien esteaitojen rakentamiseen eikä niiden kunnossapitoon.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tuettavasta toiminnasta, hyväksyttävistä kustannuksista sekä tuen muodosta ja enimmäismäärästä.

32 §

Paliskunnan aitojen kunnossapitotuki

Paliskunnalle voidaan myöntää tukea 31 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun aidan kunnossapitoon. Tuen tarve arvioidaan paliskunnan hoidettavina olevien aitojen määrän, ikän, kunnon ja tarpeellisuuden perusteella.

Tuki myönnetään hyväksytyjen kustannusten perusteella.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tuen edellytyksistä, hyväksyttävistä kustannuksista sekä tuen muodosta ja enimmäismäärästä.

9 luku

Tutkimusrahoitus

33 §

Rahoitettavat tutkimukset ja selvitykset

Tämän lain nojalla voidaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoin rahoittaa porotalouden ja luontaiselinkeinojen toimintaedellytyksiä ja kehittämistä koskevia tutkimuksia ja selvityksiä.

Tutkimusten ja selvitysten rahoittamisen ohjaamista ja seuranta varten voidaan asettaa neuvottelukunta.

Sen lisäksi, mitä 49 §:ssä, 50 §:n 1 momentissa, 53 §:n 1 momentissa sekä 54 ja 58 §:ssä säädetään, rahoituksesta tiedottamiseen sekä sen hakemiseen, myöntämiseen, maksamiseen, valvontaan ja takaisinperintään sovelletaan, mitä valtioneuvoston asetuksella (688/2001) säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä rahoituksesta, tuettavista tutkimuksista ja selvityksistä, hyväksyttävistä kustannuksista, rahoituksen muodosta ja enimmäismäärästä sekä neuvottelukunnasta ja sen tehtävistä.

10 luku

Tukimuodot

34 §

Tukimuodot

Tämän lain mukainen tuki elinkeinonharjoittajalle voidaan myöntää:

- 1) avustuksena;
- 2) valtionlainaan liittyvänä tukena, joka voi olla korkoetuus, korkovapaus, lyhennyksen vapaavuosi, lyhennyksen lykkäys tai valtionlainan täysi tai osittainen vakuudettomuus;
- 3) korkotukilainan korkotukena;
- 4) valtiontakaukseen liittyvänä tukena;
- 5) luottojen ehtojen muutoksena vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä;
- 6) valtionmaan käyttöön liittyvänä etuutena.

Paliskunnalle tuki voidaan myöntää avustuksena.

Tutkimuksen suorittajalle rahoitus voidaan myöntää avustuksena tai tutkimusrahoitus voidaan toteuttaa siirtona maatilatalouden kehittämisrahastosta.

11 luku

Lainaan liittyvän tuen myöntämisen erityiset edellytykset

35 §

Luotonantaja

Lainaan liittyvää tukea voidaan myöntää sellaista lainaa varten, jonka myöntää hyväksytty luotonantaja.

Hyväksytty luotonantaja voi myöntää lainan valtionlainana maa- ja metsätalousministeriön osoittamista maatilatalouden kehittämisrahaston varoista (*valtionlainat*) tai muuna lainana, johon liittyy tuki, sen jälkeen, kun tukipäätös on tehty.

36 §

Valtionlainan myöntämisen edellytykset

Valtionlaina voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston vuosittain vahvistetun käyttösuunnitelman myöntämisvaltuuden rajoissa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää tukipäätöksellään valtionlainan enimmäismäärästä. Enimmäismäärä ei saa ylittää luotonantajan hyväksymää enimmäismäärää.

Luotonantaja voi myöntää valtionlainana sellaisen lainan:

- 1) jonka laina-aika on enintään 30 vuotta;
- 2) jonka vuotuinen kokonais korko on enintään valtioneuvoston asetuksella säädettävän viitekoron ja siihen lisättävän kiinteän prosenttiyksikkömäärän summa;
- 3) josta lainansaaja maksaa korkoetuuden verran kokonaiskorkoa alempaa korkoa, kuitenkin vähintään yhden prosentin vuotuista korkoa; ja
- 4) jonka lainamäärä ei yhdessä samaan tarkoitukseen myönnetyn avustuksen ja muun kuin lainaan liittyvän tuen kanssa ylitä tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset valtionlainan enimmäismäärästä, viitekorosta, kiinteästä viitekoroon lisättävästä prosenttiyksiköstä sekä koron ja lainansaajan maksaman koron muuttumisesta.

37 §

Valtionlainaan sisältyvä tuki

Valtionlainaan sisältyvänä tukena voidaan myöntää korkoetuus, korkovapaus, lyhennyksen vapaavuosi ja vapautus velvollisuudesta hankkia valtionlainalla vakuus. Valtionlainan tukimuotoja voidaan yhdistää samassa valtionlainassa.

Korkoetuus on valtionlainan kokonaiskoron ja lainansaajan maksaman koron erotus. Korkoetuuden määrä on viisi prosenttiyksikköä, jollei 36 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettu vähimmäiskorosta muuta johdu. Valtionlainaan liittyvän tuen loputtua tuensaajan on maksettava valtionlainasta kokonaiskoron suuruista korkoa.

Korkoetuuden myöntämisen edellytyksenä on, että luotonantaja on hyväksynyt tukihakemukseen sisältyvän valtionlainan määrän ja lainaehdot.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset korkoetuuden, korkovapauden, vapaavuosien ja vakuudettomuuden arvon määrittelystä, vapaavuosien määrästä, lainaan liittyvän tuen enimmäismäärästä, tuen käytöstä laina-aikana sekä luotonantajan lainaehdot koskevasta hyväksynnästä.

38 §

Korkotuen myöntämisen edellytykset

Korkotukea voidaan myöntää valtion talousarviossa vuosittain vahvistetun korkotukilainojen myöntämisvaltuuden rajoissa sellaista luottoa varten, jonka:

- 1) laina-aika on enintään 30 vuotta;
- 2) kokonaiskorko on enintään sellaisen koron suuruinen, joka vastaa hyväksytyyn luotonantajan samanlaisiin tarkoituksiin myöntämien normaaliehtoisten lainojen korkoa ja johon on lisätty korkotukilainojen myöntämisestä ja hoitamisesta aiheutuvat ylimääräiset kustannukset; ja

3) lainamäärä yhdessä samaan tarkoitukseen myönnetyn avustuksen ja muun kuin lainaan liittyvän tuen kanssa ei ylitä tuettavan toimenpiteen hyväksyttäviä kustannuksia.

39 §

Korkotuki

Korkotuen määrä on neljä prosenttiyksikköä. Edellytyksenä on kuitenkin, että lainansaaja maksaa lainasta vähintään yhden prosentin vuotuista korkoa. Korkotuen loputtua lainansaajan on maksettava lainasta luotonantajan kanssa sovittua korkoa. Korkotukea ei myönnetä kustannuksiin, jotka aiheutuvat ulkomaan valuutan määräisen luoton valuuttakurssin muutoksesta.

Korkotuen myöntämisen edellytyksenä on, että luotonantaja on hyväksynyt tukihakemuksen sisältävät korkotukilainan määrän ja lainaehdot.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset korkotukilainan enimmäismäärästä, korkotuen määrittelystä, korkotuen käytöstä sekä luotonantajan lainaehdot koskevasta hyväksynnästä.

40 §

Korkotukilainan koron arviointi

Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on aihetta epäillä lainan koron ylittävän 38 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua koron, se voi pyytää Maaseutuvirastoa arvioimaan, täyttääkö lainan korko edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitettua edellytyksen. Luotonantajan on toimitettava Maaseutuvirastolle sen asiassa pyytämä selvitys.

12 luku

Valtiontakauksen myöntäminen

41 §

Valtiontakausten enimmäismäärä

Valtiontakaus voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa. Valtiontaka-

uksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 80 miljoonaa euroa mukaan lukien lainat, jotka on myönnetty maatalouden rakennetuista annetun lain ja sitä vastaavan aikaisemman lainsäädännön nojalla. Edellä mainittua määrää laskettaessa otetaan lisäksi huomioon sellaisten lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

42 §

Valtiontakauksen myöntämisen edellytykset

Valtiontakaus voidaan myöntää korkotukilainan tai muun normaaliehtoisen lainan pääoman, koron sekä muiden luottoehtojen mukaisten maksujen suoritusten vakuudeksi. Valtiontakauksen määrä ei saa ylittää tuettavan toimenpiteen hyväksyttäviä kokonaiskustannuksia.

Valtiontakaus voidaan myöntää sellaiselle hakijalle, jolla ei ole porotaloustilan tai luontaiselinkeinotilan hallintaan, sijaintiin tai muihin vastaaviin syihin liittyen lainan saamiseksi riittäviä vakuuksia.

Valtiontakauksen myöntämisen edellytyksenä on, ettei takauksen kohteena olevaan toimintaan liity merkittäviä riskejä ja että takaukselle asetetaan vastavakuus. Vastavakuuden ei tarvitse olla turvaava. Lisäksi edellytyksenä on, että luotonantaja antaa tukihakemuksessa esitetyistä lainaa koskevista tiedoista puoltavan lausunnon.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset valtiontakauksella tuettavasta toiminnasta, valtiontakauksen enimmäismäärästä, valtiontakaukseen sisältyvän tuen määrittelystä, vastavakuudesta sekä valtiontakauksen myöntämiseen liittyvien riskien arvioinnista.

13 luku

Tuen ehdot

43 §

Toimenpiteen toteutusaika

Muu tuettava toimenpide kuin vapaaehtoi-

nen velkajärjestely ja tutkimus- tai selvityshanke on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Nuorelle porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittajalle elinkeinon aloittamiseen myönnetyn tuen tuettavana toimenpiteenä pidetään tällöin tilan ja porojen hankintaa. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos se on toimenpiteen toteutustavan tai toiminnan luonteen kannalta perusteltua. Jos tukea on myönnetty rakentamisinvestoinnin yhteydessä irtaimiston hankintaan eikä hankintaa voida toteuttaa ennen rakentamisinvestoinnin valmistumista, lasketaan määräaika rakentamisinvestoinnin valmistumisesta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaika hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitettussa määräajassa ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaika voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan.

Tarkempia säännöksiä tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

44 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Tuen käyttämisestä tavaroiden tai palveluiden hankinnasta taikka urakalla teettämisestä säädetään julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007). Tuen saajan on esitettävä selvitys hankinnan toteuttamisesta mainitussa laissa edellytetyllä tavalla.

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan elinkeinotoimintaan tai paliskunnan toimintaan eikä tuetun asuinrakennuksen käyttötarkoitusta muuttaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta tai, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Jos tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä, tuen saajan on ennen luovutusta hankittava

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan toiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Tuen kohteena olevaa elinkeinotoimintaa tai muuta toimintaa ei saa lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta tai, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Jos tuen kohteena oleva elinkeinotoiminta tai siihen liittyvien varojen omistus- tai hallintaoikeus merkittävästi osin luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä, tuen saajan on ennen luovutusta hankittava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai muun toiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna luovutuksena ei pidetä tuetun investoinnin kohteen tai tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan siirtymistä perintöoikeudellisen saannon tai sellaisen sukupolvenvaihdoksen kautta, jonka yhteydessä on maksettu tukea porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittamisesta luopumiseen tai myönnetty porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittajan aloitustukea.

45 §

Kirjanpitovelvollisuus

Tuen saajan on pidettävä tuettavasta toimenpiteestä kirjaa. Kirjanpito on järjestettävä osaksi tuen saajan kirjanpitolain (1336/1997) mukaista kirjanpitoa siten, että tuettavan toimenpiteen kirjanpito voidaan vaikeudetta tunnistaa ja erottaa muusta kirjanpidosta.

Jos tuen saaja on henkilö, jota verotetaan maatilatalouden tuloverolain (543/1967) mukaisesti tai osana porotalouden harjoittajan kirjanpitoa, pidetään tuettavan toimenpiteen riittävänä kirjanpitoa, mitä tuen saajan muulta tilinpidolta verotuksen toimittamiseksi edellytetään. Tällöin on tilinpito kuitenkin järjestettävä siten, että tuettavan toimen-

piteen kustannukset voidaan vaikeudetta tunnistaa ja erottaa muusta tilinpidosta.

Tuen saajan on säilytettävä tuettavaa toimenpidettä koskeva kirjanpitoaineisto siten kuin kirjanpitolain 2 luvun 9 ja 10 §:ssä säädetään. Jos kysymys on Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamaan ohjelmaan sisältyvästä tuesta, kirjanpitoon liittyvä aineisto on säilytettävä vähintään kolme vuotta siitä, kun Euroopan unionin komissio suorittaa ohjelman viimeisen yhteisön rahoitusosuuden maksun.

46 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Tuen saaja on velvollinen antamaan tuen myöntäneelle viranomaiselle tuettavaa toimenpidettä, sen edistymistä sekä tuen käyttöä koskevat oikeat ja riittävät tiedot.

Tuen saajan on viivytyksettä ilmoitettava toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisista asemaansa, toimintaansa tai tuettavaa toimenpidettä koskevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta tuen maksamisen edellytyksiin tai jotka voivat johtaa tuen takaisinperintään.

Tuen saaja on velvollinen avustamaan 93 ja 94 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen suorittajaa antamalla korvaukselta tarkastustehtävän suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja tarkastuksen kohdetta koskevat selvitykset sekä tarvittaessa esittelemällä tuettavaa kohdetta ja toimenpidettä.

14 luku

Tuen hakeminen ja myöntäminen

47 §

Hakumahdollisuudesta tiedottaminen

Maaseutuviraston on tarkoituksenmukaisessa laajuudessa tiedotettava mahdollisuudesta hakea 5—8 luvussa tarkoitettua tukea, tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä myöntämisen pääasiallisista edellytyksistä ja ehdoista.

48 §

Tukihakemus

Tukea on haettava kirjallisesti. Muuta kuin tutkimusrahoitusta koskeva tukihakemus on tehtävä tarkoitusta varten vahvistetulle lomakkeelle. Hakemus on allekirjoitettava. Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten arvioinnin kannalta välttämättömät asiakirjat, selvitykset sekä suunnitelmat. Hakemuksessa on esitettävä myös selvitys tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen käytävästä yksityisestä rahoituksesta.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset 1 momentissa tarkoitetun tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, hakemukseen liitettävistä asiakirjoista sekä selvitysten ja suunnitelmien esitystavasta.

49 §

Tuen hakeminen

Tuen hakemiselle voidaan asettaa määräaika. Tukihakemus on toimitettava Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Toimivaltainen viranomainen on Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jollei jäljempänä 119 §:ssä tai 127 §:n nojalla toisin säädetä.

50 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pyytää muilta viranomaisilta, Paliskuntain yhdistykseltä tai saamelaiskäräjiltä lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on tarpeen tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Jos porotaloutta koskevan investoinnin kustannukset ylittävät valtioneuvoston asetuksella säädetyn määrän, Paliskuntain yhdistykseltä on pyydettävä lausunto. Jos investointi lisäksi toteutetaan saamelaiden kotiseutualueella, lausunto on pyydettävä myös saamelaiskäräjiltä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi ennen tuen myöntämistä suorittaa tuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi tilakäynnin porotaloustilalla, luontaiselinkeino-tilalla tai muussa kohteessa, jossa elinkeinonharjoittaja tai paliskunta aikoo toteuttaa investoinnin. Tilakäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Tilakäynti porotalous- ja luontaiselinkeino-tilalla ei saa koskea pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyjä tiloja.

51 §

Tuen myöntämisen keskeyttäminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus keskeyttää tuen myöntäminen koko poronhoitoalueella tai alueellisesti, jos Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Tuen myöntäminen voidaan keskeyttää määräajaksi tai toistaiseksi. Ennen keskeyttämistä asiasta on neuvoteltava porotalouden osalta Paliskuntain yhdistyksen kanssa ja muiden luontaiselinkeinojen osalta niiden tuottaja- ja elinkeinojärjestöjen kanssa, joita asia koskee. Jos keskeyttäminen koskee saamelaiden kotiseutualueetta, keskeytyksestä on neuvoteltava saamelaiskäräjien kanssa. Keskeytyksestä on tiedotettava asianmukaisessa laajuudessa, ja ilmoitus siitä on julkaistava Virallisessa lehdessä.

52 §

Neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa

Saatuun käyttöön vuotuiset määrärahat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on neuvoteltava saamelaiskäräjien kanssa periaatteista, joita tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten lisäksi noudatetaan tuettavista kohteista päätettäessä.

Neuvotteluissa on käsiteltävä seuraavia asioita:

- 1) varojen alueellinen ohjaaminen saamelaisalueelle;
- 2) varojen ohjaaminen porotalouteen ja luontaiselinkeinoihin;
- 3) varojen ohjaaminen asuntorakentamiseen ja elinkeinojen tukemiseen saamelaisalueella;

4) varojen ohjaaminen paliskuntien ja elinkeinojen harjoittajien hankkeisiin saamelaisalueella.

Neuvotteluihin sovelletaan, mitä saamelaiskäräjistä annetun lain 9 §:ssä säädetään.

Neuvottelun tulos on toimitettava tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle ja Maaseutuvirastolle.

53 §

Tukipäätös

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää tuen ja valtioneuvoston myöntämisestä.

Tukipäätökseen on otettava 5—8 luvussa tarkoitetun tuen myönnetty määrä, tässä laissa säädetty tuen ehdot, sen maksamisen ja takaisinperinnän edellytykset sekä takauksen ehdot. Päätökseen tulee lisäksi ottaa Euroopan unionin lainsäädännössä asetetut ehdot ja edellytykset. Rakentamisinvestointia koskevalla päätöksellä hyväksytään rakentamista koskeva suunnitelma.

Lainaan liittyvää tukea koskevalla päätöksellä hyväksytään valtionlainan tai korkotukilainan taikka valtioneuvoston kohteena olevan lainan määrä ja lainaehdot sekä valtioneuvoston määrä ja ehdot. Jos valtionlainaa, korkotukea tai valtioneuvoston kohteesta koskeva päätös valituksen johdosta muuttuu, lainan määrän ja ehtojen muuttaminen edellyttää luotonantajan suostumusta.

Jos tuettava toimenpide edellyttää luvan hankkimista ja hakija ei ole tukipäätöksen tekohetkeen mennessä esittänyt lainvoimaista lupaa, tukipäätökseen voidaan ottaa ehto, jonka mukaan päätös raukeaa, jollei hakija esitä määräajassa sellaista lainvoimaista lupaa, joka mahdollistaa toimenpiteen toteuttamisen tukipäätöksen mukaisena.

Nuoren elinkeinon harjoittajan aloitustukea koskeva päätös on tehtävä 18 kuukauden kuluessa tilanpidon aloittamisesta.

54 §

Saamelaiskäräjien lausunto

Saamelaiskäräjien lausunto on pyydettävä tutkimus- tai selvityshankkeen rahoittamista

koskevasta hakemuksesta, jos hanke toteutetaan tai sen pääasiallinen tutkimuskohde sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella tai hanke koskee olennaisesti saamelaisten perinteisiä elinkeinoja. Lausunto on aina pyydetty merkittävistä porotaloutta koskevista tutkimus- tai selvityshankkeista.

55 §

Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen

Edellä 5—9 luvussa tarkoitettua tukea koskeva tukipäätöksen mukainen oikeus tukeen voidaan siirtää toiselle 4 luvussa säädetty edellytykset täyttävälle, jos kyseisen tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Siirron saajan on haettava päätöksen mukaisen oikeuden siirtämistä 48 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen. Tukipäätöksen siirtämisestä päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

15 luku

Tuen maksaminen

56 §

Avustusmuotoisen aloitustuen maksaminen

Avustusmuotoinen elinkeinon harjoittajan aloitustuki maksetaan ilman erillistä hakemusta. Avustus maksetaan enintään kahtena vuotuisena eränä.

Jos aloitustuki on myönnetty ennen porotalouden tai luontaiselinkeinoon harjoittamisen aloittamista, avustuksen ensimmäisen erän maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja esittää selvityksen tuen perusteena olevan elinkeinon harjoittamisen aloittamisesta porotalous- tai luontaiselinkeinoalalla. Jos tukea on myönnetty 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumuksen perusteella, avustuksen toisen erän maksamisen edellytyksenä on lisäksi, että tuen saaja osoittaa toteuttaneensa 22 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimenpiteet.

Tarkempia säännöksiä avustusmuotoisen aloitustuen maksueristä sekä 2 momentissa tarkoitettujen selvitysten toimittamiselle asetettavasta määräajasta annetaan valtioneuvos-

ton asetuksella. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset edellä tarkoitetuista selvityksistä.

57 §

Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen

Porotalous- tai luontaiselinkeinoyritystä varten myönnetyn investointituen tai asunnonrakentamistuen taikka paliskunnan investointituen ja aitojen kunnossapitotuen saajan on haettava avustuksen maksua kirjallisesti tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella. Maksuhakemus on allekirjoitettava. Hakemuksen jättämiselle voidaan asettaa kohtuullinen määräaika, joka lasketaan tukipäätöksen tekemisestä tai, jos kyse on tuettavan toimenpiteen viimeisestä maksuhakemuksesta, tuettavan toimenpiteen toteutuksen päättymisestä. Hakemus on toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Avustus voidaan maksaa enintään viidessä erässä. Avustusta maksetaan enintään tukitasaosa sekä myönnetyn tuen määrää vastaava osuus maksuhakemukseen sisällyttävistä hyväksyttävistä kustannuksista. Tuen saajan on tarvittaessa esitettävä selvitys yksityisen rahoituksen toteutumisesta.

Avustuksen maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja on noudattanut tuen ehtoja. Lisäksi maksamisen edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon tosiasiallisuus, lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen. Jos avustusta on myönnetty rakentamisinvestointiin, viimeisen erän maksamisen edellytyksenä on, että rakentamisinvestointi on kokonaisuudessaan toteutunut tukipäätöksen mukaisena. Maksuhakemukseen on liitettävä avustuksen maksamisen edellytysten kannalta välttämättömät tilinpitoasiakirjat ja selvitykset.

Tarkemmat säännökset menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista annetaan valtioneuvoston asetuksella. Avustusmuotoisen investointituen maksueristä ja maksuhakemuksen jättämiselle asetettavasta määräajasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Tarkem-

mat määräykset maksun hakemisessa käytävistä lomakkeista sekä maksuhakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Maaseutuvirasto.

58 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Edellä 5—9 luvussa tarkoitetun avustuksen maksamisesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

16 luku

Lainaan liittyvää tukea koskevat erityiset ehdot

59 §

Valtionlainan ja korkotukilainan myöntäminen

Luotonantaja voi myöntää valtionlainan tai, jos tuki myönnetään korkotukena, korkotukilainan, ja lainaa koskeva velkakirja saadaan allekirjoittaa, kun tukipäätös on tehty. Lainaa ei saa myöntää tukipäätöksestä poikkeavin ehdoin. Velkakirjaan on otettava ehto, jonka mukaan tukipäätöksen mukaiset lainaehdot ovat ensisijaisia velkakirjan ehtoihin nähden. Tukipäätös on liitettävä velkakirjaan.

60 §

Valtionlainan ja korkotukilainan nostaminen

Valtionlainan ja korkotukilainan saa nostaa ennen kuin tukipäätös on lainvoimainen. Lainan saa nostaa enintään kahdessa erässä. Jos valtionlainaa tai korkotukea on myönnetty rakentamisinvestointia varten, lainan saa kuitenkin nostaa enintään viidessä erässä.

Valtionlaina ja korkotukilaina tai lainan ensimmäinen erä on nostettava 43 §:ssä tarkoitetun määräajan kuluessa. Jos valtionlainaa tai korkotukea on myönnetty rakentami-

sinvestointia varten, valtionlainan tai korkotukilainan viimeistä erää ei saa nostaa ennen kuin rakentamisinvestointi on kokonaisuudessaan toteutunut tukipäätöksen mukaisena. Lainan viimeinen erä on tällöin nostettava viimeistään viiden kuukauden kuluessa 43 §:ssä tarkoitetun määräajan päättymisestä.

Valtionlainan tai korkotukilainan taikka sen erän nostamista varten tuen saajan on hankittava nostolupa. Lupa on esitettävä lainan myöntäneelle luotonantajalle ennen nostoa.

Tarkemmat säännökset lainan nostoeristä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

61 §

Nostolupa

Luvan tuen kohteena olevan lainan tai sen erän nostamiseen myöntää hakemuksesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Hakemukseen on liitettävä luvan myöntämiseen tarvittavat tilinpitoasiakirjat ja selvitykset. Nostoluvan hakemiselle voidaan asettaa määräaika, jota voidaan pidentää kerran ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta. Määräajan pidentämiseen tulee olla hyväksyttävä syy.

Tuen kohteena olevaa lainaa voidaan nostaa kerrallaan enintään toteutuneita kustannuksia vastaava osuus. Nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen ehtoja on noudatettu. Lisäksi edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen. Tuen saajan on tarvittaessa esitettävä selvitys yksityisen rahoituksen toteutumisesta.

Jos kyse on nuoren elinkeinon harjoittajan aloitustuen kohteena olevasta lainasta ja tuki on myönnetty ennen elinkeinon harjoittamisen aloittamista, nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen saaja esittää selvityksen elinkeinon harjoittamisen aloittamisesta tilalla. Jos tuki on myönnetty 17 §:n 1 momentissa tarkoitetun sitoumuksen perusteella, nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen saaja osoittaa toteuttaneensa 22 §:n 2 momentissa tarkoitetut toimenpiteet. Jos laina nostetaan kahdessa erässä, on viimeksi mainittu selvitys esitet-

tävä toisen erän nostamista varten. Erityisestä syystä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää nostoluvan ennen toimenpiteiden toteuttamista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä nostoluvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Tarkemmat määräykset luvan hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Maaseutuvirasto.

62 §

Valtionlainan vakuus

Valtionlainalla tulee lainaa nostettaessa olla pankkitoiminnassa yleisesti käytetty vakuus, jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus erityisestä syystä myönnä vakuuden hankkimisesta vapautusta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millä edellytyksillä valtionlainan saa myöntää kokonaan tai osittain ilman 1 momentissa tarkoitettua vakuutta.

63 §

Valtionlainan lyhentäminen ja koron suorittaminen

Valtionlainaa on lyhennettävä puolivuositain yhtä suurina maksuerinä. Lyhennysmaksujen eräpäivät ovat 30 päivänä huhtikuuta ja 31 päivänä lokakuuta.

Ensimmäinen lyhennysmaksu erääntyy suoritettavaksi viimeistään sinä eräpäivänä, joka ensiksi seuraa vuoden kuluttua lainan tai sen ensimmäisen erän nostamisesta. Jos valtionlaina on myönnetty rakentamisinvestointiin, erääntyy ensimmäinen lyhennysmaksu kuitenkin viimeistään sinä eräpäivänä, joka ensiksi seuraa kahden vuoden kuluttua lainan tai sen ensimmäisen erän nostamisesta. Korkoa on suoritettava puolivuositain lainan tai kunkin lainaerän nostopäivästä lukien eräpäivinä.

Luotonantaja ja tuen saaja voivat sopia ylimääräisistä lyhennysmaksuista, niiden vaikutuksesta jäljellä oleviin lyhennysmaksuihin sekä koko lainan ennaikaisesta takaisinmaksusta.

Luotonantaja voi myöntää lyhennysmaksuille lykkäystä, jos tämä on tarpeen tuen saajan tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Lykkäystä voidaan myöntää enintään vuodeksi kerrallaan ja yhteensä enintään viideksi vuodeksi. Jos lykkäystä tulisi myönnettäväksi yhteensä enemmän kuin kolme vuotta, luotonantajan on pyydettävä lykkäykseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Lykkäyksen johdosta laina-aikaa voidaan pidentää 36 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja 38 §:n 1 kohdassa säädetyn enimmäisajan rajoissa tai jäljellä olevia lyhennysmaksuja korottaa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lykkäyksen myöntämisen edellytyksistä ja lykkäyksen vaikutuksesta tukeen.

64 §

Korkotukilainan lyhentäminen ja koron suorittaminen

Korkotukilainaa on lyhennettävä puolivuositain tai neljännesvuositain yhtä suurina maksuerinä.

Ensimmäinen lyhennysmaksu erääntyy suoritettavaksi viimeistään sinä eräpäivänä, joka ensiksi seuraa vuoden kuluttua lainan tai sen ensimmäisen erän nostamisesta. Jos korkotukilaina on myönnetty rakentamisinvestointiin, ensimmäinen lyhennysmaksu erääntyy kuitenkin viimeistään sinä eräpäivänä, joka ensiksi seuraa kahden vuoden kuluttua lainan tai sen ensimmäisen erän nostamisesta. Korkoa on suoritettava puolivuositain tai neljännesvuositain lainan tai kunkin lainaerän nostopäivästä lukien.

Luotonantaja ja tuen saaja voivat sopia ylimääräisistä lyhennysmaksuista, niiden vaikutuksesta jäljellä oleviin lyhennysmaksuihin sekä koko lainan ennaikaisesta takaisinmaksusta.

Luotonantaja voi myöntää lyhennysmaksuille lykkäystä, jos se on tarpeen tuen saajan

tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Lykkäystä voidaan myöntää enintään vuodeksi kerrallaan ja yhteensä enintään viideksi vuodeksi. Lykkäyksen johdosta laina-aikaa voidaan pidentää 36 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja 38 §:n 1 kohdassa säädetyn enimmäisajan rajoissa tai jäljellä olevia lyhennysmaksuja korottaa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lykkäyksen myöntämisen edellytyksistä ja lykkäyksen vaikutuksesta tukeen.

65 §

Lainan siirtäminen ja lainaehdojen muuttaminen

Valtionlaina tai tuen kohteena oleva muu laina saadaan siirtää toiselle hyväksytylle luotonantajalle. Laina saadaan siirtää toiselle tuen saajalle, jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tämän hyväksyy 55 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä.

Valtionlainan ehtoja ei saa muuttaa ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa.

Tuen kohteena olevan muun lainan ehtoja saadaan muuttaa edellyttäen, ettei tällä ole vaikutusta tuen myöntämisen edellytysten tai ehtojen täyttämiseen taikka valtion asemaan takaajana. Muussa tapauksessa tuen saajan on hankittava lainan ehtojen muuttamiseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Jollei korkotukilainaan kohdistu valtioneuvoston, laina saadaan siirtää ja sen ehtoja muutetaan rajoituksetta sen jälkeen, kun korkotuen maksaminen on päättynyt.

Lupaa lainan ehtojen muuttamiseen ei voida myöntää, jos lainan ehtojen muuttaminen vaikuttaa tuen myöntämisen edellytysten täyttämiseen taikka lisää olennaisesti valtionvastuuseen tai valtioneuvoston perustuvaa valtion vastuuta lainasta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tilanteista, joissa lainan ehtojen muuttaminen edellyttää luvan hankkimista, sekä luvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset luvan hankkimisessa käytettävistä lomakkeista.

66 §

Valtionlainan korkoetuuden ja muun lainaan liittyvän tuen sekä valtioneuvoston sisältyvän tuen käyttäminen

Valtionlainaan liittyvästä tuesta vähennetään heti lainaa nostettaessa vakuudettomuuden arvon osuus tuesta. Myönnettyjen vapaavuosien, korkovapauden ja korkoetuuden yhteenlasketusta nimellisarvoisesta määrästä vähennetään kultakin korkojaksolta kyseistä jaksoa koskeva vapaavuoteen kuuluvan puolen vuoden lyhennyksen määrä sekä korkovapauden tai korkoetuuden määrä. Jos tuki ei jonakin korkojaksona riitä kaikkiin tuen osiin, vähennetään tuen osat edellä mainitussa järjestyksessä.

Korkoetuutta vähennetään 37 §:n 2 momentissa tarkoitettua määrää vastaava osuus kullakin korkojaksolla voimassa olevasta valtionlainan kokonaiskorosta. Korkoetuutta vähennetään yhteensä enintään myönnetyn tuen nimellisarvoista määrää vastaava osuus.

Korkotukilainaa tai muuta lainaa varten myönnettyyn valtioneuvoston sisältyvästä tuesta vähennetään heti lainaa nostettaessa valtioneuvoston sisältyvän tuen osuus lainaan liittyvästä tuesta.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset menettelystä, jota luotonantajan on noudatettava käyttäessään lainaan liittyvää tukea myöntämäänsä valtionlainaan.

67 §

Lainan myöntäminen maatalouden kehittämistä varten varoista luotonantajalle

Maaseutuvirasto päättää luotonantajan hakemuksesta lainan myöntämisestä luotonantajalle valtionlainojen myöntämistä varten. Lainaa voi hakea keskusrahallaitoksen välityksellä.

Maaseutuvirasto laatii valtion ja yhden tai usean luotonantajan välisen velkakirjan, allekirjoittaa sen valtion puolesta sekä huolehtii velkakirjan säilyttämisestä ja luovuttamisesta lainansaajalle lainan tultua maksetuksi tai korvatuksi uudella velkakirjalla.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset menettelystä varoja valtiolta haetta-

essa, myönnettäessä ja maksettaessa sekä siitä, milloin luotonantaja voi toimia ilman keskusrahallaitoksen välitystä.

68 §

Valtionlainan tilittäminen

Luotonantaja on velvollinen maksamaan erääntyneet valtionlainan lyhennykset ja korot valtiolle sitä mukaa ja sen suuruisina kuin lainansaajat ovat velvolliset suorittamaan velkansa luotonantajalle. Tilitykset on suoritettava seitsemän pankkipäivän kuluessa siitä, kun laina on velalliseen nähden erääntynyt tai velallinen on maksanut ylimääräisen lyhennyksen.

Luotonantajan hyvityshakemuksen johdosta annetun Maaseutuviraston päätöksen mukaiset maksut on maksettava seitsemän pankkipäivän kuluessa siitä, kun luotonantaja on saanut päätöksestä tiedon.

69 §

Luotonantajan kulujen korvaaminen

Lainantantajille suoritetaan valtionlainojen hoitamisesta aiheutuvista kuluista korvausta, jonka suuruudesta ja maksuehdoista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Maaseutuvirasto päättää valtionlainan hoitamisesta luottolaitokselle maksettujen 1 momentissa tarkoitettujen korvauksien perimisestä luottolaitokselta takaisin osaksi tai kokonaan, jos luottolaitos ei ole hoitanut valtionlainaa tässä laissa tai sen nojalla säädettyllä tavalla tai hyvän pankkitavan edellyttämällä tavalla. Takaisinperimiseen voidaan 95 §:n estämättä ryhtyä koko laina-ajan.

70 §

Valtionlainojen varojen välittäminen

Maaseutuvirasto maksaa valtion luotonantajalle myöntämän lainan keskusrahallaitoksen välityksellä.

Maaseutuvirasto maksaa hakemuksesta

valtionlainan hoitopalkkion keskusrahallaitoksen välityksellä luotonantajalle.

Luotonantajan on maksettava keskusrahallaitoksen välityksellä valtionlainan lyhennykset ja korot Maaseutuvirastolle maatilatalouden kehittämisrahastoon tuloutettaviksi.

Muutokset, jotka tehdään valtionlainaan tämän lain mukaisessa vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä, yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) mukaisessa järjestelyssä sekä yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) mukaisessa järjestelyssä, tehdään myös luottolaitoksen ja valtion väliseen velkaan.

Maaseutuvirasto voi antaa määräyksiä siitä, missä tapauksessa luotonantajat voivat toimittaa edellä mainitut tehtävät ilman keskusrahallaitosta.

71 §

Korkotuen maksaminen

Korkotukea maksetaan 39 §:n 1 momentissa tarkoitettua määrää vastaava osuus kullakin korkojaksolla voimassa olevasta korkotukilainan kokonaiskorosta. Korkotukea maksetaan kuitenkin yhteensä enintään myönnetyn tuen nimellisarvoista määrää vastaava osuus.

Jos korkotukilaina maksetaan kokonaan takaisin, korkotuen maksaminen lakkaa lainan takaisinmaksupäivästä lukien. Korkotukea ei makseta erääntyneen lainapääoman osalta, jollei kysymys ole yrityssaneerausta tai yksityishenkilön velkajärjestelyä koskevan menettelyn vireillöolosta. Jos edellä tarkoitettussa tai siihen rinnastettavassa järjestelyssä korkotukilainan kokonaiskorkoa alennetaan, vahvistettu lainansaajan maksaman koron alentaminen ei vaikuta korkotuen määrään.

Luotonantajan on haettava korkotuen maksua kultakin korkojaksolta erikseen, kuitenkin enintään kerran kuukaudessa. Maaseutuviraston hyväksymä keskusrahallaitos välittää hakemuksen Maaseutuvirastolle, joka suorittaa maksun keskusrahallaitokselle. Keskusrahallaitos välittää korkotuen luotonantajalle.

Tarkemmat määräykset korkotuen maksun hakemisesta ja välittämisestä noudatettavasta menettelystä antaa Maaseutuvirasto.

72 §

*Vähäisen pääomamäärän suorittaminen
kerralla*

Pääomamäärältään vähäinen valtionlaina ja korkotukilaina on maksettava takaisin yhtenä tai kahtena eränä seuraavana tai kahtena seuraavana eräpäivänä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään erien enimmäismäärästä ja menettelystä niitä perittäessä.

17 luku

Valtionlainan valtionvastuu

73 §

Valtionvastuu

Valtio on vastuussa luotonantajalle tämän lain nojalla myönnettyjen valtionlainojen niistä pääoman ja koron lopullisista menetyksistä, jotka johtuvat velallisen maksukyvyttömyydestä siltä osin kuin lainan vakuuksista kertyvät varat eivät riitä kattamaan valtionlainasta maksamatta olevia lyhennyksiä ja korkoja.

Valtionvastuun voimassaolon edellytyksenä on, että luotonantaja huolehtii lainasta ja sen vakuuksista tämän lain mukaisesti sekä hyvää pankkitapaa noudattaen. Lainan myöntänyt luotonantaja on myös velvollinen valvomaan valtion etua, kun lainan vakuutena oleva omaisuus muutetaan rahaksi yrityssaneerauksessa, yksityishenkilön velkajärjestelyssä, pakkohuutokaupassa tai konkurssinnettelyn yhteydessä.

Vapaaehtoinen velkajärjestely tai siihen verrattava muu järjestely taikka lainan vakuutena olevan omaisuuden vapaaehtoinen rahaksi muuttaminen lainan takaisinperintää vaarantavalla tavalla saadaan tehdä vain elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen suostumuksella.

Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä valtion edun valvomiseen liittyvästä menettelystä.

74 §

Valtionlainoista maksettavat hyvitykset

Maaseutuvirasto päättää luotonantajalle valtionvastuun perusteella suoritettavasta pääoman ja korkojen hyvityksestä. Ennen hyvityksen vahvistamista Maaseutuviraston on selvitettävä, että velallisen ja mahdollisen takaaajan maksukyvyttömyydestä johtuva lopullinen menetys on todettu ja ettei menetystä ole voitu kattaa vakuutena olevan omaisuuden myynnistä saaduilla varoilla taikka, jos vakuutena on muu kuin henkilötakaus, muusta vakuudesta. Vakuuden myyntiä ei kuitenkaan vaadita silloin, kun velallinen tai lainasta vastuussa oleva kolmas henkilö saa yrityssaneerauksessa tai yksityishenkilön velkajärjestelyssä tai muussa vastaavassa järjestelyssä tai vakuusvastuun järjestelyssä säilyttää vakuutena olevan omaisuuden. Maaseutuvirasto suorittaa hyvityksen luotonantajalle maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Lyhennykset ja korot, jotka lainansaaja hyvityksen maksamisen jälkeen suorittaa luotonantajalle, on tilitettävä Maaseutuvirastolle.

Maaseutuvirasto päättää luotonantajalle maksetun hyvityksen perimisestä takaisin lainansaajalta siltä osin kuin lainaa tai sen korkoja ei ole maksettu valtiolle. Lainansaajalta voidaan periä luotonantajalle hyvityshakemuksen perusteella maksetusta hyvityksestä vuotuista korkoa korkolain (633/1982) 4 §:ssä tarkoitetun korkokannan mukaan. Tästä on tehtävä merkintä tukipäätökseen.

Hyvitys menetyksistä voidaan jättää suoritamatta luotonantajalle tai hyvityksen määrää alentaa, jos lainan hoitamisessa ei ole noudatettu tätä lakia taikka hyvää pankkitapaa.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset hyvityksen hakemista ja maksamista koskevasta menettelystä.

75 §

*Hyvityshakemusten käsittelyaika ja hyvityksiä
koskevat viivästykorot*

Maaseutuviraston on käsiteltävä valtionlainaa koskeva hyvityshakemus kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun luotonantajan hakemus on saapunut Maaseutuvirastolle ja ve-

lallisen ja mahdollisen takaajan maksukyvyttömyydestä johtunut lopullinen menetys on todettu. Jollei hakemusta sellaisenaan voida ratkaista, määräaika lasketaan siitä, kun viimeinen hakemuksen ratkaisemiseksi välttämätön Maaseutuviraston pyytämä lisäselvitys luotonantajalta on saapunut. Jos määräaika ylitetään, valtio on velvollinen suorittamaan ylitysajalta viivästyskorkoa korkolain 4 §:ssä tarkoitetun korkokannan mukaan.

18 luku

Valtiontakauksen ehdot

76 §

Valtiontakauksen ehdot

Valtiontakaus myönnetään täytetakauksena. Takauksen kohteena olevan lainan tai sen erän nostamista varten tuen saajan on hankittava 61 §:ssä tarkoitettu lupa. Lupa on esitettävä lainan myöntäneelle luotonantajalle ennen nostoa.

Valtiontakaus tulee voimaan sen jälkeen, kun tuen kohteena oleva laina tai sen ensimmäinen erä on nostettu, 106 §:n 1 momentissa tarkoitettu kertamaksu on suoritettu ja vastavakuus on asetettu. Takaussitoumus ei sido valtiota, jos edellä tarkoitettuja toimenpiteitä ei ole toteutettu kahden vuoden kuluessa valtiontakauksen myöntämisestä tai 65 §:ssä säädettyjä ehtoja ei noudateta.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, valtiontakaukseen sovelletaan, mitä takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetussa laissa (361/1999) säädetään. Valtiontakauksen vanhentumiseen ei kuitenkaan sovelleta, mitä mainitun lain 19 §:n 3 momentissa säädetään.

19 luku

Vapaaehtoinen velkajärjestely

77 §

Valtionlainojen ja valtion myyntihintasaamisten vapaaehtoinen velkajärjestely

Sen estämättä mitä muualla tässä laissa säädetään, voidaan pysyviin taloudellisiin

vaikeuksiin joutuneen lainansaajan taloudellisen tilanteen helpottamiseksi vapaaehtoisesti järjestellä valtionlainoja ja valtion myyntihintasaamisia.

Lainansaajan voidaan katsoa joutuneen pysyviin taloudellisiin vaikeuksiin, jos hän on tullut tai on ilmeisessä vaarassa tulla maksukyvyttömäksi eikä maksukykyä voida pysyvästi palauttaa:

1) myöntämällä korkotukilainojen ja valtionlainojen lyhennysmaksuille lykkäystä tai valtionlainoille korkovapautta; taikka

2) sellaisilla varoilla, jotka ovat saatavissa hakijan yrityspääomia haitallisesti vähentämättä.

Järjesteltävät lainat ja myyntihintasaamiset voivat perustua:

1) tähän lakiin;

2) porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslakiin tai sitä vastaavaan aikaisempaan lainsäädäntöön;

3) maaseutuelinkeinojen rahoituslakiin (329/1999) tai sitä vastaavaan aikaisempaan lainsäädäntöön;

4) maatilatalouden kehittämisrahastosta annettuun lakiin (657/1966);

5) muuhun lainsäädäntöön, joka koskee maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla valtion varoista myönnettyjä Valtionkonttorin hoidettaviksi siirrettyjä lainoja.

78 §

Vapaaehtoisen velkajärjestelyn edellytykset

Edellytyksenä velkajärjestelylle on, että sen odotetaan olennaisesti parantavan lainansaajan taloudellista tilannetta, velallisen tilanteesta ja toimenpiteistä sen parantamiseksi on laadittu toteutettavissa oleva suunnitelma ja velallinen osallistuu itse toimenpiteisiin.

Ellei erityisiä syitä ole, velkajärjestelyä ei voida myöntää, jos hakijalle on jo aikaisemmin myönnetty vapaaehtoinen velkajärjestely. Uutta velkajärjestelyä ei kuitenkaan myönnetä viiden vuoden kuluessa edellisen velkajärjestelyn myöntämisestä.

Valtionlainoja ja valtion myyntihintasaamisia voidaan järjestellä vain, jos lainansajalle korkotukilainaa tai muuta lainaa myöntäneistä velkojista merkittävimmät omalta osaltaan osallistuvat velkojen järjestelyyn toi-

menpiteillä, jotka merkittäväällä tavalla alen-
tavat lainansaajan velanhoitokuluja. Muiden
osallistumista järjestelyyn ei kuitenkaan edel-
lytetä, jos sanotut luotonantajat ovat viiden
edeltäneen vuoden aikana jo olennaisesti jär-
jestelleet saamisiaan lainansaajan lainanhoi-
tokyvyn palauttamiseksi tai kysymys on suu-
resta määrästä pienten lyhytaikaisten velko-
jen velkojia.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tar-
kemmat säännökset vapaaehtoisen velkajär-
jestelyn ja siihen sisältyvän tuen myöntämi-
sen edellytyksistä.

79 §

*Elinkeinotoiminnan lopettaneen henkilön
velkajärjestelyn edellytykset*

Elinkeinotoimintansa lopettaneen tai lopet-
tavan lainansaajan velkoja voidaan vapaaeh-
toisesti järjestellä vain, jos lainansaajan asun-
non säilyttämistä ei voida muutoin turvata.
Vapaaehtoinen velkajärjestely ei estä suostu-
masta yrityksen saneerauksesta annetun lain
97 §:ssä tai yksityishenkilön velkajärjeste-
lystä annetun lain 78 §:ssä tarkoitettuun me-
nettelyyn.

80 §

*Toimenpiteet valtionlainan ja myyntihinta-
saamisen velkajärjestelyssä*

Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä voidaan
pidentää valtionlainojen ja valtion myyntihin-
tasaamisten takaisinmaksuaikaa, alentaa kor-
koa sekä myöntää lyhennysten ja korkojen
suorittamisesta maksuvapautusta tai lykkä-
ystä. Tarkemmat säännökset velkajärjestely-
keinojen käyttämisestä annetaan valtioneu-
voston asetuksella. Laina-aikaa voidaan erit-
täin painavasta syystä pidentää yli 36 §:n
2 momentin 1 kohdassa säädetyn enimmäis-
laina-ajan.

Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä sovitut
velkasuhteen ehtojen muutokset koskevat
myös takaajaa, muuta velasta vastuussa ole-
vaa sekä velasta vakuuden asettanutta. Näi-
den asemaa ei kuitenkaan saa ilman asian-
omaisen suostumusta heikentää.

81 §

*Korkotukilainojen vapaaehtoinen
velkajärjestely*

Porotalous- ja luontaiselinkeinon harjoitta-
jille tämän lain tai muiden säädösten nojalla
myönnettyjä korkotukilainoja voidaan vapaa-
ehtoisesti järjestellä siten kuin 80 §:ssä sää-
detään.

Korkotukilainan koron järjestely alentaa
lainansaajan maksamaa korkoa. Korkotuen
määrä lasketaan velkakirjaehtojen mukaisesta
korosta. Velkajärjestely voidaan suorittaa, jos
lainansaaja ja lainan myöntänyt luottolaitos
ovat yksimielisiä velkajärjestelyn ehdoista ja
elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on
antanut suostumuksen korkotukilainojen jär-
jestelyyn.

82 §

*Valtiontakaus vapaaehtoisessa
velkajärjestelyssä*

Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä voidaan
velalliselle myöntää valtiontakaus lyhytai-
kaisten velkojen korvaamiseksi tavanomaisin
ehdoin myönnettävällä pankkilainalla. Valti-
ontakaus voi kattaa enintään 80 prosenttia
lainan kokonaismäärästä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään ta-
kauksen myöntämisen edellytyksistä ja me-
nettelystä.

83 §

Vapaaehtoisen velkajärjestelyn rajoitukset

Maksuvapautusta valtionlainan lyhennyk-
sille ei myönnetä, jos lainan esinevakuus tai
lainalle liike- tai siihen verrattavassa toimin-
nassa annettu takaus turvaa lyhennysten mak-
sun. Velallisen asunnon säilyttämiseksi, yri-
tyksen toiminnan jatkumisen turvaamiseksi
tai muista erityisen painavista syistä maksu-
vapautus voidaan kuitenkin myöntää. Hake-
mus on näissä tapauksissa saatettava Maaseu-
tuviraston ratkaistavaksi.

Jos lainansaaja on lopettanut elinkeinon
harjoittamisen, maksuvapautus voidaan
1 momentissa säädetyn estämättä kuitenkin
myöntää, jos:

1) lainansaaja on myynyt vakuutena olevan omaisuuden asuinrakennusta ja siihen liittyvää maa-aluetta lukuun ottamatta;

2) lainansaajan ei katsota kohtuudella selviytyvän lainan takaisinmaksusta pysyvän työkyvyttömyyden, pitkäaikaistyöttömyyden, huoltovelvollisuuden tai muun näihin verrattavan syyn vuoksi; ja

3) maksuvapautus tulee täysimääräisesti lainansaajan hyväksi parantamatta samalla muiden velkojien oikeutta saada saamisistaan maksu.

Jos lainansaajalle korkotukilainaa tai muuta luottoa myöntäneet velkojat eivät osaltaan suostu vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn, valtionlainat voidaan järjestellä vain erityisestä syystä ja edellyttäen, että valtionlainojen ja muiden valtion saamisten maksamatta oleva määrä on vähintään 60 prosenttia lainansaajan kaikista veloista.

84 §

Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä myönnettävä tuki

Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä myönnettävänä tukena ei pidetä toimenpidettä, jonka seurauksena lainaan liittynyt tuki tulee käytetyksi nopeammin ilman, että tuen määrä kasvaa.

Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä voidaan myöntää tukea enintään 20 000 euroa.

Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä myönnettäväksi tueksi katsotaan:

1) sellaisen valtionlainan tai valtion myyntihintasaamisen korkovapaus, lyhennyksen vapaavuosi, koron alentaminen tai olennainen koron tai lyhennyksen maksun lykkääminen, jonka vaikutukset eivät vähennä lainaan tai myyntihintasaamiseen aikaisemmin liittyntä tukea;

2) valtioneuvoston asetuksella annettu tuki;

3) sellainen korkotuki, joka ei vähennä lainaan jo aikaisemmin liittyntä korkotukea.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tuesta, joka lisää aikaisemmin myönnettyä tukea, sekä sen määrän tai arvon määrittämisestä ja tuen seurannasta.

85 §

Velkajärjestelypäättös ja -sopimus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää velallisen hakemuksesta suostumisesta velkajärjestelyyn valtion puolesta sekä suostumuksen edellytyksistä.

Päättöksen tultua lainvoimaiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä velallinen ja luottolaitos allekirjoittavat yhdessä valtionlainojen ja korkotukilainojen vapaaehtoisen velkajärjestelyn toteuttamista koskevan sopimuksen. Sopimus syrjäyttää lainaa koskevan velkakirjan ja tukipäätöksen ehdot. Sopimuksella ei voi syrjäyttää kuitenkaan sellaisia tukipäätöksen ehtoja, jotka perustuvat Euroopan unionin lainsäädäntöön.

Vapaaehtoisen velkajärjestelyssä noudatettavasta menettelystä ja seurannasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

86 §

Vapaaehtoisen velkajärjestelyn raukeaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päätöksellään määrätä vapaaehtoisen velkajärjestelyn valtion osalta raukeamaan, jos:

1) velallinen on velkajärjestelyä hakiesaan tai menettelyn kestäessä salannut järjestelyyn olennaisesti vaikuttavia seikkoja tai antanut niistä olennaisesti virheellisen tiedon ja velallisen menettely on ollut sopimuksen muiden osapuolten kannalta erityisen moitittavaa; tai

2) lainansaaja on olennaisesti laiminlyönyt sopimuksen noudattamisen ilman hyväksyttävää syytä.

Vapaaehtoinen velkajärjestely raukeaa myös silloin, kun tuomioistuimien vahvistaa lainansaajalle yrityksen saneerausesta annetun lain tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain mukaisen maksuohjelman. Tuomioistuimen on ohjelmaa vahvistaessaan otettava huomioon vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn sisältyneet lainat ja saatavat niiden ehtojen mukaan, joita olisi ollut noudatettava ilman vapaaehtoista velkajärjestelyä.

Jos velkajärjestely on määrätty raukeamaan, sopimukseen osallisella velkojalla on

oikeus vaatia maksua saatavastaan velalliselta niiden ehtojen mukaan, joita olisi ollut noudatettava ilman velkajärjestelyä. Velallisen ei kuitenkaan ole suoritettava velkojalle viivästyskorkoa velkajärjestelyn keston ajalta, jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus velkajärjestelyn raukeamisen syyn vuoksi toisin päätä.

Ennen kuin vapaaehtoinen velkajärjestely määrätään raukeamaan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on kuultava muita sopimusosapuolia.

20 luku

Erityiset etuudet

87 §

Erityiset etuudet

Luontaiselinkeinon harjoittajalla, joka 4 §:n 2 momentissa tarkoitettulla alueella omistukseen perustuen tai muutoin hallitsee porotalous- tai luontaiselinkeinotilaa ja asuu sillä, on ilman eri korvausta oikeus valtion maa- ja vesialueilla:

- 1) sijoittaa saamelaisten kotiseutualueella tukikohta porotaloutta varten, jos se on välttämätöntä poronhoidon kannalta;
- 2) sijoittaa tukikohta metsästäystä varten, jos siihen on erityisen painavia syitä;
- 3) sijoittaa kalastusta varten tukikohta sekä kalakellareita ja varastosuojia elinkeinon harjoittamisen kannalta välttämättömille paikoille kalastuselinkeinon kannalta merkittävien vesistöjen välittömään yhteyteen; ja
- 4) laiduntaa karjaa sekä koota sille heinää, lehdeksiä, järviluhtaa ja -kortetta.

Edellytyksenä 1 momentissa tarkoitettun etuuden käyttämiselle on, että Metsähallitus päätöksellään myöntää siihen hakemuksesta luvan. Lupa voidaan antaa vain, jos asianomaisen rakennuksen sijoittamista tai maan käyttämistä on pidettävä porotalouden tai muun luontaiselinkeinon harjoittamisen kannalta välttämättömänä. Ennen luvan antamista Metsähallituksen on pyydettävä tukikohdan tarpeellisuudesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja porotaloutta varten tarvittavasta tukikohdasta sen paliskunnan lausunto, jonka alueelle se on tarkoitus sijoit-

taa. Lisäksi porotaloutta varten tarvittavasta tukikohdasta on pyydettävä saamelaiskäräjien lausunto, jos tukikohta on tarkoitus sijoittaa saamelaisalueelle. Lupa voidaan vastaavaa menettelyä noudattaen siirtää henkilölle, jolle luontaiselinkeinotilan hallinta on siirtynyt ja joka täyttää luvan myöntämisen edellytykset. Metsähallituksen päätöksessä on mainittava myös etuuteen sisältyvän tuen määrä, jos tuen määrästä 3 momentin nojalla säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään luvan voimassaoloajasta sekä luvan myöntämisen edellytyksistä ja ehdoista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös siitä tuen määrästä, joka lupaan katsotaan sisältyvän, sekä tuen määräytymisperusteista.

88 §

Erityisen etuuden peruuttaminen

Metsähallitus voi, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen annettua asiasta lausunnon, peruuttaa myönnetyn erityisen etuuden, jos etuutta ei voida pitää porotalouden tai muun luontaiselinkeinon harjoittamisen kannalta enää perusteltuna.

Metsähallitus voi edellyttää, että 87 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettulle alueelle pystytetyt rakennukset ja rakenteet on poistettava määräajassa etuuden lakattua.

21 luku

Tuen seuranta

89 §

Elinkeinosuunnitelman seuranta

Tuen saajan on esitettävä elinkeinosuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista koskevat selvitykset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten sisällöstä. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten esitystavasta sekä niiden toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

90 §

Valtionlainan, korkotukilainan ja valtiontakauksen kohteena olevan lainan seuranta

Luotonantajan on järjestettävä valtionlainan, korkotukilainan ja valtiontakauksen kohteena olevan lainan hoitamista sekä valtionlainaan liittyvän tuen ja muun lainan korkotuen sekä muun lainaan liittyvän tuen kulumista koskeva seuranta. Sen on toimitettava määräjain Maaseutuvirastolle lainan myöntämistä, nostamista, lyhentämistä sekä valtionlainan, korkotukilainan ja valtiontakauksen kohteena olevan lainan koron suorittamista koskevat tiedot sekä lainaan liittyvän tuen käyttämistä koskevat tiedot. Luotonantajan on viivytyksettä huolehdittava valtionlainan ja muuta tuen kohteena olevaa lainaa koskevien muutosten tekemisestä tietojärjestelmiinsä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset niistä tiedoista, joita luotonantajan on toimitettava Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tietojen esitystavasta sekä niiden toimittamisessa noudatettavasta menettelystä.

91 §

Seurannan tietojärjestelmä

Tukien rahoituksen, myöntämisen, maksamisen, tarkastuksen ja takaisinperinnän sekä niiden vaikutusten seuranta varten on seurannan tietojärjestelmä, joka koostuu rekistereistä. Rekistereiden ylläpidosta ja käytämisestä sekä niihin sisältyvien tietojen julkisuudesta ja salassapidosta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008).

Seurannan tietojärjestelmään voidaan tallentaa seuraavat hakijaa, tuen saajaa, tuettavaa toimenpidettä sekä tuen käyttöä koskevat tiedot:

- 1) hakijan nimi ja yhteystiedot sekä henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus;
- 2) hakijan yhteyshenkilön nimi ja yhteystiedot;
- 3) elinkeinosuunnitelmaan ja rakentamista koskevaan suunnitelmaan sisältyvät tiedot;
- 4) tuettavan toimenpiteen rahoitukseen osallistuvaa ohjelmaa koskevat tiedot;

5) tuki- tai maksuhakemusta ja sen ratkaisemista sekä tuen yksilöintiä koskevat tiedot;

6) tiedot tuen saajalle myönnettyistä ja maksetuista tuista sekä valtiontakausta koskevat tiedot;

7) tiedot tukeen liittyvistä sopimuksista;

8) tuettavaan toimenpiteeseen kohdistuvan julkisen tuen määrä;

9) tiedot tarkastuksesta ja siinä tehdyistä havainnoista;

10) tiedot tuen saajalta takaisinperittävistä tuista, takaisinperinnän toteutumisesta ja sopimusten purkautumisesta;

11) 89 §:ssä tarkoitetut seuranta varten kerättävät tiedot;

12) muita hakemuksen käsittelyssä kertyneitä välttämättömiä tietoja.

Rekisteröidyn oikeuteen tarkastaa häntä koskevat seurannan tietojärjestelmään sisältyvät tiedot, tiedoissa olevien virheiden tai puutteiden oikaisuun sekä vanhentuneiden ja tarpeettomien tietojen poistamiseen sovelletaan henkilötietolakia (523/1999).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä sellaisista rekisteriin tallennettavista tiedoista, jotka eivät ole henkilötietoja.

92 §

Tietojen säilyttäminen

Tietojärjestelmään sisältyviä tietoja säilytetään kymmenen vuotta tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemisestä. Jos tukea on myönnetty, tietoja säilytetään kymmenen vuotta avustuksen viimeisen erän maksamisesta taikka valtionlainan tai korkotuen kohteena olevan lainan viimeisen erän nostamisesta, kuitenkin niin kauan kuin korkotukea maksetaan. Valtiontakausta koskevia tietoja säilytetään takauksen voimassaolon ajan tai, jos takaajan vastuu on toteutunut, niin kauan kuin takautumissaatavaa voidaan periä. Valtionlainaa koskevia tietoja on säilytettävä niin kauan kuin luottolaitoksella on valtionlainaa koskeva saaminen lainansaajalta tai, jos luotonantaja on hakenut valtionlainan hyvitystä Maaseutuvirastolta, kunnes hyvitystä koskeva hakemus on lainvoimaisesti ratkaistu. Jos kysymys on Euroopan unionin osaksi rahoittamaan ohjelmaan sisältyvästä tuesta, tie-

toja säilytetään viisi vuotta siitä, kun Euroopan unionin komissio suorittaa ohjelman viimeisen yhteisön rahoitusosuuden maksun.

22 luku

Tarkastus

93 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, maksajiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella. Mainituilla viranomaisilla on tiedonsaantioikeus salassapitosäännöksistä riippumatta.

94 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastus voi koskea valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiä tiloja, rakennelmia, rakennuksia, välineitä, olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa.

Tarkastustehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi ulkopuolinen tilintarkastaja voidaan valtuuttaa suorittamaan tarkastus. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (459/2007) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1999) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tilintarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suoritettaessa sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), saamen kielilakia (1086/2003) sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tarkastustehtävää suorittavaan tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudel-

lista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tarkastustehtävää suoritettaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskertomus, joka toimitetaan viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Maaseutuvirastolle.

Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Asiakirjat ja muu aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä niiden hallussapitoa.

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (493/1995) 40 §:ssä.

23 luku

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

95 §

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on velvollinen keskeyttämään 5—8 luvussa tarkoitettun tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;

2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;

3) tuen ehtoja ei ole noudatettu;

4) tuen saaja ei ole täyttänyt 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumusta;

5) tuen saaja on luovuttanut ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa tuen kohteena olevan elinkeinotoiminnan tai tuetun investoinnin kohteen taikka asunorahoituksella tuetun asuinrakennuksen ennen 44 §:n 2 momentissa säädetyn määräajan päättymistä;

6) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai

7) Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 25 euroa.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen palauttamisesta. Tuen saajien kesken vastuu jakautuu siinä suhteessa kuin tuen saaja on osallistunut tuen palautusvelvollisuuden perusteena olleeseen toimintaan.

Takaisinperittäväksi määrätty tuki on maksettava takaisin viimeistään vuoden kuluessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä.

96 §

Valtionlainan määrääminen irtisanottavaksi

Valtionlainaan liittyvään tukeen sovelletaan, mitä 95 §:ssä säädetään.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myös määrätä luotonantajan irtisanomaan valtionlainan, jos jokin 95 §:n 1 momentissa säädetyistä edellytyksistä täyttyy.

Valtionlaina voidaan lisäksi määrätä irtisanottavaksi tai luotonantaja voi irtisanoa lainan, jos:

1) lainoitettu tila tai sen osa myydään ulosottoin;

2) vakuuden arvo on hakijasta riippumattomasta syystä siinä määrin alentunut, että lainasta maksamatta olevan pääoman periminen vaarantuu;

3) koron tai lyhennyksen suorittaminen on viivästynyt enemmän kuin kolme kuukautta;

4) lainansaaja tai takaaja on asetettu konkurssiin taikka jos takaajan liiketoiminta on lakannut eikä lainansaaja ole kehotuksista huolimatta asettanut lainan antajan hyväksymää riittävää vakuutta.

Irtisanottavaksi määrätty valtionlaina on maksettava takaisin enintään kahdessa erässä viimeistään puolen vuoden kuluessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä.

97 §

Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus ja ennakkotieto

Tuen saajan on välittömästi ilmoitettava tuen myöntäjälle 95 §:n 1 momentissa tai 96 §:ssä tarkoitettua sellaisesta tuen, valtionlainan tai valtiontakauksen myöntämisen perusteena olleiden tai tuen maksun taikka lainan nostamisen edellytyksenä olevien olosuhteiden muutoksesta, joka saattaa aiheuttaa tuen takaisinperimisen tai lakkauttamisen taikka valtionlainan irtisanomisen.

Tuen saajalle voidaan pyynnöstä antaa sitova ennakkotieto siitä, aiheuttaako suunniteltu toimenpide, joka koskee 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumusta, elinkeinosuunnitelmaa, harjoitettua elinkeinoa tai tuen kohteena olleen omaisuuden muutosta tai luovutusta, 95 §:n 1 momentissa tai 96 §:ssä tarkoitettua seuraamuksen. Hakemuksessa on ilmoitettava yksilöitynä kysymys, josta ennakkotietoa haetaan, ja esitettävä asian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys. Ennakkotietoa koskeva elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös on voimassa vuoden sen antamisesta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei voi poiketa antamastaan ennakkotiedosta, jollei hakija ole toteuttanut toimenpidettään olennaisesti toisin kuin ennakkotietoa koskevassa hakemuksessaan on esittänyt tai on esittänyt ennakkotiedon saamiseksi olennaisesti virheellisen tai puutteellisen tiedon.

Ennakkotietoa ei anneta, jos muu hakemus asiassa on vireillä tai asia on viranomaisen toimesta ratkaistu taikka asian ratkaisu kuuluu Euroopan unionin toimielimelle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä menettelystä ennakkotietoa pyydetessä ja annettaessa.

98 §

Korkotukilainan irtisanominen

Jos korkotuki on lainvoimaisella päätöksellä päätetty periä takaisin tuen saajalta, luo-

tonantaja voi irtisanoa korkotukilainan osaksi tai kokonaan.

99 §

Takaisinmaksettavan määrän korko

Tuen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisinperittäväälle määrälle korkolain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua vuotuista korkoa lisättyinä kolmella prosenttiyksiköllä. Korkoa on suoritettava tuen maksupäivästä tai, jos takaisin maksettava määrä on valtionlaina tai takaisinperittävä tuki on korkoon liittyvä tuki, lainan nostopäivästä, kunnes takaisinperittävä määrä on tullut kokonaan maksetuksi. Valtionlainalle on kuitenkin maksettava edellä tarkoitettua korkoa takaisinperintää koskevan päätöksen tekemisestä, jos takaisinperintä perustuu 96 §:n 3 momenttiin. Jos tuki on laskennallinen ja muu kuin valtionlainan korkoon liittyvä tuki, koron maksuvelvollisuus alkaa tuen käyttöönottopäivästä.

Jos valtionlaina irtisanoaan ja samalla lainaan liittyvä tuki peritään takaisin, takaisinperittäväälle lainan korkoon liittyvälle tuelle ei lasketa korkoa ja lainan takaisinperintäkoroista on vähennettävä lainansaajan jo maksama korko.

100 §

Viivästyskorko

Jos takaisinperittävää määrää ei makseta viimeistään 102 §:n 1 momentissa tarkoitettuna eräpäivänä, sille on suoritettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuna korkokannan mukaan.

101 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin

suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden tai kalastuksen rakennetukia koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

102 §

Takaisinperintää ja maksamisen keskeyttämisestä koskeva päätös

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen keskeyttämisestä sekä valtionlainan määräämisestä irtisanottavaksi päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä tai irtisanottava määrä, 99 §:ssä tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sai tiedon 95 §:ssä säädetystä perusteesta, ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta. Valtionlainaan liittyvä tuki katsotaan käytetyksi, kun viimeinen lainan korkoon liittyvä tukierä on tullut käytetyksi.

103 §

Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpano

Maaseutuvirasto vastaa tuen takaisinperintää koskevan päätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintä lainvoimaisen päätöksen perusteella voidaan suorittaa siten, että takaisinperittävä määrä korkoineen vähennetään muusta tuen saajalle maksettavasta tuesta. Valtionlainan ja sen koron perinnästä vastaa kuitenkin lainan myöntänyt luottolaitos.

Takaisinperintäpäätös voidaan ulosottotoimin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Valtionlainan irtisanominen ja takaisinperintäkoron periminen kuuluvat kuitenkin lainan myöntäneelle luottolaitokselle.

24 luku

Lainaan liittyvää tukea koskevat menettelyt

104 §

Luotonantajan ja keskusrahallaitoksen tehtävien hoitaminen

Luotonantajan tai keskusrahallaitoksen palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä tämän hoitaessa tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Edellä tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan vahingonkorvauslakia.

105 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan on ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tuen kohteena olevan lainan siirtämisestä toiselle luotonantajalle sekä sellaisista 65 §:n 3 momentissa tarkoitetuista lainan ehtojen muutoksista, jotka eivät edellytä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa.

Luotonantajan tulee ottaa huomioon valtionlainaa hoitaessaan valtion etu luotonantajana samoin kuin takauksen kohteena olevaa lainaa hoitaessaan valtion etu takaajana. Luotonantajan on viivytyksettä ilmoitettava Maaseutuvirastolle sellaisista tuen saajan taloudellista asemaa, tuen kohteena olevaa lainaa tai lainan vakuutena olevan omaisuuden arvoa koskevasta muutoksesta, jolla voi olla vaikutusta valtion asemaan luotonantajana tai takaajana.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

Luotonantajan ja keskusrahallaitoksen tiedonantovelvollisuus koskee myös salassapidettäviä tietoja. Tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon ne on

viranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamiseksi luovutettu.

106 §

Valtiontakauksesta perittävät maksut

Valtiontakauksesta peritään tuen saajalta maksu, jonka määrätymisen perusteena voi olla takauksen prosentuaalinen osuus takauksen kohteena olevan lainan määrästä, takaukseen sisältyvän riskin määrä tai takauksen hallinnolliset kustannukset taikka niiden yhdistelmä. Valtiontakauksesta peritään lisäksi kahdesti vuodessa maksu, joka määräytyy samoin perustein kuin takauksen kertamaksu. Maksut tuloutetaan maatilatalouden kehittämisrahastoon.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun maksun välittää valtiolle luotonantaja. Maaseutuvirasto suorittaa luotonantajalle korvauksen edellä tarkoitettun tehtävän hoitamisesta. Korvaus maksetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset takauksesta perittävien maksujen määrästä ja määräytymistavasta sekä luotonantajalle suoritettavan korvauksen määrästä. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä maksujen välittämisessä noudatettavasta menettelystä.

107 §

Valtion takaajan vastuun toteutuminen

Valtion takaajan vastuuseen sekä takautumisoikeuteen liittyvästä edunvalvonnasta vastaa Maaseutuvirasto.

Maaseutuvirasto voi päättää, että valtion takautumissaatavaa ei peritä sellaiselta tuen saajalta, jonka ei voida katsoa kohtuudella selviytyvän maksusta pysyvän työkyvyttömyyden, pitkäaikaisen työttömyyden, huoltovelvollisuuden tai muun näihin verrattavan syyn perusteella.

Takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat maksut suoritetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. Takautumisoikeuden perusteella saadut korvaukset tilitetään maittuun rahastoon.

108 §

Luotonantajan tiedonsäilytysvelvollisuus

Sen lisäksi, mitä muualla säädetään luotonantajan velvollisuudesta säilyttää asiakirjoja, luotonantajan on säilytettävä vähintään lainajan asiakirjat, jotka koskevat:

- 1) lainaehtoja ja lainaehtojen muuttamista maksuhelpotukset mukaan lukien;
- 2) valtionlainan vakuusarviota;
- 3) vakuuden rasituksia sinä ajankohtana, jona valtionlainan tai takauksen vakuudeksi osoitettuun omaisuuteen vahvistettiin pantti- tai muu oikeus;
- 4) lainan irtisanomista.

Asiakirjat on säilytettävä, kunnes valtionlaina tai valtiontakauksen kohteena oleva laina on maksettu takaisin. Jos luottolaitos on hakenut hyvitystä valtionlainasta tai maksua valtiontakauksen perusteella, 1 momentissa tarkoitetut asiakirjat on säilytettävä, kunnes hyvitys on maksettu tai maksu valtiontakauksen perusteella suoritettu tai lainvoimainen päätös hyvityshakemuksen tai takauksen perustuvan maksuhakemuksen hylkäämisestä tehty.

25 luku

Erinäiset säännökset

109 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän terveydentilaa, taloudellista asemaa ja liike- tai ammatti-toimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomai-

selle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle sellaisia tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Edellä 1 ja 2 momentin perusteella saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

110 §

Päätöksen tiedoksianto

Tässä laissa tarkoitettu päätös voidaan antaa tiedoksi hallintolain 59 §:ssä säädettyllä tavalla.

Tuen takaisinperintää koskeva päätös on kuitenkin annettava tiedoksi hallintolain 60 §:ssä säädettyllä tavalla.

111 §

Päätöksen maksullisuus

Tässä laissa tarkoitettu päätös on hakijalle tai tuen saajalle maksuton. Metsähallituksen päätökseen erityisestä etuudesta sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään, kuitenkin niin, että siltä osin kuin päätös koskee erityiseen etuuteen sisältyvää tukea, päätös on maksuton.

112 §

Varojen alueellinen kohdentaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta tässä laissa tarkoitettuihin tukiin ja päättää niiden osoittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen käyttöön.

113 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston varojen käyttäminen

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voidaan sen lisäksi, mitä niiden käyttämisestä

säädetään edellä, käyttää:

1) kehittämisrahaston varoin hankitun tai rahastoon siirretyn maan ja muun omaisuuden hoitamiseen ja kunnostamiseen;

2) lainoituksesta aiheutuviin hoitopalkkioihin ja muihin menoihin;

3) tämän lain mukaisiin tukitoimenpiteisiin ja valtionlainoihin;

4) porotalouden ja luontaiselinkeinojen kehittämistoimintaa koskevien tutkimusten ja selvitysten suorittamiseen.

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoista saadaan maksaa palkkioita ja korvausta vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn tarkoitettuun menettelyyn liittyvistä kustannuksista.

114 §

Tekninen apu

Teknisen avun käyttämisestä tässä laissa tarkoitettun tuen toimeenpanoon sovelletaan, mitä teknisen avun käyttämisestä maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain 54 §:ssä säädetään.

115 §

Muutoksenhaku

Maaseutuviraston, Metsähallituksen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös sille viranomaiselle, jonka päätökseen haetaan muutosta. Viranomaisen on toimitettava valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa muutoksenhakuviranomaiselle.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätökseen asiassa, joka koskee tuen maksamisen keskeyttämistä tai takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin valituslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

116 §

Hankinnan toteuttamista koskevat oikeusturvakeinot

Julkisista hankinnoista annetun lain 6 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettun hankintayksikön tekemään hankintaan, johon on myönnetty tukea tämän lain nojalla ja jossa hankinta ylittää julkisista hankinnoista annetun lain 15 §:ssä tarkoitettut kynnyksarvot, sovelletaan, mitä mainitun lain 11 luvussa säädetään.

26 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

117 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Tällä lailla kumotaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaki (45/2000).

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

118 §

Varojen käyttö

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voidaan edelleen käyttää myös sellaisiin porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain ja sitä aikaisemman lainsäädännön mukaisesti loppuun saatettaviin hankkeisiin, joihin niitä on voitu käyttää tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Lisäksi porotilalain, porotalouslain tai luontaiselinkeinolain tarkoituksiin hankittua tai muulla tavoin saatua omaisuutta käytetään tämän lain voimaan tultua maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain 3 §:ssä säädettyihin tarkoituksiin.

119 §

Aikaisemman lainsäädännön soveltaminen

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoit-

tuslain ja sitä aikaisemman lainsäädännön nojalla vireillä olevat asiat käsitellään loppuun mainittujen lakien mukaisesti siinä viranomaisessa, jossa ne ovat vireillä tämän lain tullessa voimaan. Myönnetyn avustuksen maksaa sen myöntänyt viranomainen.

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain, porotalouslain ja luontaiselinkeinolain sekä muun ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen lainsäädännön täytäntönnäpön osalta sekä mainitun lainsäädännön nojalla syntyneen valtion, kunnan ja luottolaitoksen saamisen osalta noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja niiden mukaisia sopimusehtoja, kuitenkin niin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivaltaan kuuluneen asian käsittelee ja ratkaisee Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

120 §

Aikaisemman lainsäädännön mukaiset maksuhelpotukset

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain ja sitä aikaisemman lainsäädännön mukaisen valtion myyntihintasaamista taikka valtionlainaa tai korkotukilainaa koskevan maksuhelpotuksen edellytyksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Menettelyyn korkotukilainojen maksuhelpotuksia myönnettäessä sovelletaan kuitenkin, mitä 64 §:n 4 momentissa säädetään.

121 §

Aikaisemman lainsäädännön mukaiset ohjelmaperusteiset tuet

Ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen lainsäädännön mukaisten EU-osarahoitteisten ohjelmaperusteisten avustusten ja muiden tukien myöntämisessä ja maksamisessa, valvonnassa ja muissa menettelyissä noudatetaan asianomaista ohjelmakautta koskevia tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

122 §

Aikaisemmin myönnettyjen valtionlainojen hoitopalkkiot

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain ja sitä aikaisemman lainsäädännön nojalla myönnettyjen valtionlainojen hoitamisesta maksetaan luottolaitoksille kohtuullinen korvaus hoitokustannuksista ja muista kustannuksista. Tarkemmat säännökset korvauksen perusteista ja määrästä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

123 §

Muutoksenhaku aikaisemman lainsäädännön nojalla tehdyistä ratkaisuksista

Tämän lain voimaan tultua elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, Maaseutuviraston ja maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan antamiin päätöksiin porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain, porotalouslain ja luontaiselinkeinolain sekä sitä aikaisemman lainsäädännön mukaisissa asioissa haetaan muutosta siten kuin tämän lain 115 §:ssä vastaavien asioiden osalta säädetään sen estämättä, mitä muutoksenhausta on aikaisemmin säädetty.

124 §

Viittaussäännökset

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä viitataan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslakiin, viittauksen katsotaan tarkoittavan viittausta tämän lain vastaaviin säännöksiin, jollei tästä laista muuta johdu.

125 §

Rakennuspaikka

Metsähallitus voi päätöksellään myöntää paliskunnalle, joka porotilalain mukaisella hallintaoikeudella hallitsee rakennuspaikka-aluetta, luvan vaihtaa sijainniltaan epätarkoituksenmukainen tai sijainniltaan tarpeettomaksi käynyt rakennuspaikka-alue Metsähallituksen osoittamaan porotalouden kannalta

soveliaaseen paikkaan. Paliskunnan on siirrettävä omistamansa rakennukset alueelta kahden vuoden kuluessa Metsähallituksen päätöksestä lukien. Metsähallitus voi tehostaa päätöstä uhkasakolla tai teettämisuhalla siten kuin niistä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lupamenettelystä rakennuspaikkaa vaihdettaessa.

126 §

Eräät aikaisemman lainsäädännön mukaiset toimenpiteet ja oikeussuhteet

Porotilalain, luontaiselinkeinolain ja porotalouslain säännöksiä noudatetaan niiden asioiden osalta, jotka liittyvät mainittujen lakien täytäntöönpanoon ja joista ei tässä laissa säädetä toisin. Sanottu koskee myös maksuhelpotuksia sekä tilojen rajoituksia. Valtion saamisten siirtäminen, valtion saamisten sekä avustusten takaisin periminen, tilan tai sen osan rajoituksista ja panttivastuusta vapauttaminen, luovutuslupien myöntäminen sekä maksuhelpotusten myöntäminen valtion saa-

misten osalta kuuluu kuitenkin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivaltaan. Maa- ja metsätalousministeriön myöntämän avustuksen perii kuitenkin takaisin tuen myöntänyt ministeriö. Mainittuja lakeja noudatetaan soveltuvien osin myös lainojen osalta. Maksuhelpotukset ja lainojen siirrot ratkaisee kuitenkin lainan myöntänyt luottolaitos, jonka tulee tällöin noudattaa, mitä ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleessa lainsäädännössä on säädetty.

127 §

Menettelyä koskevat poikkeukset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin säätää tuen tai muun etuuden hakemista, maksamista, siirtoa tai takaisinperintää taikka niitä vastaavaa toimenpidettä koskevaan menettelyyn liittyvistä poikkeuksista 118—126 §:ää sovellettaessa, jos aikaisemman lainsäädännön tarkoituksenmukainen soveltaminen tässä laissa säädettyihin tukijärjestelmiin nähden sitä edellyttää.

Maaseutuvirasto voi antaa 118—126 §:ssä tarkoitettuja asioita käsiteltäessä tarvittavista asiakirjoista tarkempia määräyksiä.

Helsingissä 26 päivänä elokuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Jari Koskinen*

Liite

Saamenkielinen käännös

986/2011**Láhka****boazodoalu ja luondduealáhusaid struktuvradoarjagis**

Addojuvvon Helssegis borgemánu 26. beaivve 2011

Riikkabeivviid mearrádusa mielde ásahuvvo:

1 lohku

Almmolaš njuolggadusat

1 §

Lága ulbmilat

Dán lága ulbmilin lea buoridit boazodoalu ja eará luondduealáhusaid struktuvrra ja doaibmavejolašvuodaid sihke ovddidit dáiguin ealáhusaiguin bargi olbmuid ealáhusdoaimma ja ovddidit boazodoallo- ja luondduealáhusguovllu bistevaš ovdáneami prinsihpaid mielde.

Lága vuollásaš doaibmabijuin galgá gidet erenoamáš fuopmášumi sámiid vejolašvuodaide álgoálbmogin bajásdoallat ja ovddidit iežaset kulturhápmai gullelaš ealáhusaid sámiid ruovttuguovllus.

2 §

Heivehansuorgi

Dát láhka heivehuvvo dan doarjagii, mii miedihuvvo boazodoalu ja eará luondduealáhusaid struktuvrra ja doaibmavejolašvuodaid buoridan ja ovddidan dihte ja ruhtaduvvo ollásit dahje muhtumassii Eurohpá Uniovnna ruđaiguin dahje aivve riikkadási ruđaiguin.

Daid doarjagiid hárrái, mat miedihuvvojit eanadoalu struktuvrra buoridan dihte, mearriduvvo eanadoalu struktuvradoarjjalágas (1476/2007). Dán lága

sáhtta goittotge heivehit, jos eará álgobuvttadusa go boazodoalu boađut báhcet dan vuolimusmeari vuolábeallai, mii gáibiduvvo doarjaga miediheapmai dán lága vuodul. Álgobuvttadeamis fitnašuvvi boađuide eai dalle goittotge lohkkovuvvo vuovdedoalu boađut.

Daid doarjagiid birra, mat miedihuvvojit boazodoallobuktaga ja eará eanadoallobuktaga vuosttasceahki ovddosdikšumii ja márkanastimii sihke boazodálu dahje luondduealáhusdálu doaimma viiddideapmai boazodoalu dahje eará luondduealáhusa olggobeallai, mearriduvvo dálonguovllu ovddidandoarjjalágas (1443/2006). Dát láhka heivehuvvo goittotge bálgosiid njuovahagaid divodaninvesteremiidda ja dálus dáhpáhuvi dakkár doibmii, masa lea dárbu ealli- dahje šaddobuktaga válmmaštan dihte vuosttas vuovdima várás.

Láhka ii heivehuvvo doarjagii dahje buhtadussii, mii miedihuvvo eanadoallái buvttadandoaimmas luohpama várás. Láhka ii heivehuvvo fidnui dahje doaibmabidjui, mii lea dorjojuvvon nuortalašlága (253/1995) vuodul.

Láhka ii maiddái heivehuvvo dan doarjagii, mii ruhtaduvvo Eurohpá Uniovnna struktuvrafoanddaid dahje Eurohpá guolledoallofoandda ruđaiguin, iige maiddái Eurohpá Uniovnna oktasaš guolástuspolitihka suorgái gullelaš dakkár doaibmabidjui, masa sáhtta miedihit doarjaga guolledoalloarjagii guoskevaš eará lánkamearrádusaid vuodul.

HE 247/2010
MmVM 34/2010
EV 353/2010

3 §

Doarjjavuogádagat

Dán lágas doarjjavuogádagain oavvildit:

- 1) ealáhusbargi investerendoarjaga;
- 2) nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga;
- 3) ealáhusbargi vistehuksendoarjaga;
- 4) bálgosa investerendoarjaga;
- 5) bálgosa áididiid divodandoarjaga;
- 6) eaktodáhtolaš vealgeordnestallama;
- 7) dutkandoaimma ruhtadeami; ja
- 8) sierra ovdduid.

4 §

Eatnandiedalaš heivehansuorgi

Dát láhka heivehuvvo, go dorjojuvvo boazodoaluin bargan boazodoallolágas (848/1990) oavvilduvvon boazodoalloguovllus.

Eará luondduealáhusaide go boazodollui dát láhka heivehuvvo Eanodaga, Anára, Ohcejoga ja Suovvaguokka gielddain sihke Muoná, Gihttela, Soađegili ja Salla gielddaid dain osiin, mat leat Kajanki, Tepasto, Pomovaara, Peurasuvanto, Suovvaguokka Seitajärvi, Ruotsukainena, Pulkkaviita ja Ylirovanvaara hábmen rádjelinnjá davábealde. Jos rádjelinnjá manná vistejoavkku bokte, de heivehuvvo láhka oppa vistejovkui.

5 §

Gaskavuohhta Eurohpá Uniovnna láchkamearrádusaide

Dát láhka heivehuvvo Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan doarjagiid miediheapmái, máksimii, čuovvumii, dárkkisteapmái ja ruovttoluottaberramii, jos Eurohpá Uniovnna láchkamearrádusain ii nuppeláhkai daddjojuvvo.

Doarjaga miedihettiin heivehuvvo maiddái, mii stáhtadoarjaga miedihaneavttuid ja ráddjehusaid birra eanadoallosuorggis ja eará ealáhusaid suorggis Eurohpá Uniovnna láchkamearrádusain ásahuvvo dahje mearriduvvo. Dalle váldojuvvo goittotge vuhtii, mii boazodoalu birra lea sierra

sohppojuvvon, go Suopma searvvai Eurohpá Uniovdnii.

Stáhtadoarjagii guoskevaš Eurohpá Uniovnna láchkamearrádusaid heiveheamis dán lága vuollásaš doarjjavuogádahkii addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtarádi ásahusa vuodul. Doarjjavuogádaga atnuiváldimis ja bistináiggis mearriduvvo stáhtarádi ásahusa vuodul. Dát dáhpáhuvvá Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan dahje ollásit riikkadásis ruhtaduvvon eanadoalu struktuvradoarjagiidda guoskevaš Eurohpá Uniovnna láchkamearrádusaid, eará ealáhusaide guoskevaš láchkamearrádusaid ja stáhtabušehtas dahje eanadállodoalu ovddidanfoandda geavahanplánas doarjjavuogádaga ruhtadeami várás čujuhuvvon ruđaid olis.

6 §

Meroštallamat

Dán lágas oavvildit:

- 1) boazodoaluin boazodoallolágas oavvilduvvon bohccuiguin bargama;
- 2) luondduealáhusaiguin boazodoalu, guolástusa ja meahccebivddu ja eará smávva eana- ja vuovdedoalu, mii jođihuvvo luondduealáhusaid oktavuodas sihke luonddu jotkkolaš buvttadannávccaide vuodđuduvvi luondduriggodagaid eará ávkinatnima dego ámmátlágan murjema ja guoppardeami;
- 3) luondduealáhussii guoskevaš ealáhusain dakkár ealáhusdoaimma, mii jođihuvvo luondduealáhusaid oktavuodas dakko bokte go dat guoská ealáhusas dárbbášlaš bargoneavvuid válmmašteapmái ja divodeapmái, luondduealáhusa ávkinadni bálvalandoibmii dahje luondduealáhusbuktagiid ovddosdikšumii;
- 4) boazodáluin boazodállolága (590/1969) dahje boazoekonomiijalága (161/1990) vuodul vuodđuduvvon dahje daid, boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága (45/2000) dahje dán lága vuodul huksendoarjagiin ruhtaduvvon dálu, mii lea oavvilduvvon boazodoalli orohahkan. Boazodáluin sáhttet oavvildit maiddái doaimma ja ekonomii ja dáfus eará iehčanans ovttadaga, mii čohkiida ovttá

giddodagas dahje moanain giddodagain dahje giddodatosiin dahje buvttadanvisttis ja daidda gullelaš eanavuodus ja mii geavahuvvo boazodoalu dárbbuide ja hálddašuvvo oktan ollisvuohtan oamasteami dahje láigoheami vuodul;

5) boazodoallofitnodagain ealáhusdoaimma, mas bargojuvvo aivve boazodoaluin dahje boazodoalu lassin boazodoallobuktagiid ovddosdikšumiin dahje daidda guoskelaš bálvalandoaimmain;

6) luondduealáhusdáluin luondduealáhuslága (610/1984) vuodul vuodđuduvvon, lasseeatnama addimiin čohkkejuvvon dahje máinnašuvvon lága, boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dán lága vuodul huksemii miedihuvvon doarjagiin ruhtaduvvon dálu, mii lea oaivvilduvvon luondduealáhusbargi orohahkan. Luondduealáhusdáluin sáhttet oaivvildit maiddái doaimma ja ekonomijja dáfus eará iehčanas ovtadaga (4 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon guovllus), mii čohkiida ovtta giddodagas dahje moanain giddodagain dahje giddodatosiin dahje buvttadanvisttis ja daidda gullelaš eanavuodus ja mii geavahuvvo luondduealáhusa dárbbuide ja hálddašuvvo oktan ollisvuohtan oamasteami dahje láigoheami vuodul;

7) luondduealáhusfitnodagain ealáhusdoaimma, mas bargojuvvo aivve ovttain dahje moanaiguin luondduealáhusaiguin dahje luondduealáhusa oktavuodas 3 čuoggás oaivvilduvvon doaimmain;

8) sámiid ruovttuguovlluin sámediggelága (974/1995) 4 §:s oaivvilduvvon guovllu.

9) ruhtademiin ruhtadoarjjan, loatnan, eará vealgin dahje oaiveopmodatinvesteremin fitnodahkii addojuvvon guhkálaš atnui oaivvilduvvon oaiveopmodaga;

10) almmolaš ruhtademiin Eurohpá Uniovnna, stáhta dahje eará almmosservoša ruđain miedihuvvon ruhtadeami dahje dakkár ruhtadeami, mas lea mearridan almmolaš oassebealli;

11) priváhta ruhtademiin eará go 10 čuoggás oaivvilduvvon ruhtadeami;

12) doarjagiin dán lága vuodul Eurohpá Uniovnna ruđain dahje stáhtabušhttii gullelaš dahje eanadállodoalu

ovddidanfoandda ruđain miedihuvvon ruhtadoarjaga, reantodoarjaga, stáhtaloatnadoarjaga dahje dakkár doarjaga, mii gullá eanadállodoalu ovddidanfoandda vásttuin miedihuvvon dáhkádussii, dahje eará ovddu, mii miedihuvvo dán lága vuodul;

13) eará doarjagiin eará go 12 čuoggás oaivvilduvvon Eurohpá Uniovnna, stáhta dahje eará almmosservoša ruđain dahje almmosservošii oskkilduvvon ruđain miedihuvvon ruhtadoarjaga, reantodoarjaga, reantoovddu ja stáhtadáhkádusa. Dasa lassin jos stáhtadáhkádussii lea gullan rehketlaš doarjja, de eará doarjagiin oaivvildit maiddái stáhtadáhkádusa rehketlaš doarjaga ja lotnii dahje dáhkádussii gullelaš eará doarjjaossodaga sihke ohcci oazžun dahje ohccái gullelaš dahje eará eiseválddi dahje almmosservoša miedihan man beare eará doarjaga dahje ovddu, mii lea geahpedan ohcci boazodoallo- ja luondduealáhusfitnodaga goluid, lámčán dasa geavahanvuoigatvuođa dahje eará vuoigatvuođa. Dákkár vuoigatvuohta ii sáhte leat fitnodaga várás miedihuvvon ruhtadeapmi. Doarjjan eai goittotge gehččojuvvo vearrogeahpádušat, jos geahpáduš ii gula Eurohpá Uniovnna vuodđudansoahpamuša 107 artihkkala mielde dohkkehuvvon doarjjavuogádahkii;

14) doarjunvuloš doaimbajuiin boazodoalu dahje eará luondduealáhusa álggahan- ja jođihandoaimma, masa doarjja lea ohcojuvvon dahje masa doarjja lea miedihuvvon;

15) investeremiin vistti, rusttega dahje ráhkadusa huksema, viiddideami, divodeami dahje háhkama sihke geavahanáiggi dáfus eará guhkálaš ávnaslaš ja ávnasmeahttun opmodaga háhkama;

16) dohkkehuvvon loatnaaddiin eanadoalu struktuvradoarjja lága 52 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon loatnalágádusa, mii lea dohkkehuvvon loatnaaddin;

17) guovddášruhtalágádusain eanadoalu struktuvradoarjja lága 52 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon loatnalágádusa dahje eará servoša, man Dálonguovlovirgebáiki lea dohkkehan doaimat guovddášruhtalágádussan.

Ovdalis 1 momeantta 4 ja 6 čuoggás giddodatosiin oaivvildit mearreoasi dahje mearreviidodaga.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul mearriduvvo das, goas eana- ja vuovdedoallu adnojuvvo smávisin ja goas boazodállun dahje luondduealáhusdállun sáhtta atnit huksehahti giddodaga, ja dasa lassin mearriduvvo boazodálu ja luondduealáhusdálu alimusturrodagas. Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit maiddái dárkilet njuolggadusat sierra luondduealáhusain.

2 lohku

Doarjaga ruhtadeapmi

7 §

Doarjaga ruhtadeapmái ja mearrái guoskevaš eavttut

Doarjja miedihuvvo dalle, jos stáhtabušeahas dahje eanadállodoalu ovddidanfoandda geavahanplánas lea čujuhuvvon ulbmila várás miedihanvuogatuodda dahje mearreruhta.

Doarjaga ii sáhte miedihit dakko bokte go almmolaš doarjaga ossodat doarjunvuloš dohkálaš goluin manna badjel dan almmolaš doarjaga alimusmeari, mii lea mearriduvvon Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusain. Jos jearaldat lea prográmmii vuodduvvi doarjagis, de doarjagii gullevaš almmolaš ruhtadeami mearri ii oaččo mannat badjel prográmmas meroštallon almmolaš ruhtadeami alimusmeari.

Dán lága vuollásaš doarjaga miedihettiin doarjaga alimusmeari geahpádussan válđojuvvo vuhtii eará doarjja, mii lea miedihuvvon seamma fidnui doaibmabiju ruhtadeami várás.

Doarjunvuloš doaibmabiju ruhtadanvuogit galget almmuhuvvot. Ruhtamiediheami lassin priváhta ruhtadeapmin sáhtta dohkkehit almmá buhtadusa haga dahkkojuvvon barggu dahje buvttadanbidjosa luohpadeami.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul mearriduvvo almmá buhtadusa haga dahkkojuvvon barggu dahje buvttadanbidjosa luohpadeami geavaheamis priváhta ruhtadeapmin.

8 §

Prográmmii gullevaš doarjja

Prográmmii gullevaš doarjagii heivehuvvo, mii lágas (532/2006) (láhka dálonguovllu ovddidanprográmmaid hálddašeamis) mearriduvvo.

3 lohku

Doarjaga oazžuma oppalaš eavttut

9 §

Doarjuma vuogasvuohhta

Doarjja miedihuvvo dalle, jos doaibmabiju gánnáha oppalaččat geahčadettiin doarjut. Doarjaga miedihettiin galgá erenoamážit válđit vuhtii dan, mo doaibmabidju váikkuha ealáhusain bargama jotkkolašvuhtii ja ealáhusbargiid birgenvejolašvuodaid buorideapmái.

Sámiid ruovttuguovllus sáhtta válđit ekonomalaš áššiid lassin vuhtii doaibmabiju mearkkašumi sámevuovllu boazodollui ja eará luondduealáhusaiguin bargamii oppalaččat.

Doarjja ii goittotge miedihuvvo, jos maŋnelis ášahuvvon doarjjamiedihaneavttut eai ollašuva.

10 §

Doarjjaoazžu

Ealáhusain bargamii ja eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii guoskevaš doarjaga, visteruhtadandoarjaga ja sierra ovdduid sáhtta miedihit lunddolaš persovdnii. Bálgosii sáhtta miedihit investerendoarjaga ja boazoáiddiid divodandoarjaga. Dutkanruhtadeami sáhtta miedihit lunddolaš persovdnii, priváhta- ja almosvuogatuodalaš servošii sihke vuodduvvi.

Doarjaga sáhtta miedihit seamma doaibmabidjui moanaide lunddolaš persovnaide oktasaččat, jos dát buohkat devdet doarjaga miedihaneavttuid. Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjaga

sáhtta goittotge miedihit, jos váldovelggolaš deavdá doarjaga miedihaneavttuid.

Lunddolaš persovdna galgá leat doarjaga ozadettiin badjel 18-jahkásaš. Eatnama dahje giddodaga háhkamii dahje ássanvistti huksemii, viiddideapmái dahje divodeapmái ii miedihuvvo doarjja badjel 60-jahkásažžii iige eará doarjja badjel 65-jahkásažžii. Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjaga sáhtta miedihit goittotge ahkeráddjehusain beroškeahtta.

Bálgosii sáhtta miedihit doarjaga dušše dalle, jos dat deavdá boazodoallolágas dasa ášahuvvon geatnegahttimiid.

11 §

Doarjunvuloš doaibmabiju álggaheapmi

Jos ii nuppeláhkai daddjojuvvo, de boazodoalli dahje luondduealáhusbargi dahje bálgosa investerendoarjja, vistehuksendoarjja dahje dutkanruhtadeapmi eai miedihuvvo dakkár doaibmabidjui, mii lea juo álggahuvvon. Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga sáhtta goittotge miedihit guhkimustá 18 mánotbaji sisa das, go olmmoš lea bargagoahtán boazodoaluin dahje eará luondduealáhusain.

Nuppeláhkai go ovdalis 1 momeanttas daddjojuvvo, de bálgosii sáhtta miedihit doarjaga maiddá dakkár investeremii, man lea ferten ollašuttigoahtit eará oassebeallái go boazodoallái čuoheci vahága hehtten dihte dahje bálgosis sorjjakeahtes siva dihte biedganán dahje vihkáduvvan áiddi divvun dihte.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat das, goas doaibmabidju gehččojuvvo álggahuvvon, ja das, goas juo álggahuvvon doaibmabidjui sáhtta sierra siva dihte miedihit doarjaga.

12 §

Lobit ja huksenplánat

Jos doarjunvuloš doaibmabiju dihte galgá ohcat lobi eiseválddis, de doarjaga miedihaneaktun lea ahte ohccis lea dakkár lohpi.

Jos doarjunvuloš doaibmabidjui gullá hukseninvesteren, de ohcci galgá dasa lassinn ovdanbuktit huksenplána, mas čilget hukseninvesterema doaibmivuohta, vuogasvuohta ja birrasii heiven.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat huksenplána sisdoalus.

Eana- ja meahccedoalloministeriija ášahusa vuodul sáhtta mearridit hukseninvesterema teknihkalaš, ekonomalaš ja doaibmivuhtii, dorvvolašvuhtii ja birrasii guoskevaš áššiin.

13 §

Doarjaga vuolimusmearri

Hukseninvesteremii ii miedihuvvo doarjja, jos ohcama vuodul doarjaga mearri livččii eanemustá 1 000 euro. Eará doaibmabijuin doarjaga vuolimusmearri lea 500 euro.

14 §

Doarjunvuloš doaibmabijuid välljen

Doarjja miedihuvvo 7 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon prinsihpaid olis vuosttažettiin dakkár doaibmabijuide, mat ovddidit mealgat 1 §:s ášahuvvon ulbmiliid ja, jos doarjja gullá prográmmii, de doaibmabijut ovddidit prográmmas ášahuvvon ulbmiliid.

Jos ohcamuš guoská investeremiid doarjumii, de doarjunvuloš doaibmabijuid välljemis galget váldojuvvot vuhtii čuovvovaš áššit:

- 1) doarjunvuloš ealáhusdoaimma ekonomalaš eavttuide váikkuheaddji áššit;
- 2) doaibmabiju váikkuhusat doarjunvuloš boazodoallo- dahje luondduealáhusfitnodaga ekonomiijai;
- 3) doaibmabiju váikkuhusat doarjunvuloš boazodálu dahje luondduealáhusdálu buvttadandilálašvuođaide bargobirrasa, luondduriggodagaid bistevaš geavaheami dahje ealliid buorredili dáfus.

Jos ohcamuš guoská nuorra ealáhusbargi álggahandoarjagii, de doarjunvuloš doaibmabijuid välljemis heivehuvvo 2 momeantta 1 čuoggás oaivvilduvvon ágga.

Jos ohcamuš guoská visteruhtadeapmái, de doarjunvuloš doaibmabijuid välljemis váldojuvvojit vuhtii 2 momeantta 1 čuoggás oaivvilduvvon ágga sihke doarjaga váikkuhusat ohcci ássandilálašvuodaide.

Dárkilet njuolggadusat dain ákkain, maid vuodul doarjunvuloš doaibmabijut välljejuvvojit, addojuvvojit stáhtaráđi ášahusa vuodul.

4 lohku

Ealáhusbargái guoskevaš eavttut

15 §

Ealáhusain bargan

Doarjaga sáhtta miedihit ohccái, guhte bargá dahje bargagoaftá boazodoaluin boazodáhus dahje boazodoaluin dahje eará luondduealáhusain luondduealáhusdáhus nu, ahte oažžu das váldooasi áigái boadustis. Olmmoš, geas leat uhcimustá 80 ealihanbohcco, gehččojuvvo goittotge oažžut váldooasi áigái boadustis boazodoalus. Olmmoš, guhte bargá eará luondduealáhusain, galgá oažžut jahkásaš boaduinis luondduealáhusain uhcimustá dan meari, mas mearriduvvo stáhtaráđi ášahusa vuodul. Máinnašuvvon meari dárkkista Dálonguovlovirgebáiki jahkásaččat vástidit oppalaš dienasovdáneami.

Bálgosa bargimeari lasihan dihte sáhtta vuollel 40-jahkásaš olmui, geas leat uhcit go 80 ealihanbohcco ja guhte čatnasa bargat bálgosii dihto mearreáiggi, miedihit doarjaga. Dohkálaš boazodoallobargguin mearrida bálgosa stivra nu go boazodoallogáhus mearriduvvo. Dárkilet njuolggadusat doarjagis ja dan miedihaneavttuin sihke eallinboazologu buhtejeaddji boazobargguin addojuvvojit stáhtaráđi ášahusa vuodul.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul mearriduvvo das, goas doarjaga sáhtta sierra siva dihte miedihit luovos opmodaga háhkamii almmá ahte ohccis lea boazo- dahje luondduealáhusdállu.

16 §

Ohcci boadut

Ohcci galgá leat boaduid dáhus doarjaga dárbbus. Bohtun váldojuvvojit vuhtii maiddáhi ohcci guoimmi boadut. Go guimmežat ohcaba ovttas doarjaga, de váldojuvvojit vuhtii sudno boadut oktiibuot.

Guimmiin oaivvildit dán lágas ealáhusbargi náittosguoimmi dahje olbmo, geainna son ássá seamma dállodealus náittosdililágan dilis.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul mearriduvvo ohcci ja su guoimmi alimusboaduin ja dain boaduin, mat váldojuvvojit alimusboaduin vuhtii. Alimusboaduid sáhtta sierranahttit doarjjačuozáhagaid mielde. Dálonguovlovirgebáiki dárkkista jahkásaččat iežas mearrádusa vuodul alimusmeari vástidit almmolaš dienasovdáneami. Stáhtaráđi ášahusa vuodul sáhtta mearridit maiddáhi dain boaduin, mat eai váldojuvvo vuhtii ollislaš boaduin.

17 §

Ámmátdáidu

Doarjja miedihuvvo dalle, jos ohccis lea doarjunvuloš ealáhussii guoskevaš doarvái buorre ámmátdáidu. Jos ohcci lea nuorra álggahalli ealáhusbargi, geas ii doarjaga ozadettiin leat doarvái buorre ámmátdáidu, de doarjja miedihuvvo dalle, jos son čatnasa deavdit ohcci ámmátdáidoeavttu 36 mánotbaji sisa doarjaga miediheamis.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarvái buori ámmátdáiddu.

18 §

Ássan

Doarjja miedihuvvo dalle, jos ohcci ássá boazodoalloguovllus dahje, jos doarjja ohccojuvvo eará luondduealáhussii go boazodollui, de dalle ohcci galgá ássat 4 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon guovllus.

19 §

Boazo- ja luondduealáhusdálu sajádatbáiki ja servoša ruovttubáiki

Jos boazo- dahje luondduealáhusdállu čohkiida eanet go ovttá dálás dahje dálloasis, de boazo- ja luondduealáhusdállu gehččojuvvo leat dan gielddas, man siste dan ássanvisti lea; dahje jos huksejuvvon boazo- dahje luondduealáhusdálus ii leat ássanvisti, de dállu lea dan gielddas, man siste dasa gullelaš visti dahje eatnašat dan visttiin leat. Jos giddodat ii leat huksejuvvon, de dat gehččojuvvo leat dan gielddas, mas eanaš oassi giddodagas lea.

Boazodállu galgá leat boazodoalloguovllus ja luondduealáhusdállu 4 §:a 2 momaantas oavvilduvvon guovllus. Jos jearaldat lea prográmmii vuodđuduvvi doarjagis, de boazo- dahje luondduealáhusdállu galgá leat prográmma heivehanguovllus. Jos ohccin lea searvvuš, de dán ruovttubáiki galgá leat Eurohpá Uniovnna rájiid siste.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid das, gos boazo- dahje luondduealáhusdállu gehččojuvvo leat.

20 §

Boazodoalu ja eará luondduealáhusain bargama várás geavahuvvon dálu hálddašaneavttut

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos ohcci hálddaša doarjunvuloš boazo- dahje luondduealáhusdálu oamasteami dahje láigosoahpamuša vuodul. Jos doarjunvuloš dálu hálddašeapmi gullá oktasaččat guovtte olbmui dahje moanaide olbmuide, de eará doarjaga go ealáhusbargi álggahandoarjaga sáhtá mieđihit, jos máinnašuvvon olbmot ohcet doarjaga ovtta dahje uhcimustá goalmmádas boazodálás dahje luondduealáhusdálás hálddaša dakkár boazodoalli dahje luondduealáhusbargi, guhte deavdá 15—18 §:ain mearriduvvon eavttuid.

Jos boazodálu dahje luondduealáhusdálu oassi, man várás ohccojuvvo doarjja hukseninvesteremii dahje mii mearkaša mealgat doarjunvuloš ealáhusdoaimma

jotkkolašvuoda dáfus, hálddašuvvo láigosoahpamuša dahje giddodaga hálddašeami juohkinsoahpamuša vuodul, de doarjaga sáhtá mieđihit, jos soahpamušii vuodđuduvvi vuogitvuoha lea registrerejuvvon. Láigovuoigatvuoda galgá dasa lassin sáhttit sirdit goalmmádie gulakehtá giddodaga oamasteaddji, ja dan gustonáigi boahá joatkašuvvat uhcimustá 10 jagi.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid hálddašeami árvvoštallamis ovttasoamastandiliin.

21 §

Doarjunvuloš ealáhusdoibmii guoskevaš eavttut

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos ohcci sáhtá čájehit ahte boazodálás jođihuvvon boazodoallu gánnáha dás duohkoge. Sullasaš eaktu guoská luondduealáhusdálás jođihuvvon boazodollui ja eará luondduealáhusii. Jos ohccojuvvo ealáhusbargi álggahandoarjja, de eavttuid árvvoštaladettiin sáhttet váldojuvvot vuhtii dat luondduealáhusii guoskevaš ealáhusámit, maiguin bargojuvvo doarjunvuloš dálás. Jos doarjaga sáhtá mieđihit almmá ahte ohcci hálddaša boazodálu dahje luondduealáhusdálu dahje jos ohcamuš guoská vistti huksemii, viiddideapmái dahje divodeapmái, de ohcci galgá sáhttit čájehit iežas suitit boaduidisguin sihke almmolaš ja priváhta ruhtadeami bokte vástidit fitnu ollašuttimis ja dan ruhtadanguoin.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dain ákkain, mat geavahuvvojit doarjunvuloš ealáhusdoaimma ja boazodoallo- ja luondduealáhusfitnodaga doaimmavejolašvuodaid árvvoštaladettiin.

22 §

Ealáhusplána

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos ohcci ovdanbuktá plána (ealáhusplána) das, mo doarjunvuloš boazodoaluin lea jurdda bargat. Plánas galget gávdnot luondduealáhusii

guoskevaš ealáhusdieđut, go ohccojuvvo doarjja dálloalo algaheapmái. Ealáhusplánas galget gávdnot maiddái 15—21 §:ain mearriduvvon eavttut ja doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš dieđut. Dasa lassin plánii galget váldojuvvot doaibmabiju dáfus vuogas viidodagas boazodoalu ja eará luondduealáhusaid jodiheapmái guoskevaš ulbmilat, vuogit ulbmiliid ollašuttin dihte ja árvoštallan doaimma ovdáneamis.

Ealáhusplánas galget ovdanbuktot dárbblaš doaibmabijut 17 §:a 1 momaentas oaivvilduvvon čatnaseami deavdin dihte.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat ealáhusplána sisdoalus.

23 §

Boazo- ja luondduealáhusdálu buvttadandilálašvuodát

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos doarjunvuloš boazodoallo- dahje luondduealáhusfitnodagas čuvvojuvvojit áššáigullevaš buvttadansuorgái guoskevaš dakkár bákolaš gáibádusat, mat vuodđuduvvet birrasii, hygieniijai ja ealliid buorredillái guoskevaš Eurohpá Uniovna ja riikkadási láhkamearrádusaide. Ohccis sáhtá gáibiduvvot čielggadus máinnašuvvon gáibádusaid čuovvumis. Dárbbu mielde gáibádusaid čuovvuma sáhtášii dárkkistit doarjaga mieđihan ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš dahje šibitdoavttir.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul mearriduvvo das, mo gáibádusaid čuovvun čielggaduvvo.

5 lohku

Ealáhusbargi investerendoarjja

24 §

Ealáhusbargi investerendoarjaga eavttut

Boazodoallái sáhtá mieđihit doarjaga boazodoalus dárbblaš investeremiidda, mat beavttálmahttet ealáhusa, buoridit kvalitehta, dorvvastit doaibmavejolašvuodaid dahje álkidahttet ealáhusa vuogáiduvvama ođđa dilálašvuodaide dahje gáibádusaide. Doarjaga sáhtá mieđihit sihke luovos- ja gittaopmodaga háhkaninvesteremiidda. Sullasaš ulbmiliidda sáhtá mieđihit doarjaga maiddái eará luondduealáhusa jodiheamis dárbblaš investeremiidda.

Doarjaga sáhtá mieđihit 1 momaentas oaivvilduvvon investerema dagahan dárbblaš ja govttolaš goluide. Dohkálaš goluid alimusmeari sáhtá meroštallat ovttatadgoluid vuodul. Investerenčuozáhakkii heivehit oaivvilduvvon ovttatadgolut mearriduvvojit Eana- ja meahccedoalloministeriija ášahusa vuodul. Jos ovttatadgolut eai leat mearriduvvon, de sáhtá gáibidit čielggadusa das, vuodđuduvvetgo golut virolaš haddedássái.

Dan doaimmas, mii dorjojuvvo investerendoarjaga vuodul, ja dohkálaš goluin addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtaráđi ášahusa vuodul.

25 §

Investerendoarjaga mearri

Investerendoarjja mieđihuvvo prosentála ossodahkan doarjunvuloš doaibmabiju dohkálaš goluin. Doarjaga sáhtá mieđihit dihto ulbmiliidda, ja doarjaga hámi, dási ja alimusmeari sáhtá meroštallat čuožahatguovllu, ealáhusa, doarjaga čuožahajoavkku dahje čuožahaga vuodul. Dalle váldojuvvojit vuhtii 1 §:s ášahuvvon ulbmilat, boazodoalu dahje eará luondduealáhusa márkandilli ja ruhtadanruđat. Doaibmabiju sáhtá ruhtadit ruhtadoarjaga, stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana vuodul.

Investerendoarjaga dásis ja alimusmearis, doarjaga hámis ja das, goas stáhtaloana sáhtá mieđihit ollásit dahje muhtumassii almmá bänkodoaimmas geavahuvvon virolaš dáhkadusa haga, addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtaráđi ášahusa vuodul Eurohpá Uniovna láhkamearrádusaid olis.

6 lohku

Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjja

26 §

Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga eavttut

Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga sáhtta mieđihit boazodoallái, guhte hálddašišgoahtá boazodálu ja guhte vuosttas háve álgá boazodoalus vástideaddji ealáhusbargin. Doarjaga sáhtta mieđihit maiddái eará luondduealáhusain bargi olbmui, guhte hálddašišgoahtá eará luondduealáhusa jodiheapmái heivvolaš dálu ja bargagoahtá vuosttas háve boazodoalu oktavuodas eará luondduealáhusain.

Álggahandoarjja ii mieđihuvvo dasa, guhte doarjaga ozadettiin lea deavdán 40 jagi.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dan doaimmas, man sáhtta doarjut álggahandoarjaga vuodul.

27 §

Álggahandoarjaga mearri

Álggahandoarjaga sáhtta mieđihit giddes dásemearrášaš doarjjan dahje prosentála ossodahkan doarjunvuloš dohkálaš goluin dahje dáid oktiibidjun. Doarjaga hámi, dási ja alimusmeari sáhtta meroštallat čuožáhatguovllu, buvttadansuorggi dahje doarjaga čuožáhatjoavkku vuodul. Dalle válđojuvvojit vuhtii 1 §:s ášahuvvon ulbmilat, boazodoalu ja eará luondduealáhusaid buvttadansuorggi márkandilli ja doarjaga ruhtadanruđat.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjaga hámis ja alimusmearis Eurohpá Uniovna láhkamearrádusaid olis. Álggahandoarjaga dásis ja dohkálaš goluin sáhtta mearridit stáhtaráđi ášahusa vuodul ovdalis oavvilduvvon mearrádusaid olis.

7 lohku

Ealáhusbargi vistehuksendoarjja

28 §

Vistehuksendoarjaga eavttut

Vistehuksendoarjaga sáhtta mieđihit boazodoallái dahje eará luondduealáhusbargái dakkár investeremii, mii galggašii buoridit boazodálu dahje luondduealáhusdálu vistedili. Doarjja ii mieđihuvvo, jos seamma ulbmilii sáhtta mieđihit juoga eará doarjaga almmolaš ruđain.

Vistehuksendoarjaga sáhtta mieđihit dalle, jos doarjunvuloš visti geavahuvvo ohcci, dán bearašlahtu dahje dálu buolvadatmolsuma oktavuodas ealáhusas luohppi olbmo fásta vistin, jos luohppi lea seammás doallan alcesis vuoigatvuoda ássat dálus. Visti galgá leat sturrodaga ja rusttegiid dáfus vuogas ovdalis oavvilduvvon geavahanulbmilii ja ealáhusain bargama dáfus vuogas sajis. Dasa lassin doarjaga vuogasvuoda árvvoštaladettiin sáhtta váldit vuhtii ássanvistti gáibidan geaidno-, šleađgadan- ja čáhcefuolahusordnestallamiid.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjaga mieđihaneavttuin, doarjunvuloš vistti sturrodagas ja geavahanulbmilis sihke dohkálaš goluin.

29 §

Ekonomalaš vuogasvuohhta

Vistehuksendoarjaga mieđiheapmi galgá leat vuogas ohcci ekonomalaš dilálašvuodaid ektui. Dalle guorahallojit ohcci ja su guoimmi ollislaš boadut.

30 §

Vistehuksendoarjaga mearri

Vistehuksendoarjja mieđihuvvo vistehuksema ja dasa guoskevaš šleađgadan- ja čáhcefuolahusdoaimmaid dagahan dárbbalaš ja govttolaš goluide. Doarjja

miedihuvvo proseantuála ossodahkan doarjunvuloš doaibmabiju dohkálaš goluin. Dohkálaš goluid alimusmeari sáhtta meroštallat ovttatgoluid vuodul, mat mearriduvvojit Eana- ja meahccedoalloministeriija áсахusa vuodul. Jos ovttatgolut eai leat addojuvvon, de sáhtta gáibiduvvot čielggadus das, vuodđuduvvetgo golut virolaš haddedássái.

Stáhtaráđi áсахusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dohkálaš goluin sihke doarjjadásis, doarjaga mearis ja dan hámis.

8 lohku

Bálgosa doarjagat

31 §

Bálgosa investerendoarjja

Bálgosii sáhtta miedihit doarjaga dárbbaslaš investeremii boazodollui guoskevaš doibmii, mii boazodoallolágas mearriduvvo bálgosa geatnegasvuhtan dahje masa muđui lea dárbu bálgosa boazobargguin.

Investerendoarjaga sáhtta miedihit:

- 1) boazodoalus dárbbaslaš áiddi ráhkadeapmái ja divodeapmái;
- 2) njuovahaga divodeapmái;
- 3) boazodoalus dárbbaslaš eará vисти go njuovahaga huksemii, viiddideapmái ja divodeapmái;
- 4) njuovahaga dahje eará vисти, ráhkadusa dahje rusttega geavaheamis vealtameahttun geaidno- dahje čáhcefuolahuslavtta dahje eará sullasaš lavtta háhkamii ja ráhkadeapmái; ja

5) dakkár luovosopmodaga háhkamii, mii álkidahtta boazobargguid, addá vejolašvuoda geavahit investeremiid dahje geahpeda boazodoallogoluid.

Doarjja ii miedihuvvo cagganáiddeide, mat ráhkaduvvojit riikkaráji ala iige daid bajásdoallamii.

Stáhtaráđi áсахusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjunvuloš doaimmas, dohkálaš goluin ja doarjaga hámis ja alimusmearis.

32 §

Bálgosa áiddeid bajásdoallandoarjja

Bálgosii sáhtta miedihit doarjaga 31 §:a 2 momeantta 1 čuoggás oaivvilduvvon áiddeid bajásdoallamii. Doarjaga dárbu árvvoštallo bálgosa dikšunvuloš áiddeid meari, agi, ortnega ja dárbbu vuodul.

Doarjja miedihuvvo dohkálaš goluid vuodul.

Stáhtaráđi áсахusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjaga eavttuin, dohkálaš goluin sihke doarjaga hámis ja alimusmearis.

9 lohku

Dutkanruhtadeapmi

33 §

Ruhtadanvuloš dutkamušat ja čielggadusat

Dán lága vuodul sáhtta eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaiguin ruhtadit boazodoalu ja luondduealáhusaid doaibmavejolašvuodaide ja ovddideapmái guoskevaš dutkamušaid ja čielggadusaid.

Dutkamušaid ja čielggadusaid ruhtadeami stivrema ja čuovvuma várás sáhtta áсахuvvot ráđđádallangoddi.

Dasa lassin, mii 49 §:s, 50 §:a 1 momeanttas sihke 54 ja 58 §:ain mearriduvvo, de ruhtadeamis dieđiheapmái, ruhtadeami ohcamii, miediheapmái, máksimii, goziheapmái ja ruovttoluottabearramii heivehuvvo, mii stáhtadoarjjalágas (688/2001) mearriduvvo.

Stáhtaráđi áсахusa vuodul sáhtta dasa lassin addit dárkilet njuolggadusaid ruhtadeamis, doarjunvuloš dutkamušain ja čielggadusain, dohkálaš goluin, ruhtadeami hámis ja alimusmearis sihke ráđđádallangottis ja dan doaimmain.

10 lohku

Doarjjahámit

34 §

Doarjjahámit

Dán lága vuollásaš doarjaga ealáhusbargái sáhtá miedihit:

- 1) ruhtadoarjjan;
- 2) stáhtalotnii guoskevaš doarjjan, mii sáhtá leat reantoovdu, reantofriiddjavuohta, oanideami friddjajahki, oanideami mañideapmi dahje stáhtaloana dáhkádusas luoitin ollásit dahje muhtumassii;
- 3) stáhtadoarjjaloana reantodoarjjan;
- 4) stáhtadáhkádussii guoskevaš doarjjan;
- 5) loatnaeavttuid nuppástussan eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis;
- 6) stáhtaeatnama geavahanovdun.

Bálgosii doarjja sáhtá miedihuvvot ruhtadoarjjan.

Dutkamuša dahkkái sáhtá ruhtadeapmi miedihuvvot ruhtadoarjjan dahje dutkanruhtadeapmi sáhtá ollašuhhtot nu, ahte dat sirdojuvvo eanadállodoalu ovddidanfoanddas.

11 lohku

Loatnadoarjaga miediheami sierraeavttut

35 §

Loatnaaddi

Loatnadoarjaga sáhtá miedihit dakkár loana várás, man miediha dohkkehuvvon loatnaaddi.

Dohkkehuvvon loatnaaddi sáhtá miedihit loana stáhtaloatnan Eana- ja meahcedoalloministeriija čujuhan eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain (stáhtaloanat) dahje eará doarjjaloatnan dan mañná, go doarjjamearrádus lea dahkkojuvvon.

36 §

Stáhtaloana miedihaneavttut

Stáhtaloana sáhtá miedihit eanadállodoalu ovddidanfoandda jahkásaččat nannejuvvon geavahanplána miedihanvuoigatvuođa olis. Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš mearrida doarjjamearrádusainis stáhtaloana alimusmearis. Alimusmearri ii oáččo mannat badjel loatnaaddi dohkkehan alimusmeari.

Loatnaaddi sáhtá miedihit stáhtaloatnan dakkár loana:

- 1) man loatnaáigi lea guhkimustá 30 jagi;
- 2) man jahkásaš ollislaš reantu lea eanemustá refereansareanttu (mearriduvvo stáhtarádi áhahusa vuodul) ja giddes proseantaovttadatmeari (lasihuvvo refereansarentui) submi;
- 3) mas loatnaoážžu máksá reantoovddu made ollislaš reantu vuolit reanttu, goittotge uhcimustá ovttá proseantta jahkásaš reanttu; ja
- 4) man loatnamearri ii ovttas seamma ulbmilii miedihuvvon ruhtadoarjagiin ja eará doarjagiin go loatnadoarjagiin mana badjel doarjunvuloš doaibmabiju dohkálaš goluid.

Stáhtarádi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtaloana alimusmearis, refereansarentui lasihit oaivvilduvvon giddes proseantaovttadagas sihke reanttu ja loatnaoážžu máksin reanttu rievdamis.

37 §

Stáhtalotnii gullevaš doarjja

Stáhtalotnii gullevaš doarjjan sáhtá miedihit reantoovdu, reantofriiddjavuođa, oanádusa friddjajagi dahje luoitit geatnegasvuodas háhkat stáhtalotnii dáhkádusa. Stáhtaloana doarjjahámiid sáhtá ovttahttit seamma stáhtaloanas.

Reantoovdu lea stáhtaloana ollislaš reanttu ja loatnaoážžu máksin reanttu erohus. Reantoovddu mearri lea vihtta proseantaovttadaga, jos 36 §:a 2 momeantta 3 čuoggás oaivvilduvvon vuolimusreanttu birra ii nuppeláhkai mearriduvvo. Dan mañná go stáhtalotnii gullevaš doarjja lea nohkan,

de doarjjaoažžu galgá máksit stáhtaloanas ollislaš reanttu sturrosaš reanttu.

Reantovdu miedihuvvo dalle, jos loatnaaddi lea dohkkehan doarjjaohcamuššii gullelaš stáhtaloana meari ja loatnaeavttuid.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat reantovddu, reantofriddjavuoda, friddjajagiid ja dáhkádusas luitojuvvon árvvu meroštallamis, friddjajagiid mearis, loatnadoarjaga alimusmearis, doarjaga geavaheamis loatnaáigge sihke loatnaaddi loatnaeavttuide guoskevaš dohkkeheamis.

38 §

Reantovddu miedihaneavttut

Reantovddu sáhtá miedihit stáhtabušeahas jahkásaččat nannejuvvon stáhtadoarjjaloanaid miedihanvuoigatvuoda olis dakkár loana várás, man:

- 1) loatnaáigi lea guhkimustá 30 jagi;
- 2) ollislaš reantu lea eanemustá dakkár reanttu sturrosaš, mii vástida loatnaaddi seammalágan ulbmiliidda miedihan normálaevttot loanaid reanttu ja masa leat lasihuvvon reantodoarjjaloanaid miediheamis ja dikšumis šaddan liigegolut; ja
- 3) loatnamearri ovtas seamma ulbmilii miedihuvvon ruhtadoarjagiin ja eará doarjagiin go loatnadoarjagiin ii mana badjel doarjunvuloš doaibmabiju dohkálaš goluid.

39 §

Reantodoarjja

Reantodoarjaga mearri lea njeallje proseantaovttadaga. Loatnaoažžu galgá goittotge máksit loanas uhcimustá ovtta proseantta sturrosaš jahkásaš reanttu. Dan maŋŋá go reantodoarjja lea nohkan, de loatnaoažžu galgá máksit loanas loatnaaddiin sohppojuvvon reanttu. Reantodoarjja ii miedihuvvo goluide, mat šaddet olgoriikka valuhttii čadnojuvvon loana valuhttagurssa rievdamis.

Reantodoarjja miedihuvvo dalle, jos loatnaaddi lea dohkkehan doarjjaohcamuššii

gullelaš reantodoarjjaloana meari ja loatnaeavttuid.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat reantodoarjjaloana alimusmearis, reantodoarjaga meroštallamis, reantodoarjaga geavaheamis ja loatnaaddi loatnaeavttuide guoskevaš dohkkeheamis.

40 §

Reantodoarjjaloana reanttu árvvoštallan

Jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis leat sivat eahpidit ahte loana reantu manná badjel 38 §:a 1 momellantta 2 čuoggás oaiivilduvvon reanttu, de dat sáhtá bivdit Dálonguovlovirgebáikki árvvoštallat, deavdágo loana reantu ovdalis máinnašuvvon láhkačuoggás oaiivilduvvon eavttu. Loatnaaddi galgá doaimmahit Dálonguovlovirgebáikái čielggadusa, man dat dán áššis bivdá.

12 lohku

Stáhtadáhkádusa miediheapmi

41 §

Stáhtadáhkádusaid alimusmearri

Stáhtadáhkádusa sáhtá miedihit eanadállodoalu ovddidanfoandda geavahanplánas jahkásaččat nannejuvvon loanaid oaiveopmodaga alimusmeari olis. Loanaid, maid stáhta dáhkida, oaiveopmodat oažžu leat oktanaga mávssekahtá eanemustá 80 miljovvna euro oktan daiguin loaiguin, mat leat miedihuvvon eanadoalu struktuvradoarjjalága ja dan vástideaddji ovddit láhkamearrádusaid vuodul. Ovdalis máinnašuvvon meari rehkenasttedettiin galgá dasa lassin váldit vuhtii dakkár loanaid oaiveopmodaga, masa guoskevaš dáhkideaddjivásttus šaddan golut gokčojuvvojit eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaiguin.

42 §

Stáhtadáhkádusa miedihaneavttut

Stáhtadáhkádusa sáhtta miedihit reantodoarjjaloana dahje eará normálaevttot loana oaiveopmodaga, reanttu ja eará loatnaevttuid vuollásaš mávssuid máksima dáhkádussan. Stáhtadáhkádusa mearri ii oaččo mannat badjel doarjunvuloš doaibmabiju ollislaš goluid.

Stáhtadáhkádusa sáhtta miedihit dakkár ohccái, geas eai leat boazodálu dahje luondduealáhusdálu hálddašeapmái, sajádatbáikái dahje eará sullasaš áššiide guoskevaš sivaiddihte doarvái dáhkádusat loana oažžun dihte.

Stáhtadáhkádusa sáhtta miedihit, jos dáhkádusvuloš doibmii eai čuoze mearkkašahtti riskkat ja jos dáhkádussii ásahuvvo vuostedáhkádus. Vuostedáhkádus ii dárbbas leat dorvvasteaddji. Dasa lassin loatnaaddi galgá addit doarjjaohcamušas ovdanbukton loatnadiid birra guottiheadji cealkamuša.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dan doaimmas, mii dorjojuvvo stáhtadáhkádusa vuodul, stáhtadáhkádusa alimusmearis, stáhtadáhkádussii gullevaš meari meroštallamis, vuostedáhkádusas sihke stáhtadáhkádusa miediheapmái guoskevaš riskkaid árvvoštallamis.

13 lohku

Doarjaga eavttut

43 §

Doaibmabiju ollašuttináigi

Eará doarjunvuloš doaibmabiju go eaktodáhtolaš vealgeordnestallama ja dutkan-dahje čielggadanfitnu galgá ollásit ollašuttit guovtte jagi sisa doarjaga miediheapmái. Nuorra boazodoallái dahje luondduealáhusbargái ealáhusa álggaheapmái miedihuvvon doarjaga doarjunvuloš doaibmabidjun adnojuvvo dalle dálu dahje

bohccuid háhkan. Doarjunvuloš doaibmabiju ollašuttin dihte sáhtta goittotge ásahit oanehet mearreáiggi, jos dasa gávdnojit sivat doaibmabiju ollašuttinvuogi dahje doaimma iešlági dáfus. Jos doarjja lea miedihuvvon hukseninvesterema oktavuodas luovosopmodaga háhkamii iige luovosopmodaga sáhte háhkat ovdal hukseninvesterema gergema, de rehkenasto mearreáigi hukseninvesterema gergema rájes.

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtta guhkidit 1 momeanttas oaivvilduvvon mearreáiggi ohcama vuodul. Ohcamuš galgá leat dahkkojuvvon ovdal mearreáiggi nohkama. Doarjunvuloš doaibmabiju ollašuttin galgá leat álggahuvvon 1 momeanttas oaivvilduvvon mearreáiggi sisa ja mearreáiggi guhkideapmái galgá leat dohkálaš siva. Mearreáiggi sáhtta guhkidit guktii guhkimustá jahkái hávil.

Dárkilet njuolggadusat dan mearreáiggis, mii ásahuvvo doarjunvuloš doaibmabiju ollašuttimii, sáhtta addit stáhtaráđi ásahusa vuodul.

44 §

Doarjaga geavahaneavttut

Doarjaga geavaheamis, gálvvuid dahje bálvalusaid háhkamis dahje agoarttain barggaheamis mearriduvvo almmolaš háhkamiid birra addojuvvon lágas (348/2007). Doarjjaoažžu galgá ovdanbuktit čielggadusa háhkama ollašuvvamis máinnašuvvon lágas gáibiduvvon vuogi mielde.

Dorjojuvvon investerenčuožáhaga ii oaččo bissovaččat dahje mearkkašahttiláhkai geavahit eará ulbmilii go doarjunvuloš ealáhusdoibmii dahje bálgosa doibmii iige dorjojuvvon ássanvistti geavahanulbmila oaččo rievdadit ovdalgo leat vássán vihtta jagi ruhtadoarjaga mañimuš eari máksimis, dahje jos doarjja lea loatnadoarjja, de loana dahje dan mañimuš eari loktema rájes. Jos dorjojuvvon investerenčuožáhaga oamastan- ja hálddašannvuogatvuolta luohpaduvvo nubbái ovdalgo ovdalis oaivvilduvvon mearreáigi lea vássán, de doarjjaoažžu galgá ovdal luohpadeami háhkat ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi. Lohpi miedihuvvo,

jos luohpadeamioažžu deavdá doarjaga mieđihaneavttuid iige doarjunvuloš doaibma mearkkašahttiláhkai rievdda.

Doarjunvuloš ealáhusdoaimma dahje eará doaimma ii oaččo loahpahit iige mearkkašahttiláhkai gáržžidit ovdalgo leat vássán vihtta jagi ruhtadoarjaga mañimuš eará máksimis, dahje jos doarjja lea loatnadoarjja, de loana dahje dan mañimuš eari loktemis. Jos doarjunvuloš ealáhusdoaimma dahje dasa guoskevaš ruđaid oamastan- dahje hálddašanvuoigatvuohta buorre muđui luohpaduvvo nubbái ovdalgo ovdalis máinnašuvvon mearreáigi lea vássán, de doarjjaoažžu galgá ovdal luohpadeami háhkat ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi. Lohpi mieđihuvvo, jos luohpadeamioažžu deavdá doarjaga mieđihaneavttuid iige doarjunvuloš doaibma mearkkašahttiláhkai rievdda.

Ovdalis 2 ja 3 momeanttas oaivvilduvvon luohpadeapmin ii adnojuvvo dorjojuvvon investerenčuozáhaga dahje doarjunvuloš ealáhusdoaimma sirdašuvvan árbevuogiatvuođalaš oažžumuša dahje dakkár buolvadatmolsuma bokte, man oktavuodas lea máksojuvvon doarjja boazodoalus dahje luondduealáhusas heaitimii dahje mieđihuvvon boazodoalli dahje luondduealáhusbargi álggahandoarjja.

45 §

Ruhtadoallogeatnegasvuohta

Doarjjaoažžu galgá doallat doarjunvuloš doaibmabijus ruhtadoalu. Ruhtadoalu galgá lágidit oassin doarjjaoažžu ruhtadoallolága (1336/1997) vuollásaš ruhtadoalus nu, ahte doarjunvuloš doaibmabiju ruhtadoalu lea álki oaidnit ja earuhit eará ruhtadoalus.

Jos doarjjaoažžun lea olmmoš, guhte vearuhuvvo eanadállodoalu dienasvearrolága (543/1967) mielde dahje oassin boazodoalli ruhtadoalus, de adnojuvvo doarjunvuloš doaibmabiju doarvái buorin ruhtadoallun dat, mii doarjjaoažžu eará ruhtadoalus vearuhusa doaimmahan dihte gáibiduvvo. Dalle galgá ruhtadoalu goittotge lágidit nu, ahte doarjunvuloš doaibmabiju goluid lea álki oaidnit ja earuhit eará ruhtadoalus.

Doarjjaoažžu galgá vurkkodit doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš ruhtadoallomateriála nugo ruhtadoallolága 2 logu 9 ja 10 §:ain mearriduvvo. Jos jearaldat lea Eurohpá Uniovnna ollásit ja muhtumassii ruhtadan prográmmii gullevaš doarjagis, de ruhtadoallomateriála galgá vurkkodit uhcimustá golbma jagi das, go Eurohpá Uniovnna kommišuvdna máksá Uniovdnii gullevaš mañimuš ruhtadanossodatmávssu.

46 §

Diehtoaddin- ja veahkehangeatnegasvuohta

Doarjjaoažžu galgá addit doarjaga mieđihan eiseváldái doarjunvuloš doaibmabidjui, dan ovdáneapmái sihke doarjaga geavaheapmái guoskevaš rivttes ja doarvái vuđolaš dieđuid.

Doarjjaoažžu galgá farggamusat almmuhit ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázii iežas sajádahkii, doibmii dahje doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš dakkár nuppástusain, mat sáhttet váikkuhit doarjaga máksinvejolašvuođaide dahje mat sáhttet dagahit doarjaga ruovttoluottabearrama.

Doarjjaoažžu galgá veahkehit 93 ja 94 §:ain oaivvilduvvon dárkkisteaddji nu, ahte addá nuvtá dárkkistanbarggu čadahan dihte vealtameahttun dieđuid ja dárkkistanvuloš čuožáhahkii guoskevaš čielggadusaid ja dárbbu mielde muitala doarjunvuloš čuožáhagas ja doaibmabijus.

14 lohku

Doarjaga ohcan ja mieđiheapmi

47 §

Ohcanvejolašvuođas dieđiheapmi

Dálonguovlovirgebáiki galgá vuogas viidodagas dieđihit, mo 5-8 loguin oaivvilduvvon doarjja ohccojuvvo, ja dieđihit maiddái doarjaga ohcama mearreáiggis, ohcama čuovvunmeannudeamis sihke mieđiheami váldogáibádusain ja -eavttuin.

48 §

Doarjjaohcamuš

Doarjja galgá ohccojuvvot čálalaččat. Eará go dutkanruhtadeapmái guoskevaš doarjjaohcamuš galgá dahkkojuvvot dán ulbmila várás nannejuvvon skovvá. Ohcamuš galgá vuolláičállojuvvot. Ohcamuššii galget laktojuvvot doarjaga miedihaneavttuid árvvoštallama dáfus vealtameahtun áššegirjjet, čielggadusat ja plánat. Ohcamušas galgá ovdanbuktit maiddá čielggadusa dan priváhta ruhtadeamis, mii geavahuvvo doarjunvuloš doaibmabiju ollašuttimii.

Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid 1 momeanttas oavvilduvvon doarjaga ohcanskoviin, ohcamuššii gullevaš áššegirjjiin ja plánaid ovdanbuktinvuogis.

49 §

Doarjaga ohcan

Doarjaga ohcamii sáhtá ásahuvvot mearreáigi. Doarjjaohcamuš galgá doaimmahuvvot Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži.

Doarjaga ohcamii ásahit oavvilduvvon mearreáiggis sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid stáhtarádi ásahusa vuodul.

Doaibmaválddálaš eiseváldin lea Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš, jos maŋnelis 119 §:a dahje 127 §:a vuodul ii nuppeláhkai mearriduvvo.

50 §

Doarjjaohcamuša árvvoštallan

Ovdalگو mearriduvvo doarjaga miediheamis, de ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtá bivdit eará eiseváldiin, Bálgosiid Ovtastusas dahje Sámedikkis cealkámuša doarjjaoažžui ja doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš áššiin, jos dát lea vealtameahtun doarjaga miedihaneavttuid árvvoštallamis.

Jos boazodoalloinvesterema golut mannet badjel stáhtarádi ásahusa vuodul mearriduvvon meari, de galgá bivdit

cealkámuša Bálgosiid Ovtastusas. Jos investeren dasa lassin ollašutto sámiiid ruovttuguovllus, de cealkámuša galgá bivdit maiddá Sámedikkis.

Ovdalگو doarjja miedihuvvo, de doarjaga miedihaneavttuid ja doarjunvuloš doaibmabiju árvvoštallan dihte ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáša ovddasteaddji sáhtá fitnat boazodáhus, luondduealáhusdálus dahje eará čuožáhagas, mas ealáhusbargi dahje bálggus áigu investeret. Fitnama oktavuodas áicojuvvon áššit merkejuvvojit bajás ja daid galgá addit diehtun ohccái. Boazo- ja luondduealáhusdálus fitnama oktavuodas ii oaččo dutkat bissovaš ássama várás geavahuvvon lanjaid.

51 §

Doarjaga miediheami gaskkalduhttin

Eana- ja meahccedoalloministeriijas lea vuoigatvuohta gaskkalduhttit doarjaga miediheami oppa boazodoalloguovllus dahje guvllolaččat, jos Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusaid dan gáibidit.

Doarjaga miediheami sáhtá gaskkalduhttit mearreáigái dahje doaisttáži. Ovdal gaskkalduhttima ášši birra galgá ráddádallat boazodoalu hárrái Bálgosiid Ovtastusain ja eará luondduealáhusaid hárrái daiguin buvttadeaddji- ja ealáhusorganisašuvnnaiguin, maida ášši guoská. Jos gaskkalduhttin guoská sámiiid ruovttuguvlui, de gaskkalduhttimis galgá ráddádallat Sámedikkiin. Gaskkalduhttimis galgá diedihit vuogas viidodagas, ja almmuhus das galgá almmustuhtto Virggálaš bládis.

52 §

Sámedikkiin ráddádallan

Dan maŋŋá go ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš lea ožžon iežas atnui jahkásaš mearreruđaid, de dat galgá ráddádallat Sámedikkiin dain prinsihpain, mat dán lága ja dan vuodul addojuvvon ásahusaid lassin čuvvojuvvojit doarjunvuloš čuožáhagain mearridettiin.

Ráđđádallamiin galget giedahallot čuovvovaš áššit:

- 1) ruđaid guvllolaš stivren sámeguvlui;
- 2) ruđaid stivren boazodollui ja luondduealáhusaide;
- 3) ruđaid stivren vistehukseii ja ealáhusaid doarjumii; ja
- 4) ruđaid stivren bálgošiid ja ealáhusbargiid fitnuide sámeguovllus.

Ráđđádallamiidda heivehuvvo, mii sámediggelága 9 §:s mearriduvvo.

Ráđđádallamiid bohtosa galgá doaimmahit diehtun Eana- ja meahccedoalloministeriijai ja Dálonguovlovirgebáikái.

53 §

Doarjjamearrádus

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš mearrida doarjaga ja stáhtadáhkádusa mieđiheamis.

Doarjjamearrádussii galgá váldit mielde 5—8 loguin oaivvilduvvon doarjaga mieđihuvvon meari, dán lágas mearriduvvon doarjjaeavttuid ja doarjaga máksin- ja ruovttoluottaberraneavttuid sihke dáhkáduseavttuid. Mearrádussii galgá dasa lassin váldit Eurohpá Uniovna láhkamearrádusain áhahuvvon eavttuid ja gáibádusaid. Hukseninvesteremii guoskevaš mearrádusa vuodul dohkkehuvvo huksenplána.

Loatnadoarjagii guoskevaš mearrádusa vuodul dohkkehuvvojit stáhtaloana dahje reantodoarjaloana dahje stáhtadáhkádusa vuollásaš loana mearri ja loatnaeavttut sihke stáhtadáhkádusa mearri ja eavttut. Jos stáhtalotnii, reantodoarjagii dahje stáhtadáhkádussii guoskevaš mearrádus váidaga dihte rievda, de loana mearri ja eavttuid rievdadeapmái dárbbášuvvo loatnaaddi lohpi.

Jos doarjunvuloš doaibmabiju várás galgá háhkat lobi ja ohcci ii leat doarjjamearrádusa dahkanbottu ráđjai ovdanbuktán lágafámolaš lobi, de doarjjamearrádussii sáhtá laktit eavttu, man mielde mearrádus healbá, jos ohcci ii ovdanbuvttu mearreáiggi sisa dakkár lágafámolaš lobi, mii dahká vejolažžan doaibmabiju ollašuttima doarjjamearrádusa mielde.

Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjjamearrádusa galgá dahkat 18 mánotbaji sisa dálldoalu álggaheamis.

54 §

Sámedikki cealkámuš

Sámedikki cealkámuša galgá bivdit dutkan-dahje čielggadanfitnu ruhtadanohcamušas, jos fidnu ollašuttu dahje dan váldodutkančuozáhat lea sámiid ruovttuguovllus dahje fidnu guoská buorre muddui sámiid árbevirolaš ealáhusaide. Cealkámuša galgá álo bivdit mearkkašahti boazodoallodutkan- dahje čielggadanfitnuid birra.

55 §

Doarjjamearrádusa vuollásaš vuoigatvuoda sirdin

Ovdalis 5—9 loguin oaivvilduvvon doarjagii guoskevaš doarjjamearrádusa vuollásaš vuoigatvuoda doarjagii sáhtá sirdit nubbái, guhte deavdá 4 logus áhahuvvon eavttuid, jos guoskevaš doarjaga mieđihaneavttut ollašuvvet. Sirdimaoažžu galgá ohat mearrádusa vuollásaš vuoigatvuoda sirdimis 48 §:s oaivvilduvvon vuogi mielde. Doarjjamearrádusa sirdimis mearrida ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš.

15 lohku

Doarjaga máksin

56 §

Álggahandoarjaga máksin ruhtadoarjjan

Álggahandoarjja nuorra boazodoallái dahje eará luondduealáhusbargái máksojuvvo ruhtadoarjjan almmá sierra ohcama haga. Ruhtadoarjja máksojuvvo eanemustá guoktin jahkásaš earrin.

Jos álggahandoarjja lea mieđihuvvon ovdalgo olmmoš lea bargagoahtán boazodoaluin dahje luondduealáhusain, de ruhtadoarjaga vuosttas earri máksojuvvo, jos

doarjjaoažžu ovdanbuktá čielggadusa das, ahte boazo- dahje luondduealáhusdálus leat bargagoahtán doarjunvuloš ealáhusain. Jos doarjja lea miedihuvvon 17 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon čatnaseami vuodul, de ruhtadoarjaga nuppi eari máksineaktun lea dasa lassin dat, ahte doarjjaoažžu čájeha iežas ollašuhtán 22 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon doaibmabijuid.

Dárkilet njuolggadusat ruhtadoarjjahápmásaš álggahandoarjaga máksineriin sihke 2 momeanttas oaivvilduvvon čielggadusaid doaimmaheapmái ásahtit oaivvilduvvon mearreáiggis addojuvvojit stáhtarádi ásahusa vuodul. Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid ovdalis oaivvilduvvon čielggadusaid birra.

57 §

Ruhtadoarjjahápmásaš investerendoarjaga, vistehuksendoarjaga ja bálgosiid áiddiid bajásdoallamii miedihuvvon doarjaga máksin

Dat, guhte oažžu boazodoallo- dahje luondduealáhusfitnodaga várás miedihuvvon investerendoarjaga dahje vistehuksendoarjaga dahje bálgosa áiddiid divodandoarjaga, galgá ohat doarjaga máksima čálalaččat dán ulbmila várás nannejuvvon skoviin. Máksinohcamuš galgá vuolláičállojuvot. Ohcamuša guođimii sáhtá ásahuvvot govttolaš mearreáigi, mii rehkenasto doarjjamearrádusa dahkama rájes dahje, jos jearaldat lea doarjunvuloš doaibmabiju maŋimus máksinohcamušas, de doarjunvuloš doaibmabiju ollašuhttima gergema rájes. Ohcamuš galgá doaimmahuvvot ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži.

Ruhtadoarjaga sáhtá máksit eanemustá viđa earis. Ruhtadoarjaga mákssojuvvo eanemustá doarjjadási ja miedihuvvon doarjaga meari vástideaddji ossodat máksinohcamušii gullelaš dohkálaš goluin. Doarjjaoažžu galgá dárbbu mielde ovdanbuktit čielggadusa priváhtaruhtadeami ollašuvvamis.

Ruhtadoarjaga mákssojuvvo, jos doarjjaoažžu lea čuvvon doarjjaeavttuid. Dasa lassin máksineaktun lea dat, ahte doarjjaohccái lea

čuohcán duođalaš ja loahpalaš gollu, man sáhtá gávnnaht, ja ruhtadoarjaga manná doarjunvuloš doaibmabiju várás. Jos ruhtadoarjaga lea miedihuvvon hukseninvesteremii, de maŋimus eari máksineaktun lea dat, ahte hukseninvesteren lea ollásit ollašuvvan nugo doarjjamearrádusas lea gáibiduvvon. Máksinohcamušii galget laktojuvot ruhtadoarjaga máksineavttuid dáfus vealtameahtun ruhtadoalloáššegirjijt ja -čielggadusat.

Dárkilet njuolggadusat golu duođalašvuoda, loahpalašvuoda ja gávnnahtahtivuoda árvvoštallanákkaid birra addojuvvojit stáhtarádi ásahusa vuodul. Ruhtadoarjjahápmásaš investerendoarjaga máksineriin ja máksinohcamuša guođimii ásahtit oaivvilduvvon mearreáiggis sáhtá mearridit dárkileappot stáhtarádi ásahusa vuodul. Dárkilet mearrádusaid máksima ohcanskoviin sihke máksinohcamušii gullelaš áššegirjiin ja čielggadusain addá Dálonguovlovirgebáiki.

58 §

Doarjaga máksin ruhtadoarjjan

Ovdalis 5—9 loguin oaivvilduvvon ruhtadoarjaga máksimis mearrida ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš. Dat čohkke iežas miedihan doarjagiid máksinmearrádusdieđuid ja doaimmaha daid Dálonguovlovirgebáiki. Dálonguovlovirgebáiki vástida máksinmearrádusaide gullelaš goluid dárkkisteamis ja dohkkeheamis sihke mávssuid teknihkalaš čadaheamis.

16 lohku

Loatnadoarjagii guoskevaš sierraeavttut

59 §

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana miediheapmi

Loatnaaddi sáhtá miedihit stáhtaloana dahje, jos doarjja miedihuvvo reantodoarjjan,

de reantodoarjjaloana ja lotnii guoskevaš vealgegirjji oažžu vuolláičállit dan maŋná, go doarjjamearrádus lea dahkkojuvvon. Loana ii oaččo miedihit dakkár eavttuiguin, mat spiehkastit doarjjamearrádusa eavttuin. Vealgegirjái galgá laktojuvvot eaktu, man mielde doarjjamearrádusa vuollásaš loatnaeavttut mannet vealgegirjeeavttuid ovdabeallai. Doarjjamearrádusa galgá laktit vealgegirjái.

60 §

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana lokten

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana oažžu loktet ovdalgo doarjjamearrádus lea lágafámolaš. Loana oažžu loktet eanemustá guovtte earis. Jos reantodoarjja lea miedihuvvon hukseninvesterema várás, de loana oažžu goittotge loktet eanemustá viđa earis.

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana dahje loana vuosttas eari galgá loktet 43 §:s oaivvilduvvon mearreáiggi sisa. Jos stáhtaloatna dahje reantodoarjja lea miedihuvvon hukseninvesterema várás, de stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana maŋimuš eari ii oaččo loktet ovdalgo hukseninvesteren lea ollásit gergejuvvon doarjjamearrádusa eavttuid mielde. Loana maŋimuš eari galgá dalle loktet maŋimustá golmma mánotbaji sisa 43 §:s oaivvilduvvon mearreáiggi nohkamis.

Stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana dahje loana eari loktema várás doarjjaoažžu galgá háhkat loktenlobi. Lobi galgá ovdanbuktit loana miedihan loatnaaddái ovdal loktema.

Dárkilet mearrádusat loana lokteneriin addojuvvojit stáhtarádi áhahusa vuodul.

61 §

Loktenlohpi

Lobi doarjunvuloš loana dahje dan eari loktemii miediha ohcamuša vuodul ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš. Ohcamuššii galgá laktit lobi miediheapmái dárbbaslaš ruhtadoalloáššegirjjiid ja čielggadusaid. Loktenlobi ohcamii sáhtá áhahuvvot mearreáigi, mii sáhtá guhkiduvvot oktii

ovdal mearreáiggi nohkama dahkkojuvvon ohcamuša vuodul. Mearreáiggi guhkideapmái galgá leat dohkálaš sivva.

Doarjunvuloš loanas sáhtá loktet hávil eanemustá dan ossodaga, mii vástida ollašuvvan goluid. Loktenlohpi miedihuvvo, jos doarjjaeavttut leat čuvvojuvvon. Dasa lassin loktenlobi miedihaneaktun lea golu loahpalašvuohta ja gávnnahtahttivuohta ja dat ahte doarjja manná doarjunvuloš doaibmabidjui. Doarjjaoažžu galgá dárbbu mielde ovdanbuktit čielggadusa priváhtaruhtadeami ollašuvvamis.

Jos jearaldat lea nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga vuollásaš loanas ja doarjja lea miedihuvvon ovdalgo olmmoš lea bargagoahtán ealáhusain, de loktenlobi miedihaneaktun lea ahte doarjjaoažžu ovdanbuktá čielggadusa das, ahte dálus leat bargagoahtán ealáhusain. Jos doarjja lea miedihuvvon 17 §:a 1 momaantas oaivvilduvvon čatnaseami vuodul, de loktenlohpi miedihuvvo, jos doarjjaoažžu čájeha iežas ollašuttán 22 §:a 2 momaantas oaivvilduvvon doaibmabijuid. Jos loatna loktejuvvo guovtte earis, de maŋimuš máinnašuvvon čielggadus galgá ovdanbuktot nuppi eari loktema várás. Erenoamáš siva dihte ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtá miedihit loktenlobi ovdalgo doaibmabijut leat ollašuttan.

Stáhtarádi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dain ákkain, mat geavahuvvojit golu duodalašvuođa, loahpalašvuođa ja gávnnahtahttivuođa árvoštallamis ja loktenlobi háhkamii áhahit oaivvilduvvon mearreáiggi. Dárkilet mearrádusaid lobi ohcanskoviin ja ohcamuššii gullevaš áššegirjjiin ja čielggadusain addá Dálonguovlovirgebáiki.

62 §

Stáhtaloana dáhkádus

Stáhtaloanas galgá leat loana loktedettiin báhkodeaimmas virolaččat geavahuvvon dáhkádus, jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš ii leat sierra siva dihte miedihan luoitit dáhkádusa háhkamis.

Stáhtarádi áhahusa vuodul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid das, maiguin

eavttuiguin stáhtaloana sáhttá mieđihit ollásit dahje muhtumassii almmá 1 momeanttas oavvvilduvvon dáhkádusa haga.

63 §

Stáhtaloana oanideapmi ja reanttu máksin

Stáhtaloana galgá oanidit jahkebeliid mielde ovttašturrosaš máksineriiguin. Oanidanmávssuid máksinbeaivvit leat cuoŋománu 30. beaivi ja golggotmánu 31. beaivi.

Vuosttas oanidanmáksu šaddá máksimassii maŋimustá dan máksinbeaivve, mii vuosttasin bohtá jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema maŋŋá. Jos stáhtaloatna lea mieđihuvvon hukseninvesteremii, de šaddá vuosttas oanidanmáksu goittotge máksimassii maŋimustá dan máksinbeaivve, mii vuosttasin bohtá guovtte jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema maŋŋá. Reanttu galgá máksit jahkebeliid mielde dahje guđege loatnaeari loktenbeaivvi rájes máksinbeivviid.

Loatnaaddi ja doarjjaoažžu sáhttiba soahpat badjelmearálaš oanidanmávssuin, daid váikkuhusas loahppaoanidanmávssuide sihke oppa loana ruovttoluottamáksimis ovdal áiggiid.

Loatnaaddi sáhttá mieđihit oanidanmávssuid máksimii maŋideami, jos dása lea dárbu doarjjaoažžu gaskaboddosaš ekonomalaš váttisvuodaid dihte. Maŋideami sáhttá mieđihit guhkimustá jahkái hávil ja oktiibuot guhkimustá viđa jahkái. Jos maŋideami šattašii mieđihit oktiibuot eanet go golbma jagi, de loatnaaddi galgá bivdit maŋideapmái ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi. Maŋideami dihte loatnaáiggi sáhttá guhkidit 36 §:a 2 momeantta 1 čuoggás ja 38 §:a 2 momeantta 1 čuoggás mearriduvvon guhkimusáiggi olis dahje loahppaoanidanmávssuid sáhttá bajidit.

Stáhtaráđi ásašusa vuodul sáhttá addit dárkilet njuolggadusaid maŋideami mieđihaneavttuin ja maŋideami váikkuhusas doarjagii.

64 §

Reantodoarjjaloana oanideapmi ja reanttu máksin

Reantodoarjjaloana galgá oanidit jahkebeliid dahje njealjádasjagiid mielde ovttašturrosaš máksineriiguin.

Vuosttas oanidanmáksu šaddá máksimassii maŋimustá dan máksinbeaivve, mii vuosttasin bohtá jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema maŋŋá. Jos reantodoarjjaloatna lea mieđihuvvon hukseninvesteremii, de šaddá vuosttas oanidanmáksu goittotge máksimassii maŋimustá dan máksinbeaivve, mii vuosttasin bohtá guovtte jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema maŋŋá. Reanttu galgá máksit jahkebeliid dahje njealjádasjagiid mielde loana dahje guđege loatnaeari loktenbeaivvi rájes.

Loatnaaddi ja doarjjaoažžu sáhttiba soahpat badjelmearálaš oanidanmávssuin, daid váikkuhusas loahppaoanidanmávssuide sihke oppa loana ruovttoluottamáksimis ovdal áiggiid.

Loatnaaddi sáhttá mieđihit oanidanmávssuid máksimii maŋideami, jos dása lea dárbu doarjjaoažžu gaskaboddosaš ekonomalaš váttisvuodaid dihte. Maŋideami sáhttá mieđihit guhkimustá jahkái hávil ja oktiibuot guhkimustá viđa jahkái. Maŋideami dihte loatnaáiggi sáhttá guhkidit 36 §:a 2 momentta 1 čuoggás ja 38 §:a 2 momeantta 1 čuoggás mearriduvvon guhkimusáiggi olis dahje loahppaoanidanmávssuid sáhttá bajidit.

Stáhtaráđi ásašusa vuodul sáhttá addit dárkilet njuolggadusaid maŋideami mieđihaneavttuin ja maŋideami váikkuhusas doarjagii.

65 §

Loana sirdin ja loatnaeavttuid rievdadeapmi

Stáhtaloana ja doarjunvuloš eará loana oažžu sirdit eará dohkkehuvvon loatnaaddái. Loana oažžu sirdit eará doarjjaoažžui, jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš dán dohkkeha 55 §:s oavvvilduvvon mearrádusa oktavuodas.

Stáhtaloana eavttuid ii oaččo rievdadit, jos rievdadeapmái ii leat ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lohpi.

Doarjunvuloš eará loana eavttuid oažžu rievdadit, jos dát ii váikkut doarjaga mieđihaneavttuid deavdimii dahje stáhta sajjadahkii dáhkodeaddjin. Muđui doarjjaoažžu galgá háhkat loatnaeavttuid rievdadeami várás ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi. Jos reantodoarjjaloanas ii leat stáhtadáhkádus, de loana sáhtta sirdit ja dan eavttuid rievdadit ráddjehusaid haga dan maŋŋá, go reantodoarjja ii šat máksojuvvo.

Loatnaeavttuid ii oaččo rievdadit, jos loana rievdadeapmi čuoheá doarjaga mieđihaneavttuid deavdimii dahje lasiha mealgat stáhtavástui dahje stáhtadáhkádussii vuodđuduvvi stáhtavásttu loanas.

Stáhtaráđi ásaheami vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat das, goas loatnaeavttuid rievdadeami várás galgá leat lohpi, ja dan mearreáiggis, mii ásaheami lobi háhkamii. Dálonguovlovirgebáiki áddá dárkilet mearrádusaid das, maiguin skoviiguin lohpi háhkkajojuvvo.

66 §

Stáhtaloana reantoovdu ja lotnii guoskevaš eará doarjaga sihke stáhtadáhkádussii gullelaš doarjaga geavaheapmi

Stáhtalotnii guoskevaš doarjagis geahpeduvvo dalán loana loktedettiin dat árvi doarjagis, masa ii leat dáhkádus. Mieđihuvvon friddjajagiid, reantofriddjavuođa ja reantoovdu oktiirehkenaston nominálaárvosas mearis geahpeduvvo guđege reantobaji hárrái dán badjái guoskevaš friddjajahkái gullelaš jahkebeali oanideami mearri sihke reantofriddjavuođa dahje reantoovdu mearri. Jos doarjja ii juoga reantobaji áigge reahkká doarjaga buot osiide, de geahpeduvvojit doarjaga oasit ovdalis máinnašuvvon ortnega mielde.

Reantoovdu geahpeduvvo 37 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon meari vástideaddji ossodat guđege reantobaji hárrái stáhtaloana gustojeaddji ollislaš reanttus. Reantoovdu geahpeduvvo oktiibuot

eanemustá dat ossodat, mii vástida mieđihuvvon doarjaga nominálaárvosas meari.

Reantodoarjjaloana dahje eará loana várás mieđihuvvon stáhtadáhkádussii guoskevaš doarjagis geahpeduvvo dalán loana loktedettiin stáhtadáhkádussii gullelaš doarjjaossodat loatnadoarjagis.

Dálonguovlovirgebáiki áddá dárkilet mearrádusaid das, mo loatnaaddi galgá meannudit, go geavaha lotnii guoskevaš doarjaga iežas mieđihan stáhtalotnii.

67 §

Loana mieđiheapmi eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain loatnaaddái

Dálonguovlovirgebáiki mearrida loatnaaddi ohcama vuodul loana mieđiheamis loatnaaddái stáhtaloanaid mieđiheami várás. Loana sáhtta ohcat guovddášruhtalágádusa bokte.

Dálonguovlovirgebáiki dahká stáhta ja ovta loatnaaddi dahje moanaid loatnaaddiid gaskasaš vealgegirjji, vuolláičállá dan stáhta beales ja fuolaha vealgegirjji vurkkodeamis ja luohpadeamis loatnaoazžui dan maŋŋá, go loatna lea máksojuvvon dahje buhttejuvvon odđa vealgegirjjiin.

Dálonguovlovirgebáiki áddá dárkilet mearrádusaid das mo meannuduvvo, go ohccojuvvojit, mieđihuvvojit ja máksojuvvojit ruđat stáhtarudain sihke das, goas loatnaaddi sáhtta doaimat almmá guovddášruhtalágádusa haga.

68 §

Stáhtaloana ruhtageavahančilgehus

Loatnaaddi galgá máksit stáhtaloana máksimassii šaddan oanádusaid ja reanttu stáhtii dan mielde ja dan sturrosazžan go loatnaoazžut leat geatnegahtton máksit vealggiset loatnaaddái. Ruhtageavahančilgehusaid galgá dahkat čieža bänkobeavvi sisa das, go loatna lea velggolačča ektui šaddan máksimassii dahje velggolaš lea máksán badjelmearálaš oanádusa.

Loatnaaddi buhtadusohcama dihte Dálonguovlovirgebáikki mearridan mávssut galget máksojuvvot čieža bänkobeavvi sisdas, go loatnaaddi lea ožžon dieđu mearrádusas.

69 §

Loatnaaddi goluid buhtten

Loatnaaddiide máksojuvvo stáhtaloanaid dikšungoluid ovddas buhtadus, man sturrodagas ja máksineavttuin mearriduvvo stáhtaráđi ásahusa vuodul.

Dálonguovlovirgebáiki mearrida stáhtaloana dikšuma ovddas loatnalágádussii máksojuvvon, 1 momeanttas oavvilduvvon buhtadusaid bearramis loatnalágádusas ruovttoluotta muhtumassii dahje ollásit, jos loatnalágádus ii leat dikšon stáhtaloana nugo dán lágas dahje dan vuodul mearriduvvo dahje nugo buori bänkovieu mielde gáibiduvvo. Ruovttoluottabearramii sáhtá álgit oppa loatnaáiggi áigge, almmá ahte 95 § dan hehte.

70 §

Stáhtaloanaid ruđaid sirdin

Dálonguovlovirgebáiki máksá loana, man stáhta lea miedihan loatnaaddái, guovddášruhtalágádusa bokte.

Dálonguovlovirgebáiki máksá ohcama vuodul stáhtaloana dikšunmávssu guovddášruhtalágádusa bokte loatnaaddái.

Loatnaaddi galgá máksit guovddášruhtalágádusa bokte stáhtaloana oanádusaid ja reanttuid Dálonguovlovirgebáikái, vai dát sirdá daid eanadállodoalu ovddidanfondii čilgenláhkai.

Nuppástusat, mat dahkkojuvvojit stáhtalotnii dán lága vuollásaš eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis, fitnodaga sanerenlága (47/1993) vuollásaš ordnestallamis ja priváhtaolbmo vealgeordnestallama birra addojuovvon lága (57/1993) vuollásaš ordnestallamis, dahkkojuvvojit maiddái loatnalágádusa ja stáhta gaskasaš vealgái.

Dálonguovlovirgebáiki sáhtá addit mearrádusaid das, goas loatnaaddit sáhttet doaimmahit ovdalis máinnašuvvon

doaimmaid almmá guovddášruhtalágádusa haga.

71 §

Reantodoarjaga máksin

Reantodoarjja máksojuvvo 39 §:a 1 momeanttas oavvilduvvon meari vástideaddji ossodat guđege reantobajis gustojeaddji reantodoarjjaloana ollislaš reanttus. Reantodoarjja máksojuvvo goittotge oktiibuot eanemustá miedihuvvon doarjaga nominálašárvosaš meari vástideaddji ossodat.

Jos reantodoarjjaloatna máksojuvvo ollásit ruovttoluotta, de reantodoarjaga máksin nohká dan beavvi rájes, go loatna lea máksojuvvon ruovttoluotta. Reantodoarjja ii máksojuvvo máksimassii šaddan loatnaoaveopmodaga hárrái, jos jearaldat ii leat fitnodatsaneremii dahje priváhtaolbmo vealgeordnestallamii guoskevaš meannudeamis. Jos ovdalis oavvilduvvon dahje dasa buohtastahti ordnestallamis reantodoarjjaloana ollislaš reantu vuoliduvvo, de nannejuvvon reantovuolideapmi, man loatnaaddi máksá, ii váikkut reantodoarjaga mearrái.

Loatnaaddi galgá ohcat reantodoarjjamávssu guđege reantobaji hárrái sierra, goittotge eanemustá oktii mánotbajis. Dálonguovlovirgebáikki dohkkehan guovddášruhtalágádus sirdá ohcamuša Dálonguovlovirgebáikái, mii máksá mávssu guovddášruhtalágádussii. Guovddášruhtalágádus sirdá reantodoarjaga loatnaaddái.

Dárkilet mearrádusaid das, mo reantodoarjjamáksu ohccojuvvo ja sirdojuvvo, addá Dálonguovlovirgebáiki.

72 §

Smávva oaveopmodatmeari máksin hávil

Oaveopmodatmeari dáfus smávva stáhtaloana ja reantodoarjjaloana galgá máksit ruovttoluotta oktan dahje guoktin earrin čuovvovaš dahje guovtte čuovvovaš máksinbeavvi áigge.

Stáhtaráði áhahusa vuodul mearriduvvo eriid alimusmearis ja daid bearranmeannudeamis.

17 lohku

Stáhtaloana stáhtavástu

73 §

Stáhtavástu

Stáhta galgá vástidit loatnaaddái dán lága vuodul mieđihuvvon stáhtaloanaid oaiveopmodaga ja reanttu dain loahpalaš massimiin, mat bohtet velggolačča máksinnávccahisvuodas dakko bokte go loana dáhkádusain čoggojeaddji várit eai leat doarvá gokčat stáhtaloanas mávssekeahhtá báhcán oanádusaid ja reanttuid.

Stáhtavástu gustoma eaktun lea ahte loatnaaddi fuolaha loanas ja dan dáhkádusain dán lága ja dan vuodul addojuvvon njuolggadusaid ja buori bänkovieu mielde. Loana mieđihan loatnaaddi lea maiddái geatnegahtton gozihit stáhta ávkki, go loana dáhkádussan geavahuvvon opmodat muhttojuvvo ruhtan fitnodatsaneremis, priváhtaolbmo vealgeordnestallamis, bággočuorvasgávppis dahje reastaluvvanmeannudeami oktavuodas.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallama dahje dasa buohtastahhtii eará ordnestallama dahje loana dáhkádussan geavahuvvon opmodaga eaktodáhtolaš muhttima ruhtan nu, ahte dat čuoheá loana ruovttoluottabearramii, sáhtta dahkat dušše ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobiin.

Dálonguovlovirgebáiki sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid das, mo stáhta ávki gozihuvvo.

74 §

Buhtadusat, mat máksojuvvojit stáhtaloanaid ovddas

Dálonguovlovirgebáiki mearrida dan oaiveopmodaga ja daid reanttuid buhtadusas, mii máksojuvvo loatnaaddái stáhtavástu vuodul. Ovdalgu buhtadus nannejuvvo, de

Dálonguovlovirgebáiki galgá čielggadit ahte velggolačča ja vejolaš dáhkideaddji máksinnávccahisvuodas boahhti loahpalaš massin lea gávnnavuvvon ja ahte massima ii leat sáhttan gokčat dáhkádussan geavahuvvon opmodaga vuovdinruđaiguin dahje, jos dáhkádussan lea eará go olmmošdáhkideapmi, de eará dáhkádusa bokte. Dáhkádusa vuovdin ii goittotge gáibiduvvo dalle, go velggolaš dahje loanas vástideaddji goalmmát olmmoš oazžu fitnodatsaneremis dahje priváhtaolbmo vealgesaneremis dahje eará sullasaš ordnestallamis dahje dáhkádusvástu ordnestallamis doallat dáhkádussan geavahuvvon opmodaga. Dálonguovlovirgebáiki máksá buhtadusa loatnaaddái eanadállođu ovddidanfoandda ruđain.

Oanádusaid ja reanttuid, maid loatnaoazžu máinnašuvvon buhtadusa máksima maŋŋá máksá loatnaaddái, galgá goittotge sirdit Dálonguovlovirgebáiki čilgenláhkai.

Dálonguovlovirgebáiki mearrida loatnaaddái máksojuvvon buhtadusa ruovttoluottabearramis loatnaoazžus, dakko bokte go loatna dahje dan reanttut eai leat máksojuvvon stáhtii. Loatnaoazžus sáhtta bearrat loatnaaddái buhtadusohcama vuodul máksojuvvon buhtadusas jahkásaš reanttu reantolága (633/1982) 4 §:s oaivvilduvvon reantodási mielde. Dát galgá merkejuvvo doarjjamearrádussii.

Buhtadus massimiid ovddas sáhtta guđđojuvvot mávssekeahhtá loatnaaddái dahje buhtadusa mearri sáhtta vuoliduvvot, jos loana dikšumis ii leat čuvvojuvvon dát láhka dahje eai leat čuvvojuvvon dan vuodul addojuvvon njuolggadusat dahje mearrádusat dahje ii leat doibmojuvvon buori bänkovieu mielde.

Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid buhtadusa ohcan- ja máksinmeannudeamis.

75 §

Buhtadusohcamuša gieđahallanáigi ja buhtadusaide guoskevaš maŋŋonanreanttut

Dálonguovlovirgebáiki galgá gieđahallat stáhtalotnii guoskevaš buhtadusohcamuša

golmma mánotbaji sisa das, go loatnaaddi ohcamuš lea joavdan Dálonguovlovirgebáikái ja velggolačča dahje vejolaš dáhkideaddji máksinnávccahisvuodas bohtán loahpalaš massin lea gávnnahuvvon. Jos ohcamuša ii sáhte dan hámis čoavdit, de rehkenasto mearreáigi das, go ohcamuša čoavdin dihte vealtameahtun lassečielggadus (man Dálonguovlovirgebáiki lea bivdán) lea bohtán Dálonguovlovirgebáikái loatnaaddis. Jos mannojuvvo badjel mearreáiggi, de stáhta lea geatnegahtton máksit badjelmannanáiggis maŋŋonanreanttu reantolága (633/1982) 4 §:s oaivvilduvvon reantodási mielde.

18 lohku

Stáhtadáhkádusa eavttut

76 §

Stáhtadáhkádusa eavttut

Stáhtadáhkádus miediuvvo deavddadáhkádussan. Dáhkádusvuloš loana dahje dan eari loktema várás doarjjaoažžu galgá háhkat 61 §:s oaivvilduvvon lobi. Lohpi galgá ovdanbuktot loana miediuvan loatnaaddái ovdal dan loktema.

Stáhtadáhkádus bohtá fápmui dan maŋŋá, go doarjunvuloš loana dahje dan vuosttas earri lea loktejuvvon, 106 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon hávilmáksu lea máksojuvvon ja vuostedáhkádus lea ásahuvvon. Dáhkádusčatnaseapmi ii čana stáhta, jos ovdalis oaivvilduvvon doaibmabijut eai leat ollašutton guovtte jagi sisa stáhtadáhkádusa miediheamis dahje 65 §:s mearriduvvon eavttut eai čuvvojuvvo.

Dasa lassin, mii dán lágas mearriduvvo, stáhtadáhkádussii heivehuvvo, mii dáhkádusa ja vierrovealgebántema birra addojuvvon lágas (361/1999) mearriduvvo. Stáhtadáhkádusa boarásmuvmii ii goittotge heivehuvvo, mii máinnašuvvon lága 19 §:a 3 momeanttas mearriduvvo.

19 lohku

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallan

77 §

Stáhtaloanaid ja stáhta vuovdinhaddeoažžumušaid eaktodáhtolaš vealgeordnestallan

Dan hehttekeahhtá mii eará sajis dán lágas dahje dán lága vuodul mearriduvvo, sáhtta bissovaš ekonomalaš váttisvuodaide gártan loatnaoažžu ekonomalaš dili álkidahttin dihte eaktodáhtolaččat ordnestallat stáhtaloanaid ja stáhta vuovdinhaddeoažžumušaid.

Loatnaoažžu sáhtta geahččat gártan bissovaš ekonomalaš váttisvuodaide, jos son lea šaddan dahje sáhtta leat šaddamin máksinnávccaheapmen iige su máksinnávccaid sáhte bissovaččat máhcahit:

1) nu ahte miediuvvojit maŋideamit reantodoarjjaloanaid ja stáhtaloanaid oanidanmávssuide dahje stáhtaloanaide reantofriddjavuohita; dahje

2) dakkár ruđaiguin, mat leat fidnemis nu ahte dat eai čuoze ohcci fitnodatoaiveopmodagaide.

Ordnevuloš loanat ja vuovdinhaddeoažžumušat sáhttet vuodduvvat:

1) dán láhkii;

2) boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanláhkii dahje dan vástideaddji ovddit láhkamearrádusaide;

3) dálonguovloaláhusaid ruhtadanláhkii (329/1999) dahje dan vástideaddji ovddit láhkamearrádusaide;

4) eanadállodoalu ovddidanfoandda birra addojuvvon láhkii (657/1966);

5) eará láhkamearrádusaide, mat gusket Eana- ja meahccedoalloministeriija hálddahussuorggis stáhtarudain miediuvvon, Stáhtakantuvrra dikšunláhkai sirdojuvvon loanaide.

78 §

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamiid eavttut

Eaktun vealgeordnestallamii lea dat, ahte dan vurdet buoridit mealgat loatnaoazžu ekonomalaš dili ja ahte velggolačča dilis ja doaibmabijuin dan buoridan dihte lea dahkkuojvvon ollašuhttindohkálaš plána ja velggolaš ieš oassálastá doaibmabijuide.

Jos eai leat erenoamáš sivat, de vealgeordnestallama ii sáhte miedihit, jos ohccái lea juo ovdal miedihuvvon eaktodáhtolaš vealgeordnestallan. Ođđa vealgeordnestallama ii oáččo goittotge miedihit viđa jagi sisa ovddit vealgeordnestallama miediheamis.

Stáhtaloanaid ja stáhta vuovdinhaddeoazžumušaid sáhtta ordnestallat dušše, jos loatnaoazžui reantodoarjjaloana dahje eará loana miedihan velgoheaddjiin mávssolepmosat bealsteaset oassálastet velggiid ordnestallamii doaibmabijuiguin, mat geahpedit mealgat loatnaoazžu vealgedikšungoluid. Earáid oassálastin ordnestallamii ii goittotge gáibiduvvo, jos daddjojuvvon loatnaaddit leat viđa ovddit jagi áigge ordnestallan mealgat iežaset oazžumušaid loatnaoazžu loatnadikšunnávccaid máhchan dihte dahje jos jearaldagas leat mánggat oanehisáigásaš velggiid velgoheaddjit.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat eaktodáhtolaš vealgeordnestallama ja dasa gullevaš doarjaga miedihaneavttuin.

79 §

Ealáhusdoaimma heaitán olbmo vealgeordnestallaneavttut

Ealáhusdoaimma heaitán dahje heaitaleaddji loatnaoazžu velggiid sáhtta eaktodáhtolaččat ordnestallat dušše, jos loatnaoazžu vistti doallama ii sáhte muđui dorvvastit. Eaktodáhtolaš vealgeordnestallan ii hehtte miehtamis fitnodaga saneremis addojuvvon lága 97 §:s dahje priváhtaolbmo vealgeordnestallamis addojuvvon lága 78 §:s oaivvilduvvon meannudeapmái.

80 §

Doaibmabijut stáhtaloana ja vuovdinhaddeoazžumuša vealgeordnestallamis

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sáhtta guhkidit stáhtaloanaid ja stáhta vuovdinhaddeoazžumušaid

ruovttoluottamáksináiggi, vuolidit reanttu sihke luoitit oanádusaid ja reanttuid máksimis dahje miedihit manjideami. Dárkilet njuolggadusat vealgeordnestallanvugiid geavaheamis addojuvvojit stáhtaráđi áhahusa vuodul. Loatnaáiggi sáhtta erenoamáš dehálaš siva dihte guhkidit badjel 36 §:a 2 momenantta 1 čuoggás mearriduvvon alimus loatnaáiggi.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sohppojuvvon vealgegaskavuodaeavttuid nuppástusat gusket maiddáid dáhkkideaddjái, vealggis vástideaddji eará olbmui dahje vealggis dáhkkádusa áhahan olbmui. Dáid sajádaga ii goittotge oáččo heajudit, jos guoskevaš olmmoš ii mieda dasa.

81 §

Reantodoarjjaloanaid eaktodáhtolaš vealgeordnestallan

Boazodoalliide ja luondduealáhusbargiide dán lága dahje eará njuolggadusaid dahje stáhtaráđi áhahusa vuodul miedihuvvon reantodoarjjaloanaid sáhtta eaktodáhtolaččat ordnestallat nugo 80 §:s mearriduvvo.

Reantodoarjjaloana reanttu ordnestallan vuolida dan reanttu, man loatnaoazžu šaddá máksit. Reantodoarjaga mearri rehkenasto vealgegirjeeavttuid vuollásaš reanttu vuodul. Vealgeordnestallama sáhtta dahkat, jos loatnaoazžu ja loana miedihan loatnalágádus leaba ovttaoaivilis vealgeordnestallama eavttuin ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš lea addán lobi reantodoarjjaloanaid ordnestallamii.

82 §

*Stáhtadáhkádus eaktodáhtolaš
vealgeordnestallamis*

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sáhtta velggolažžii mieđihit stáhtadáhkádusa oanehisáigásaš velggiid buhtten dihte dakkár bänkoloanain, mii mieđihuvvo virolaš eavttuiguin. Stáhtadáhkádus sáhtta gokčat eanemustá 80 proseantta loana ollislaš mearis.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul mearriduvvo dáhkádusaid mieđihaneavttuin ja -meannudeamis.

83 §

*Eaktodáhtolaš vealgeordnestallama
ráddjehusat*

Máksufriddjavuohta stáhtaloana oanádusaide ii mieđihuvvo, jos loana dávvirdáhkádus dahje lotnii guoskevaš fitnodat- dahje dasa buohtastahtti doaimmas addojuvvon dáhkádus dorvvasta oanádusaid máksima. Velggolačča vistti sealluhan dihte, fitnodaga doaimma dorvvastan dihte dahje eará erenoamáš mávssolaš sivaiddihte máksufriddjavuohta sáhtta goittotge mieđihuvvot. Ohcamuš galgá dáin dáhpáhusain doaimmahuvvot Dálonguovlovirgebáikki čoavdinláhkai.

Jos loatnaoážžu lea heaitán bargamis ealáhusain, de máksufriddjavuohta sáhtta goittotge mieđihuvvot, almmá ahte 1 momenttas daddjojuvvon áššit dan hehttejit, jos:

1) loatnaoážžu lea vuovdán dáhkádussan geavahuvvon opmodaga earret ássanvistti ja dasa gullevaš eanabihtá;

2) loatnaoážžu ii várra suite máksit loana ruovttoluotta bargonávccahisvuoda, guhkálaš bargguhisvuoda, fuolahusgeatnegasvuoda dahje dáidda buohtastahtti eará siva dihte; ja

3) máksufriddjavuohta boahká dievasin loatnaoážžu buorin, almmá ahte buorida seammás eará velgoheaddjiid vuoigatvuoda oážžut iežasaset oážžumušaid ovddas mávssu.

Jos loatnaoážžui reantodoarjjaloana dahje eará loana mieđihan velgoheaddjit eai bealisteaset

mieđa eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii, de stáhtaloanaid sáhtta ordnestallat dušše erenoamáš siva dihte ja dainna eavttuin ahte stáhtaloanaid ja stáhta eará oážžumušaid mávssekeahhtá báhcán mearri lea uhcimustá 60 proseantta loatnaoážžu buot velggiin.

84 §

*Doarjja, mii mieđihuvvo eaktodáhtolaš
vealgeordnestallamis*

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjjan ii adnojuvvo doaibmabidju, man geažil loatnadoarjja šaddá geavahuvvot johtileappot almmá ahte doarjaga mearri lassána.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sáhtta mieđihit doarjaga eanemustá 20 000 euro.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjjan gehččojuvvojit:

1) dakkár stáhtaloana dahje stáhta vuovdinhaddeoážžumuša

reantofriddjavuohta, oanádusa friddjajahki, reanttu vuolideapmi dahje reanttu dahje oanádusa mávssu mearkkašahtti manjideapmi, man váikkuhusat eai geahpet loana dahje vuovdinhaddeoážžumuššii guoskevaš ovddit doarjaga;

2) stáhtadáhkádussii gullevaš doarjja; ja

3) dakkár reantodoarjja, mii ii geahpet lotnii guoskevaš ovddit reantodoarjaga.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dan doarjagis, mii lasiha ovdal mieđihuvvon doarjaga sihke mearriduvvo dan meari dahje árvvu meroštallamis ja doarjaga čuovvumis.

85 §

Vealgeordnestallanmearrádus ja -soahpamuš

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš mearrida velggolačča ohcama vuodul das, miehtágo dat stáhta beales vealgeordnestallamii ja makkár eavttuiguin.

Go mearrádus lea šaddan lágafámolažžan, de ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sihke velggolaš ja loatnalágádus vuolláičállet ovttas stáhtaloanaid ja reantodoarjjaloanaid eaktodáhtolaš vealgeordnestallama ollašuttinsoahpamuša. Soahpamuš buhte lotnii guoskevaš vealgegirje- ja

doarjjamearráduseavttuid. Soahpamušain ii sáhte goittotge buhttet dakkár doarjjamearráduseavttuid, mat vuodđuduvvet Eurohpá Uniovna láchamearrádusaide.

Dan meannudeamis ja čuovvumis, mat čuvvojuvvojit eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis, sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid stáhtaráđi ásahusa vuodul.

86 §

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallama healban

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtá iežas mearrádusa vuodul mearridit eaktodáhtolaš vealgeordnestallama stáhta beales healbat, jos:

1) velggolaš lea vealgeordnestallama ozadettiin dahje meannudeami áigge čiegadan ordnestallamii mealgat váikkuheaddji áššiid dahje lea addán dain dihto mávssolaš čuoggáin boastto dieđu ja lea meannudan eará oassebeliid dáfus erenoamáš moaittihahttiláhkai; dahje

2) loatnaoázžu ii leat báljo čuvvon soahpamuša almmá dohkálaš siva haga.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallan healbá maidái dalle, go duopmostuollu nanne loatnaoázžui máksinprográmma fitnodaga sanerenlága dahje priváhtaolbmo vealgeordnestallanlága mielde. Duopmostuollu galgá prográmma nannedettiin váldit vuhtii eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii gullan loanaid ja oázžumušaid daid eavttuid mielde, mat livčče galgan čuvvojuvvo almmá eaktodáhtolaš vealgeordnestallama haga.

Jos vealgeordnestallan lea mearriduvvon healbat, de soahpamuššii oassálasti velgoheaddjis lea vuoigatvuolta gáibidit mávssu iežas oázžumuša ovddas velggolaččas daid eavttuid mielde, mat livčče galgan čuvvojuvvo almmá vealgeordnestallama haga. Velggolaš ii goittotge dárbbas máksit velgoheaddjai maŋnonanreanttu vealgeordnestallama bistima áiggis, jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš ii vealgeordnestallama healbama siva dihte nuppeláhkai mearrit.

Ovdalgo eaktodáhtolaš vealgeordnestallan mearriduvvo healbat, de ealáhus-, johtalus- ja

birasguovddáš galgá gullat eará soahpamušoassebeliid.

20 lohku

Sierra ovddut

87 §

Sierra ovddut

Luondduealáhusbargis, guhte 4 §:a 2 momeantas oavvilduvvon guovllus oamasteami vuodul dahje muđui hálddaša boazo- dahje luondduealáhusdálu ja ássá das, oázžu nuvtá stáhta eana- ja čáhceguovlluin:

1) cegget sámiid ruovttuguovllus doarjjabáikki boazodoalu várás, jos dat lea vealtameahttun boazodoalu dáfus;

2) cegget doarjjabáikki meahcebevddu várás, jos dasa gávdnojit erenoamáš mávssolaš sivat;

3) cegget guolástusa várás doarjjabáikki dahje guollegealláriid ja vuorkkáid ealáhusain bargama dáfus vealtameahttun báikkiide guolástanealáhusa dáfus mearkkašahhti čázadagaid lahkosiidda; ja

4) doallat šibihid ja fuođardit daidda suinniid, lasttahiid, luktiid ja hoáššaid.

Eaktun 1 momeantas oavvilduvvon ovddu geavahepmái lea dat, ahte Meahciráđdehus iežas mearrádusa bokte miediha dasa ohcama vuodul lobi. Lohpi sáhtá miedihevvo dušše dalle, jos áššáigullelaš vistti ceggema dahje eatnama geavaheami galgá atnit boazodoalu dahje eará luondduealáhusa jodiheami dáfus vealtameahttumin. Ovdalgo lohpi miedihevvo, de Meahciráđdehus galgá bivdit doarjjabáikki dárbbaslašvuodas ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáša cealkámuša ja boazodoalu várás dárbbaslaš doarjjabáikkis dan bálgoša cealkámuša, man rájiid siva dan lea jurdda cegget. Boazodoalu dáfus dárbbaslaš doarjjabáikkis fas galgá bivdojuvvo Sámedikki cealkámuš, jos doarjjabáikki lea jurdda cegget sámevuođui. Lobi sáhtá sullasaš meannudeami bokte sirdit dakkár olbmui, geasa luondduealáhusdálu hálddašepmi lea sirdašuvvan ja guhte deavdá lobi

miedihaneavttuid. Meahciráđđehusa mearrádusas galgá máinnašit maiddá i ovdui gullevaš doarjaga meari, jos doarjaga mearis 3 momeantta vuodul mearriduvvo.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul mearriduvvo lobi gustonáiggis sihke doarjaga miedihangáibádusain ja -eavttuin. Stáhtaráđi ášahusa vuodul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid maiddá dan doarjaga mearis, mii gehččojuvvo gullat lohpaí sihke doarjaga mearrašuvvanákkain.

88 §

Sierra ovddu eretgeassin

Meahciráđđehus sáhtá, dan maŋŋá go ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš lea addán áššis cealkamuša, geassit eret miedihuvvon sierra ovddu, jos ovddu ii sáhte šat ákkastallat dainna ahte bargojuvvo boazodoaluin dahje eará luondduealáhusain.

Meahciráđđehus sáhtá gáibidit ahte 87 §:a 1 momeantta 1—3 čuoggáin oaivvilduvvon guvlui ceggejuvvon visttiid ja rusttegiid galgá jávkadit mearreáiggis dan maŋŋá, go ovdu ii leat šat fámus.

21 lohku

Doarjaga čuovvun

89 §

Ealáhusplána čuovvun

Doarjjaoažžu galgá ovdanbuktit ealáhusplánii gullevaš ulbmiliid ja doaibmajuid ollašuvvančielggadusaid ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat 1 momeanttas oaivvilduvvon čielggadusaid sisdoalus. Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid das, mo čielggadusat galget ovdanbuktot ja doaimmahuvvot ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži.

90 §

Stáhtaloana, reantodoarjjaloana ja stáhtadáhkádusa vuollásaš loana čuovvun

Loatnaaddi galgá lágídit stáhtaloana, reantodoarjjaloana ja stáhtadáhkádusa vuollásaš loana dikšuma sihke stáhtalotnii guoskevaš doarjaga ja eará loana reantodoarjaga ja lotnii guoskevaš eará doarjaga gollama čuovvuma. Dat galgá doaimmahit ain mearreáiggis Dálonguovlovirgebáiki loana miedihan-, lokten- ja oanidandieduid sihke stáhtaloana, reantodoarjjaloana ja stáhtadáhkádusa vuollásaš loana reanttu máksimii ja loatnadoarjaga geavahepmái guoskevaš dieđuid. Loatnaaddi galgá farggamusat fuolahit das, ahte stáhtalotnii ja eará doarjunvuloš lotnii guoskevaš nuppástusat dahkkojuvvojit dan iežas diehtovuogádagaide.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dain dieđuin, maid loatnaaddi galgá doaimmahit Dálonguovlovirgebáiki. Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid das, mo dieđut galget ovdanbuktot ja doaimmahuvvot.

91 §

Čuovvuma diehtovuogádat

Doarjagiid ruhtadeami, miediheami, máksima, dárkkisteami ja ruovttoluottabearrama ja daid váikkuhusaid čuovvuma várás lea čuovvuma diehtovuogádat, masa gullet sierralágan registarat. Registariid bajásdoallamis ja geavaheamis ja daidda gullevaš dieđuid almmolašvuodas ja čiegusindoallamis mearriduvvo dálonguovloaláhusálddahusa diehtovuogádatlágas (284/2008).

Čuovvuma diehtovuogádahkii sáhttet vurkejuvvo doarjjaohccái, doarjjaoažžui, doarjunvuloš doaibmajui ja doarjaga geavahepmái guoskevaš čuovvovaš dieđut:

1) ohcci namma ja oktavuodadieđut sihke persovdnadovddaldat dahje fitnodat- ja searvvušdovddaldat;

2) ohcci oktavuodaolbmo namma ja oktavuodadieđut;

3) ealáhusplánii ja huksenplánii gullelaš dieđut;

4) doarjunvuloš doaibmabiju ruhtadeapmái oassálasti prográmmii guoskevaš dieđut;

5) doarjja- dahje máksinohcamuššii ja dan čoavdimii ja doarjaga spesifiseremii guoskevaš dieđut;

6) dieđut doarjjaoažžui mieđihuvvon ja máksojuvvon doarjagiin sihke stáhtadáhkádussii guoskevaš dieđut;

7) dieđut doarjagii guoskevaš soahpamušain;

8) doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš almmolaš doarjaga mearri;

9) dieđut dárkkisteamis ja dan oktavuodas dahkkojuvvon áiccastagain;

10) dieđut doarjjaoažžus ruovttoluottabearrat oaivvilduvvon doarjagiin, ruovttoluottabearrama ollašuvvamis ja soahpamušaid healbamis;

11) 89 §:s oaivvilduvvon dieđut, mat čoggojuvvojit čuovvuma várás;

12) ohcamuša giedahallamis čoggon eará vealtameahttun dieđut.

Registrerejuvvon olbmo vuoigatvuhtii dárkkistit sutnje alccesis guoskevaš, diehtovuogádahkii váldojuvvon dieđuid, boasto ja váilevaš dieđuid njulgemii ja boarásmuvvan ja dárbašmeahttun dieđuid jávkadeapmái heivehuvvo, mii heaggadiehtolágas (523/1999) mearriduvvo.

Stáhtarádi ásašusa vuođul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid dakkár dieđuin, mat vurkejuvvojit registarii muhto eai leat heaggadieđut.

92 §

Dieđuid vurkkodeapmi

Diehtovuogádahkii gullelaš dieđut vurkkoduvvojit logi jagi doarjaga mieđihanmearrádusa dahkama rájes. Jos doarjja lea mieđihuvvon, de dieđut vurkkoduvvojit logi jagi ruhtadoarjaga mañimuš eari máksima rájes ja stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana mañimuš eari loktema rájes, goittotge nu guhká go reantodoarjja máksojuvvo. Stáhtadáhkádussii guoskevaš dieđut vurkkoduvvojit dáhkádusa

gustonáiggi dahje, jos stáhta dáhkideaddjivástu lea ollašuvvan, de nu guhká go máhccanoažžumuša sáhtá bearrat. Stáhtalotnii guoskevaš dieđut galget vurkkoduvvot nu guhká go loatnalágádusas lea stáhtalotnii guoskevaš oažžumuš loatnaoažžus dahje, jos loatnaaddi lea ohcan stáhtaloana buhtadusa Dálonguovlovirgebáikkis, de gitta dassái go buhttenohcamuš lea lágafámolaččat čovdojuvvon. Jos jearaldat lea Eurohpá Uniovnna muhtumassii ruhtadan prográmmii gullelaš doarjagis, de dieđut vurkkoduvvojit vihtta jagi das, go Eurohpá Uniovnna kommišuvdna máksá prográmma mañimuš, Uniovdnii gullelaš ruhtadanossodatmávssu.

22 lohku

Dárkkisteapmi

93 §

Dárkkistanvuoigatvuohta

Eana- ja meahccedoalloministeriija ja Dálonguovlovirgebáiki sáhttiba dárkkistit doarjaga mieđihan-, máksin- ja geavahaneavttuid čuovvuma gozihan dihte doarjaga mieđiheaddjiid, gaskkusteadjiid ja oažžuid. Sullasaš vuoigatvuohta doarjaga gaskkusteadjiid ja oažžuid hárrái lea ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis. Máinnašuvvon eiseváldiin lea diehtooažžunvuoigatvuohta čiegusindoallannjuolggadusain beroškeahtá.

94 §

Dárkkisteapmi

Dárkkistit sáhtá gozihandoaimma gáibidan viidodagas doarjunvuloš doaibmabiju ja doarjaga geavaheami dáfus mávssolaš dáluid, rusttegiid, visttiid, biergasiid, dilálašvuođaid, diehtovuogádagaid ja áššegirjiid. Dárkkistit ii oaččo goittotge bissovaš ássamii geavahuvvon lanjaid.

Dárkkisteamis sáhtá oskildit olggobeale ruhtadoallái, vai dárkkistanbargu šaddá albmáláhkai dikšojuvvo. Ruhtadoallin galgá

doaimmat ruhtadoallolágas (459/2007) dahje almmoshálddahusa ja -ekonomiija ruhtadoalliid birra addojuvvon lágas (467/1999) oaiivilduvvon ruhtadoalli dahje ruhtadoallosearvvuš. Ruhtadoallosearvvuš galgá nammadit ruhtadoalus vástideaddji ruhtadoalli. Dárkkistanbargui heivehuvvojit hálddahusláhka (434/2003), giellaláhka (423/2003), sámi giellaláhka (1086/2003) ja eiseválddiid doaimma almmolašvuoda birra addojuvvon láhka (621/1999). Dárkkistanbarggu bargi ruhtadoallái heivehuvvojit rihkusvuoigatvuodalaš virgevástónjuolggadusat. Dárkkistanbarggu oktavuodas dáhpáhuvván vahágii heivehuvvo, mii vahátbuhttenlágas (412/1974) mearriduvvo.

Dárkkisteami birra galgá dahkat dárkkistanmuitalus, mii doaimmahuvvo farggamusat ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži sihke Dálonguovlovirgebáikái.

Dárkkisteaddji oazžu váldit iežas atnui áššegirjiid ja doarjaga geavahepmái guoskevaš eará materiálaid, jos dása lea dárbu dárkkisteami ulbmila juksan dihte. Áššegirjiid ja eará materiálaid galgá farggamusat máhcahit, go daid hálddusdoallamii ii leat šat dárkkisteami dáfus dárbu.

Bolesa geatnegasvuodas addit virgeveahki mearriduvvo boleslága (493/1995) 40 §:s.

23 lohku

Doarjaga máksima gaskkalduhttin ja ruovttoluottabearran

95 §

Doarjaga máksima gaskkalduhttin ja ruovttoluottabearran

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš lea geatnegahtton gaskkalduhttit 5-8 loguin oaiivilduvvon doarjaga máksima ja bearrat dan ruovttoluotta, jos:

1) doarjaga miedihan- dahje máksineavttut eai leat ollašuvvan;

2) doarjjaoažžu lea addán dakkár boastto dahje váilevaš dieđu, mii lea váikkuhan

mealgat doarjaga miediheapmái dahje máksimii;

3) doarjaga eavttut eai leat čuvvojuvvon;

4) doarjjaoažžu ii leat deavdán 17 §:a 1 momeanttas oaiivilduvvon čatnaseami;

5) doarjjaoažžu lea luohpadan almmá ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi haga doarjunvuloš ealáhusdoaimma dahje dorjojuvvon investerenčuozáhaga dahje visteruhtadeami bokte dorjojuvvon ássanvistti ovdalgo 44 §:a 2 momeanttas mearreáigi lea vássán;

6) doarjjaoažžu lea biehttalan veahkeheames dárkkisteamis; dahje

7) Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan dahje riikkadási ruđaiguin ollásit ruhtaduvvon eanadoalu struktuvradoarjagiidda guoskevaš Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusat dan gáibidit.

Bearakehtttá sáhtttá goittotge guođdit meari, mii lea eanemustá 25 euro.

Jos doarjja lea miedihuvvon oktasačat moanaide, de buot doarjjaoažžut vástidit ovttasvásttolaččat doarjaga máhcaheamis. Doarjjaoažžuid gaskkas vástu juohkása dan mielde go doarjjaoažžu lea oassálastán dan doibmii, mii lea leamaš doarjaga máhcahangeatnegasvuoda vuodđun.

Ruovttoluottabearrat mearriduvvon doarjja galgá máksujuvvot ruovttoluotta mañimustá jagi sisa ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža mearrádusa rájes.

96 §

Stáhtaloana mearrideapmi eretcelkojuvvot

Stáhtalotnii guoskevaš doarjagii heivehuvvo, mii 95 §:s mearriduvvo.

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtttá maiddá mearridit loatnaaddi eretcealkit stáhtaloana, jos 95 §:a 1 momeanttas áсахuvvon juoga čuokkis ollašuvvá.

Stáhtaloatna sáhtttá dasa lassin mearriduvvot eretcelkojuvvot dahje loatnaaddi sáhtttá eretcealkit loana, jos:

1) loana bokte ruhtaduvvon dállu dahje dan oassi vuvdojuvvu bággobearrandoaimmaiguin;

2) dáhkádusa árvu lea ohccis sorjjasmeahttun siva dihte dan mađe njiedjan

ahte dat sáhtta čuohtit loana vel mávssekeahces oaiveopmodaga bearramii;

3) reanttu dahje oanádusa máksin lea maŋnonan guhkit go golbma mánotbaji;

4) loatnaoažžu dahje dáhkideaddji lea reastaluvvan dahje jos dáhkideaddji fitnodatdoaimba lea nohkan iige loatnaoažžu leat ávžžuhusain fuolakeahhtá ásahan loatnaaddi dohkkehan doarvái buori dáhkádusa.

Eretcealkinláhkai mearriduvvon stáhtaloana galgá máksit ruovttoluotta eanemustá guovtte earis maŋimustá jahkebeali sisa ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža mearrádusa rájes.

97 §

Doarjjaoažžu almmuhangeatnegasvuohta ja ovdadiehtu

Doarjjaoažžu galgá farggamusat almmuhit doarjaga miediheadjái 95 §:a 1 momellantas dahje 96 §:s oaivvilduvvon doarjaga, stáhtaloana dahje stáhtadáhkádusa miedihanákka dahje doarjaga mávssu dahje loana lokteneavttu dakkár nuppástusas, man dihte loatna sáhtta berrojuvvot ruovttoluotta dahje loahpahuvvot dahje stáhtaloatna eretcelkojuvvot.

Doarjjaoažžui sáhtta bivdaga vuodul addit čadni ovdadieđu das, dagahago plánejuvvon doaimbaidju, mii guoská 17 §:a 1 momellantas oaivvilduvvon čatnaseapmái, ealáhusplánii, jođihuvvon ealáhussii dahje doarjunvuloš opmodaga rievdamii dahje luohpadeapmái, 95 §:a 1 momellantas dahje 96 §:s oaivvilduvvon čuovvumuša. Ohcamušas galgá ovdanbuktit čielgasit dan ášši, masa ovdadiehtu ohccojuvvo. Dasa lassin galgá ovdanbuktit ášši čoavdin dihte dárbbaslaš čielggadusa. Ovdadihtui guoskevaš ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža mearrádus lea fámus ovttá jagi dan addima rájes. Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtta spiehkastit iežas addin ovdadieđus dušše dalle, jos ohcci lea ollašuhhtán iežas doaimbajiu mealgat nuppeláhkai go ovdadiehtoohcamušastis lea ovdanbuktán dahje lea ovdanbuktán ovdadieđu oažžun dihte sakka boastto dahje váilevaš dieđu.

Ovdadiehtu ii addojuvvo, jos eará ohcamuš dán áššis lea dutkojuvvomin dahje eiseváldi lea čoavdán ášši dahje ášši čoavdin gullá Eurohpá Uniovna doaimbamearramii.

Stáhtarádi ásahusa vuodul sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid das, mo meannuduvvo ovdadieđu bivdima ja addima oktavuodas.

98 §

Reantodoarjjaloana eretcealkin

Jos reantodoarjja lea lágafámolaš mearrádusa vuodul mearriduvvon ruovttoluotta berrojuvvot doarjjaoažžus, de loatnaaddi sáhtta eretcealkit reantodoarjjaloana muhtumassii dahje ollásit.

99 §

Ruovttoluottamáksit oaivvilduvvon meari reantu

Doarjjaoažžu galgá máksit dan mearrái, mii galgá máhcahuvvot dahje ruovttoluotta berrojuvvot, reantolága 3 §:a 2 momellantas oaivvilduvvon jahkásaš reanttu, nu ahte dasa lasihuvvojit golbma proseanttaovttadaga. Reanttu galgá máksit doarjaga máksinbeaivvi rájes, dahje jos máksinvuloš meari lea stáhtaloatna dahje ruovttoluottabearrat oaivvilduvvon doarjja lea reantodoarjja, de loana loktenbeaivvi rájes gitta dassái go ruovttoluottabearranvuloš doarjja lea ollásit máksojuvvon. Stáhtalotnii galgá goittotge máksojuvvot ovdalis oaivvilduvvon reantu bearranvuloš mearrádusa dahkama rájes, jos ruovttoluottabearran vuodduuvvá 96 §:a 3 momentii. Jos doarjja lea rehketlaš doarjja ja eará go stáhtaloana rentui guoskevaš doarjja, de reanttu máksingeatnegasvuohta álgá doarjaga atnuiváldinbeaivvi rájes.

Jos stáhtaloatna eretcelkojuvvo ja seammás loatnadoarjja berrojuvvo ruovttoluotta, de ruovttoluottabearrat oaivvilduvvon loana rentui guoskevaš doarjagii ii rehkenasto reantu ja loana ruovttoluottabearranreanttus galgá geahpedit dan reanttu, man loatnaoažžu lea juo máksán.

100 §

Mañnonanreantu

Jos ruovttoluottabearrat oaivvilduvvon mearri ii máksojuvvo mañnimustá 102 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon máksinbeaivve, de dasa galgá máksit jahkásaš mañnonanreantu reantolága 4 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon reantodási mielde.

101 §

Ruovttoluottabearrama govttolazžandahkan

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtta guoddit boastut dahje duššiid dihte máksojuvvon meari dahje dasa máksit oaivvilduvvon reantu ollásit dahje muhtumassii bearakeahttä, jos dievasin bearran ii livčče oppalaččat geahčadettiin doarjjaoažžu dilálašvuodaid ja doaimma dáfus govttolaš. Ruovttoluottabearran ja reanttuid bearran galget goittotge dahkkojuvvot dievasin, jos Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan dahje ollásit riikkadási ruđaiguin ruhtaduvvon, eanadoalu struktuvradoarjagiidda guoskevaš Eurohpá Uniovnna láhkamearrádušat dán gáibidit.

102 §

Ruovttoluottabearramii dahje máksima gaskkalduhttimii guoskevaš mearráduš

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš galgá dahkat ruovttoluottabearramis ja doarjaga máksima gaskkalduhttimis sihke stáhtaloana eretcealkimis mearráduša. Mearráduša vuodul nannejuvvo dat mearri, mii galgá ruovttoluotta berrojuvvot dahje eretcelkojuvvot, ja nannejuvvo maiddái 99 §:s oaivvilduvvon reantu ja daid máksima várás oaivvilduvvon máksinbeaivi.

Ruovttoluottabearramii guoskevaš mearráduša galgá dahkat dakka mañná, go ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš oaččui dieđu 95 §:s mearriduvvon ákkas ja

mañnimustá logi jagi geažes doarjaga mañimuš eari máksima rájes. Stáhtalotnii guoskevaš doarjja gehččojuvvo geavahuvvon, go loana rentui guoskevaš mañimuš doarjjaearri lea geavahuvvon lohppii.

103 §

Ruovttoluottabearramii guoskevaš mearráduša ollašuhttin

Dálonguovlovirgebáiki vástida doarjaga ruovttoluottabearramii guoskevaš mearráduša ollašuhttimis. Ruovttoluottabearrama sáhtta čadahit lágafámolaš mearráduša vuodul nu, ahte ruovttoluottabearranvuološ mearri oktan reantuin geahpeduvvo doarjjaoažžui máksit oaivvilduvvon eará doarjagis. Stáhtaloana ja dan reantu bearramis vástida goittotge loana mieđihan loatnalágáduš.

Ruovttoluottabearramii guoskevaš mearráduša sáhtta bággobearrandoaimmaiguin ollašuhttit dan mañná, go mearráduš lea ožžon lágafámu. Mearráduša ollašuhttimii heivehuvvo, mii vearuid ja mávssuid ollašuhttima birra addojuvvon lágas (706/2007) mearriduvvo.

Stáhtaloana eretcealkin ja ruovttoluottabearran gullet goittotge loana mieđihan loatnalágádušsii.

24 lohku

Loatnadoarjagii guoskevaš meannudeamit

104 §

Loatnaaddi ja guovddášruhtalágáduša bargguid dikšun

Dasa, guhte lea loatnaaddi dahje guovddášruhtalágáduša bálvalusas, heivehuvvojit rihkusvuoigatvuodalaš virgevástonjuolggadusat, go son dikšu dán lágas oaivvilduvvon doaimmaid. Ovdalis oaivvilduvvon doaimmaid divššodettiin dagahuvvon vahágii heivehuvvo vahátbuhhtenláhka.

105 §

Loatnaaddi veahkehan- ja diehtoaddingeatnegasvuohta

Loatnaaddi galgá almmuhit ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži doarjunvuloš loana sirdašuvvamis eará loatnaaddái ja 65 §:a 3 momeanttas oavvilduvvon loatnaeavttuid dakkár nuppástusain, maidda ii dárbašuvvo ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lohpi.

Loatnaaddi galgá váldit vuhtii stáhtaloana divššodettiin stáhta ávkki loatnaaddin ja maiddái dáhkádušvuloš loana divššodettiin stáhta ávkki dáhkideaddjin. Loatnaaddi galgá farggamusat almmuhit Dálonguovlovirgebáikái doarjjaoažžu ekonomalaš sajádahkii, doarjunvuloš loana dahje loana dáhkádušsain geavahuvvon opmodaga árvui guoskevaš dakkár nuppástusain, mat sáhttet váikkuhit stáhta sajádahkii loatnaaddin dahje dáhkideaddjin.

Loatnaaddi ja guovddášruhtalágádus leaba geatnegahtton spesifiserejuvvon bivdaga vuodul luohpadit Eana- ja meahcedoallooministerijai, Dálonguovlovirgebáikái ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži doarjjaoažžu guoskevaš dakkár dieđuid, mat leat vealtameahttumat loatnadoarjaga mieđihaneavttuid gozihan dihte.

Loatnaaddi ja guovddášruhtalágádusa diehtoaddingeatnegasvuohta guoská maiddái daidda dieđuide, mat leat oavvilduvvon čiegusin dollojuvvot. Dieđuid ii oáččo geavahit eará go dan ulbmilii, man várás dat leat eiseváldái oavvilduvvon doaimmaid dikšun dihte luohpaduvvon.

106 §

Mávssut, mat berrojuvvojit stáhtadáhkádusa ovddas

Stáhtadáhkádusa ovddas berrojuvvo doarjjaoažžus máksu, mii sáhtta vuodđuduvvat dáhkádusa prosentála ossodahkii dáhkádušvuloš loana mearis, dáhkádušsai gullevaš riskka mearrái dahje dáhkádušsai hálldahusgoluide dahje daidda buohkaide. Stáhtadáhkádusa ovddas

berrojuvvo dasa lassin guktii jagis máksu, mii vuodđuduvvá seamma ákkaide go dáhkádusa hávilmáksu. Mávssut sirdojuvvojit čilgenláhkai eanadállodoalu ovddidanfondii.

Ovdalis 1 momeanttas oavvilduvvon mávssu sirdá stáhtii loatnaaddi. Dálonguovlovirgebáiki máksá loatnaaddái buhtadusa ovdalis máinnašuvvon doaimma dikšumis. Buhtadus máksojuvvo eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dáid mávssuid mearis ja mearrašuvvanvuogis, mat berrojuvvojit dáhkádušsai ovddas, sihke loatnaaddái máksit oavvilduvvon buhtadusa mearis. Dálonguovlovirgebáiki sáhtta addit dárkilet mearrádušsai das, mo meannuduvvo mávssuid sirdima oktavuodas.

107 §

Stáhta dáhkideaddjivásttu ollašuvvan

Stáhta dáhkideaddjivástui sihke mávssu máhccanvuogitvuhtii guoskevaš ávkegoziheamis vástida Dálonguovlovirgebáiki.

Dálonguovlovirgebáiki sáhtta mearridit ahte stáhta máhccanoažžumuš ii berrojuvvo dakkár doarjjaoažžus, guhte ii govtolaččat geahčadettiin suite máksit mávssu bissovaš bargonávccahisvuoda, guhkálaš barguhisvuoda, fuolahusgeatnegasvuoda dahje dáidda buohtastahti eará siva vuodul.

Dáhkideaddjivásttu ollašuvvamis šaddan mávssut máksojuvvojit eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain. Máhccanvuogitvuoda vuodul ožžojuvvon buhtadusat sirdojuvvojit máinnašuvvon fondii čilgenláhkai.

108 §

Loatnaaddi diehtovurkkodangeatnegasvuohta

Dasa lassin mii eará sajis mearriduvvo loatnaaddi geatnegasvuodas vurkkodit áššegirjiid, de loatnaaddi galgá vurkkodit goittot loatnaáiggi áššegirjiid, mat guset:

1) loatnaeavttuide ja loatnaeavttuid rievdadeapmái oktan máksingeahpádusaiguin;

2) stáhtaloana dáhkádusárvoštallamii;

3) dáhkádussii čuoheccii áššiide dalle, go stáhtaloana dahje dáhkideami dáhkádussan čujuhuvvon opmodahkii nannejuvvui bánta-dahje eará vuoigatvuohta; ja

4) loana eretcealkimii.

Áššegirjjiid galgá vurkkodit gitta dassái, go stáhtaloatna dahje stáhtadáhkádusloatna lea máksojuvvon ruovttoluotta. Jos loatnalágádus lea ohcan buhtadusa stáhtaloana ovddas dahje mávssu stáhtadáhkádusa vuodul, de 1 momeanttas oaiivilduvvon áššegirjjiid galgá vurkkodit gitta dassái, go buhtadus lea máksojuvvon dahje máksu stáhtadáhkádusa vuodul máksojuvvon dahje lágafámolaš mearrádus buhtadusohcama dahje dáhkádussii vuodduuvvi máksinohcama hilgumis lea dahkkojuvvon.

25 lohku

Sierra njuolggadusat

109 §

Diehtooažžunvuoigatvuohta ja dieđuid luohpadeapmi

Eana- ja meahccedoalloministeriijas, Dálonguovlovirgebáikkis ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis lea vuoigatvuohta, almmá ahte čiegusindoallannjuolggadusat dan hehttejit, oažžut eará eiseválddis dahje almmolaš doaimma dikšu oassebealis ohccái dahje doarjjaoažžui, dán dearvvasvuodadillái, ekonomalaš sajadahkii ja fitnodat- dahje ámmátdoibmii, almmolaš ruđain miedihuvvon ruhtadeapmái dahje doarjaga dáfus mearkkašahtti dillái guoskevaš eará dieđuid, mat leat vealtameahttumat doarjjaášši gieđahallan dihte.

Eana- ja meahccedoalloministeriijas, Dálonguovlovirgebáikkis ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis lea vuoigatvuohta, almmá ahte čiegusindoallannjuolggadusat dan hehttejit, luohpadit eará eiseváldái dahje almmolaš doaimma dikšu dahje Eurohpá Uniovvna

doaimmaorgánii dán lágas mearriduvvon doaimma divššodettiin ožžojuvvon dakkár dieđuid doarjjaoažžus, maid eiseváldi dahje doaimmaorgána dárbbasa mearriduvvon dárkkistanbarggu dahkan dihte dahje dan gozihan dihte ahte Eurohpá Uniovvna lánkamearrádusat leat čuvvojuvvon.

Ovdalis 1 ja 2 momeantta vuodul ožžojuvvon dieđuid ii oaččo geavahit eará go dan ulbmilii, masa dat leat bivdojuvvon.

110 §

Mearrádusa diehtunaddin

Dán lágas oaiivilduvvon mearrádusa sáhtta addit diehtun hálddahuslága 59 §:s mearriduvvon vuogi mielde.

Doarjaga ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádus galgá goittotge addojuvvot diehtun hálddahuslága 60 §:s mearriduvvon vuogi mielde.

111 §

Mearrádusa ovddas máksin

Dán lágas oaiivilduvvon mearrádus lea ohccái dahje doarjjaoažžui nuvtá. Meahciráđdehusa mearrádussii erenoamáš ovddu birra heivehuvvo, mii stáhta máksinággalágas (150/1992) mearriduvvo, goittotge nu ahte dakkó bokte go mearrádus guoská sierra ovdui gullevaš doarjagii, de mearrádus lea nuvtá.

112 §

Ruđaid geavaheapmi guovlluid mielde

Eana- ja meahccedoalloministeriija vástida 7 §:a 1 momeanttas oaiivilduvvon miedihannjuolggadusat dahje mearreruđa stivremis dán lágas oaiivilduvvon doarjagiidda ja mearrida daid čujuheamis ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža atnui.

113 §

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaid geavaheapmi

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaid sáhtta dasa lassin, mii daid geavaheamis ovdalis mearriduvvo, geavahit:

1) ovddidanfoandda ruđaiguin háhkkojuvvon dahje fondii sirdojuvvon eana- ja eará opmodaga dikšumii ja divodeapmái;

2) loanain ruhtadeamis šaddan dikšunmávssuide ja eará goluide;

3) dán lága vuollásaš doarjjadoaimmaide ja stáhtaloanaide; ja

4) boazodoalu ja luondduealáhusaid ovddidandoibmii guoskevaš dutkamusaide ja čielggadusaid dahkamii.

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain sáhtta máksit mávssuid ja buhtadusaid eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii oaivvilduvvon meannudangoluide.

114 §

Teknikkalaš veahkki

Teknikkalaš veahki geavaheamis dán lágas oaivvilduvvon doarjaga ollašuttimii heivehuvvo teknikkalaš veahki geavaheamis dálonguovllu ovddideapmái mieđihit oaivvilduvvon doarjagiid birra addojuvvon lága 54 §.

115 §

Nuppástusohcan

Dálanguovlovirgebáikki, Meahciráđdehusa ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža dán lágas oaivvilduvvon mearrádussii oažžu ohat nuppástusa váidimiin dálanguovloealáhusaid váidinváiddegoddaí nugo hálddahusláhkegeavahanlágas (586/1996) mearriduvvo.

Váidaga sáhtta doaimmahit maiddá dan eiseváldái, man mearrádussii ohccojuvvo nuppástus. Eiseváldi galgá doaimmahit váidaga ja áššis čoggon áššegirjjiid ja iežas cealkamuša nuppástusohcaneiseváldái.

Dálanguovloealáhusaid váidinváiddegotti mearrádussii áššis, mii guoská doarjaga máksima gaskkalduhtimii dahje ruovttoluottabearramii, oažžu ohat nuppástusa váidimiin Alimus hálddahusriektái nugo hálddahusláhkegeavahanlágas mearriduvvo. Muđui váidinváiddegotti mearrádussii oažžu ohat nuppástusa váidimiin Alimus hálddahusriektái dušše dalle, jos Alimus hálddahusriektái mieđiha váidinlobi.

116 §

Háhkama ollašuttimii guoskevaš vuoigatvuodadorvovuoigat

Almmolaš háhkamiid birra addojuvvon lága 6 §:a 1 momenta 5 čuoggás oaivvilduvvon háhkanovttadaga dahkan háhkamii, masa lea mieđihuvvon doarjja dán lága vuodul ja mas háhkan manná badjel háhkamiid birra addojuvvon lága 15 §:s oaivvilduvvon šielbmáárvvuid, heivehuvvo, mii máinnašuvvon lága 11 logus mearriduvvo.

26 lohku

Fápmuiboahhtin- ja sirdašuvvannjuolggadusat

117 §

Fápmuiboahhtin

Dán lága fápmuiboahhtinbeaivi mearriduvvo stáhtaráđi áhahusa vuodul.

Dáinna lágain gomihuvvo boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanláhka.

Ovdalgo dát láhka boahhtá fápmui, de sáhtta álgit lága ollašuttima gáibidan doaibmabijuide.

118 §

Ruđaid geavaheapmi

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaid sáhtta ainge geavahit maiddá dakkár fitnuide, maid galgá boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dan ovddit láchkamearrádusaid mielde gerget ja maidda máinnašuvvon ruđaid lea sáhtán geavahit daid njuolggadusaid mielde, mat ledje dán lága fápmuiboahhtedettiin.

Dasa lassin boazodállolága, boazoekonomiijalága dahje luondduealáhuslága ulbmiliidda háhkkojuvvon dahje eará vuogi mielde fidnejuvvon opmodat geavahuvvo dan manjá, go dát láhka lea boahhtán fápmui, eanadállodoalu ovddidanfoandda birra

addojuvvon lága 3 §:s áсахuvvon ulbmiliidda.

119 §

Ovddit láhkamearrádusaid heiveheapmi

Boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dan ovddit láhkamearrádusaid vuodul dutkojuvvomin leahkki áššit gergejuvvojit máinnašuvvon lágaid mielde dan eiseválddis, mas dat leat dutkojuvvomin dán lága fápmuiboádedettiin. Miedihuvvon ruhtadoarjaga máksá dan miedihan eiseváldi.

Boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága, boazoeconomiijalága ja luondduealáhuslága ja ovdal dán lága fápmuiboahitima guston eará láhkamearrádusaid ollašuttima hárrái ja máinnašuvvon láhkamearrádusaid vuodul šaddan stáhta, gieldda ja loatnalágádusa oážžumuša hárrái čuvvojuvvojit dán lága fápmuiboádedettiin guston njuolggadusat ja daid vuollásaš soahpamuševttut. Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža doaibmaválddi vuollásaš ášši gieđahallá ja čoavdá goittotge Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš.

120 §

Ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš máksingehpádusat

Boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dan ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš stáhta vuovdinhaddeoážžumuššii dahje stáhtalotnii dahje reantodoarjjalotnii guoskevaš máksingehpádusa eavttuide heivehuvvojit dat njuolggadusat, mat ledje dán lága fápmuiboádedettiin. Reantodoarjjaloanaid máksingehpádusaid miedihanmeannudeapmái heivehuvvo goittotge, mii 64 §:a 4 momeanttas mearriduvvo.

121 §

Ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš prográmmavuloš doarjagat

Ovdal dán lága fápmuiboahitima guston láhkamearrádusaid vuollásaš, Eurohpá

Uniovnna muhtumassii ruhtadan prográmmavuloš ruhtadoarjagiid ja eará doarjagiid miediheamis ja máksimis, goziheamis ja eará meannudemiin čuvvojuvvojit áššáigullevaš prográmmabadjái guoskevaš njuolggadusat ja mearrádusat, mat ledje dán lága fápmuiboádedettiin, jos Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusain ii nuppeláhkai daddjojuvvo.

122 §

Ovdal miedihuvvon stáhtaloanaid dikšunmávssut

Boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dan ovddit láhkamearrádusaid vuodul miedihuvvon stáhtaloanaid dikšuma ovddas máksjuvvo loatnalágádusaide govttolaš buhtadus dikšungoluid ja eará goluid ovddas. Dárkilet njuolggadusat buhtadusa ákkain ja mearis addojuvvojit stáhtarádi áсахusa vuodul.

123 §

Nuppástusohcan čovdosiidda, mat leat dahkkojuvvon ovddit láhkamearrádusaid vuodul

Dan maŋná go dát láhka lea bohtán fápmui, de ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža, Dálonguovlovirgebáikki ja dálonguovloaláhusaid váidinválddegotti mearrádusaide ohccojuvvo nuppástus boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága, boazoeconomiijalága ja luondduealáhuslága sihke dan ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš áššiin, nugo dán lága 115:s sullasaš áššiid hárrái mearriduvvo dan hehttekahtta, mii nuppástusohcamis lea ovdal mearriduvvon.

124 §

Čujuhannjuolggadusat

Jos eará lágas dahje dan vuodul addojuvvon njuolggadusas čujuhuvvo boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanláhkii, de gehččojuvvo ahte

čujuheapmi oavvilda dán lágas daddjojuvvon sullasaš njuolggadusaide, jos dán lágas ii nuppeláhkai mearriduvvo.

125 §

Huksenbáiki

Meahciráddehus sáhtá iežas mearrádusa vuodul miedihit dan bálgosii, mii boazodállolága vuollásaš hálddašanvuogátvuoda vuodul hálddaša huksenbáikki, lobi molsut báikki dáfus unohas dahje dárbbasmeahtumin šaddan huksenbáikki Meahciráddehusa čujuhan, boazodoalu dáfus vuohkkaset báikái. Bálggus galgá sirdit iežas oamastan visttiid eret guovllus guovtte jagi sisa Meahciráddehusa mearrádusa rájes. Meahciráddehus sáhtá beavttálmahttit iežas mearrádusa áittasáhkuin dahje barggahanáitagiin, nugo áittasáhkkoalágas (1113/1990) mearriduvvo.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid lohpeannudeamis huksenbáikki molssodettiin.

126 §

Ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš dihto doaimbajut ja vuogátvuodagaskavuodát

Boazodállolága, luondduealáhuslága ja boazoeconomiijalága njuolggadusat čuvvojuvvojit daid áššiid hárrái, mat gusket máinnašuvvon lágaid ollašuhttimii ja maid birra ii dán lágas nuppeláhkai mearriduvvo.

Helssegis borgemánu 26. beaivve 2011

Dásseválddi Presideanta

TARJA HALONEN

Dát guoská maiddá máksingeahpádusaide ja dáluid ráddjehusaide. Stáhta oazžumušaid sirdin, stáhta oazžumušaid ja ruhtadoarjagiid ruovttoluottabearran, dálu dahje dan oasi ráddjehusain ja bántavásttus luoitin, luohpadanlobiid miediheapmi ja máksingeahpádusaid miediheapmi stáhta oazžumušaid hárrái gullá goittotge ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža doaimbaváldái. Eana- ja meahccedoalloministeriija miediham ruhtadoarjaga bearrá goittotge ruovttoluotta doarjaga miediham ministeriija. Máinnašuvvon lágat čuvvojuvvojit heivvolaš osiin maiddá loanaid hárrái. Máksingeahpádusaid ja loanaid sirdimiid čovdá goittotge loaana miediham loatnalágáduš, mii galgá dalle čuovvut, mii ovdal dán lága fápmuiboahtima gustojeaddji láhkamearrádusain lea mearriduvvon.

127 §

Meannudeapmái guoskevaš spiehkastagat

Stáhtaráđi ásahusa vuodul sáhtá goittotge mearridit doarjaga dahje eará ovddu ohcamii, máksimii dahje ruovttoluottabearramii dahje sullasaš doaimbajut guoskevaš meannudanspiehkastagain, go heivehuvvojit 118—128 §:ain ovdanbukton áššit, jos ovddit láhkamearrádusaid vuogas heiveheapmi dán lágas mearriduvvon doarjavuogádagaid ektui dan gáibida.

Dálonguovlovirgebáiki sáhtá addit 118—126 §:ain oavvilduvvon áššiid gieđahaladettiin dárbbaslaš áššegirjiid birra dárkilet mearrádusaid.

Eana- ja meahccedoalloministtar *Jari Koskinen*